

PARTER

Sökande

Botnia Exploration Aktiebolag, 556721-7954

Ombud: Advokat Magnus Fröberg

Motparter

1. Anita Blomqvist

2. Giovanni Benzoni

3. Sergio Garavelli

4. Giuseppe Ghisleni

5. Pietro Ghisleni

Ombud för 2-5: Birgitta Marklund

6. Havs- och vattenmyndigheten

7. Glenn Hedman

8. Tomas Holmström

9. Kammarkollegiet

10. Ivan Lundström

11. Länsstyrelsen i Västerbottens län

12. Bodil Mikaelsson

13. Naturskyddsföreningen i Lycksele

14. Stellan Renman

15. Stefano Rosetti

Dok.Id 368415

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se, Info om vår personuppgiftsbehandling: www.domstol.se/umea-tingsratt/ eller kontakta oss		måndag – fredag 08:00–16:00

Ombud för 15: Birgitta Marklund

16. Beatrice Stenberg

17. Johnny Önnerlov

18. Jonathan Önnerlov

19. Kristoffer Önnerlov

20. Ume/Vindelälvens fiskeråd

21. Miljö- och samhällsnämnden i Lycksele kommun

22. Rans sameby

23. Svaipa sameby

SAKEN

Tillstånd till att anlägga och driva två olika gruvor, Fäbodtjärn och Vargbäcken, Lycksele kommun

Avrinningsområde: (28) Umeälven

Koordinater (SWEREF 99 TM):

N: 7223059 E: 652739 Fäbodtjärn, underjordsgruvan

N: 7225313 E: 656180 Vargbäcken, dagbrottet

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Botnia Exploration Aktiebolag tillstånd enligt miljöbalken att anlägga och driva gruvanläggning inom område benämnt Fäbodtjärn respektive Vargbäcken i Lycksele kommun, se domsbilagor A och B, för att inom respektive verksamhetsområde

Fäbodtjärn

- a) bryta och bearbeta högst 120 000 ton malm/år,
- b) deponera gråberg (diorit) i avfallsupplag intill en mängd av 170 000 ton och fylla ut gruvan med gråberg (metasediment) intill en mängd av 180 000 ton.
- c) bortleda inläckande grundvatten från gruvan,
- d) utta grundvatten för driften av gruvan, och
- e) anlägga avskärande diken, dra om befintliga diken, fylla igen befintliga diken, anlägga vägtrumma samt rensa befintliga diken.

Vargbäcken

- a) bryta och bearbeta högst 130 000 ton malm/år,
- b) anrika maximalt 130 000 ton malm/år från Vargbäcken eller Fäbodtjärn,
- c) deponera gråberg i avfallsupplag eller fylla ut dagbrott intill en mängd av 260 000 ton, samt deponera gråberg (metasediment) i dagbrott intill en mängd av 100 000 ton,
- d) deponera anrikningssand i avfallsupplag intill en mängd av 230 000 ton avseende malm från Fäbodtjärn respektive 230 000 ton avseende malm från Vargbäcken.
- e) bortleda inläckande grundvatten från dagbrottet,
- f) utta grundvatten för driften av gruvan,

- g) anlägga en täkt för uttag av morän intill en mängd av högst 13 000 m³,
- h) anlägga avskärande diken, dra om befintliga diken, samt fylla igen befintliga diken och mindre vattenområde, anlägga vägtrummor samt rensa befintliga diken.

Tidsbegränsning av tillståndet

Brytning enligt tillståndet får ske under maximalt tolv år från det att tillståndet tas i anspråk för respektive gruva.

Anrikning enligt tillståndet får ske under maximalt 18 år från det att anrikningen påbörjas i Vargbäcken.

Villkor

Gemensamma villkor för båda gruvor

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har uppgett eller åtagit sig i ansökningshandlingarna eller i övrigt i målet.

Kemikalier, farligt avfall m.m.

2. Förvaring av farligt avfall som uppkommer i verksamheten och förbrukningskemikalier ska ske i slutna kärl, på tät yta utan avlopp, under tak och i övrigt på sådant sätt att spill och läckage inte kan förorena mark och vatten. Förvaringar ska vara dimensionerade så att de rymmer volymen av det största kärlet och 10 % av resterande volym.
3. Spill av kemikalier och farligt avfall ska tas omhand omedelbart så att mark inte förorenas. Absorptionsmaterial ska finnas tillgängligt.
4. Drivmedelstankar ska ha överfyllnadsskydd och förvaras inom invallning som rymmer hela tankens volym eller i s.k. ADR-tank. Invallningen ska vara skyddad mot nederbörd och försedd med påkörningsskydd. Tankning

ska ske på en yta vars material inte påverkas vid eventuellt spill och läckage. Parkering av fordon får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under de enskilda fordon och maskiner som parkeras.

5. Hantering och val av sprängmedel ska ske på ett sådant sätt att spill vid laddning minimeras.

Damning

6. Botnia Exploration Aktiebolag ska vidta åtgärder för att förhindra olägenheter från diffus damning från verksamheterna. Damning från upplag och transportvägen in till respektive gruva ska vid behov begränsas genom att bolaget vidtar lämpliga åtgärder.

Buller

7. Buller från verksamheterna ska begränsas och får inte överskrida följande ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder:
 - 50 dB(A) vardagar dagtid (kl. 06.00-18.00)
 - 40 dB(A) nattetid (kl. 22.00-06.00)
 - 45 dB(A) under övrig tid

Den momentana ljudnivån nattetid får inte överskrida 55 dB(A).

De angivna ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar vid berörda bostäder. Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

Energi

8. Botnia Exploration Aktiebolag ska inom ramen för sin egenkontroll följa energiförbrukningen och redovisa denna i samband med den årliga miljörapporten. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram hur energirapporteringen lämpligast redovisas i förhållande till bolagets verksamhet för den aktuella redovisningsperioden.

Sanitärt avlopp

9. Sanitärt avloppsvatten ska behandlas separat från gruvvattnet.

Upprätthållande av reningsanordningar

10. Om verksamheten vid gruvorna tillfälligt upphör för längre eller kortare tid ska Botnia Exploration Aktiebolag säkerställa att reningsanordningar upprätthålls och andra behövliga försiktighetsmått vidtas i syfte att begränsa eventuella utsläpp samt begränsa damning från verksamheten.

Anrikningssand

11. All anrikningssand som uppkommer vid verksamheten ska genomgå flotation innan deponering.
12. Anrikningssand från anrikning av malm från Fäbodtjärn ska blandas med buffrande material till en homogen blandning innan deponering. Mängden tillsatt material ska medföra att deponerad anrikningssand blir nettobuffrande med kvoten mellan den neutraliserande och den syrabildande potentialen (NP/AP-kvot) > 3 .
13. Anrikningssand från anrikning av malm från Fäbodtjärn ska särhållas och deponeras för sig. Upplag ska snarast möjligt täckas med kvalificerad täckning med ett funktionskrav på maximalt syrediffusion genom tätskiktet av högst 1 mol syre/m² och år.

Rennäringen

14. Botnia Exploration Aktiebolag ska senast den 1 september varje år samråda med Rans, Grans, Malå och Svaipa samebyar kring planerad verksamhet som kommer att ske under det nästföljande året (oktober-september). Samrådet ska inledas genom att information om planerad verksamhet skickas till ordföranden i respektive sameby eller till den kontaktperson som samebyn uppger. Informationen ska om samebyn ifråga så önskar följas upp

med möte. Syftet med samrådet ska vara att minimera konsekvenserna för rennäringen.

15. När gruvbrytning i respektive gruva har påbörjats och till dess att efterbehandling är genomförd ska skyddsstängsel finnas uppsatt där fallhöjder över två meter förekommer och kring vattenbassänger.
16. Om Rans, Grans eller Malå sameby så önskar ska även spärrstängsel sättas upp kring verksamhetsområdet vid Fäbodtjärn respektive Vargbäcken. Stängsel ska upprätthållas tills efterbehandling är genomförd eller tills annat beslutas i samråd med berörda samebyar.
17. Om inte annat framkommer genom avtal ska Botnia Exploration Aktiebolag bekosta Rans sameby en extra renskötare under maximalt 70 timmar under den tid som samebyns renar flyttas förbi verksamhetsområdet vid Fäbodtjärn, under förutsättning att verksamhet pågår i det verksamhetsområdet när flytten sker. En sådan ersättningsperiod ska bekostas för höstflytt och en för vårflytt, dvs. maximalt 140 timmar per år.
18. När Grans, Svaipa respektive Malå sameby i samband med flytt passerar bro på väg 1003 över Vindelälvens huvudfåra vid Vindelgransele ska Botnia Exploration Aktiebolag under en period om fyra timmar avstå från samtliga malmtransporter med lastbil över bron, samt arbeten som ger höga ljudnivåer från respektive gruva. Det gäller under förutsättning att berörd sameby underrättar Botnia Exploration Aktiebolag minst ett dygn innan flyttning under bron ska ske, samt att berörd sameby minst två timmar innan perioden startar meddelar Botnia Exploration Aktiebolag om behovet. När gruppen av renar har passerat bron får bolaget återuppta trafiken.
19. Botnia Exploration Aktiebolag ska tillfälligt upphöra med gruvverksamheten vid Vargbäcken för det fall Malå eller Grans sameby meddelar att det finns ett sådant behov utifrån samebyns renskötsel. Senast inom ett dygn från det att underrättelse från samebyn mottogs ska Botnia

Exploration Aktiebolag avbryta sprängningsarbeten och utlastning av malm från dagbrottet i Vargbäcken. Totalt sett får Malå sameby maximalt avbryta gruvverksamheten vid fyra tillfällen per år och till en tid av maximalt sex timmar per tillfälle. För det fall det skulle uppkomma fara för människors liv eller hälsa, eller betydande skador på egendom till följd av ett tillfälligt uppehåll får Botnia Exploration Aktiebolag skjuta på tiden.

20. Rans, Grans och Malås sameby ska inbjudas att medverka vid utformningen av efterbehandlingsåtgärder.

21. För det fall samebyarnas indelning i byområden förändras enligt 7 § rennäringslagen (1971:437) ska motsvarande skyldighet enligt villkor 14, 16 och 18-20 gälla den sameby som berörs av den ändrade indelningen.

Kompensation för naturvärde

22. I samband med att del av område tas i anspråk med högt naturvärde öster om Vilmyran ska grovstammiga tallar och granar som avverkas placeras i område med högt naturvärde för att öka andelen död ved inom området. Den närmare placeringen ska beslutas i samråd med sakkunnig biolog, som även ska närvara vid utläggningen.

Enskilda brunnar

23. Om det inom den tid som medgivits för anmälan av oförutsedd skada uppstår skada i enskild brunn för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller för näringsverksamhet, med undantag av vatten för bevattning, ska det åligga Botnia Exploration Aktiebolag, om det inte är uppenbart att bristen inte hänför sig till bolagets vattenbortledning, att omgående efter anmodan från fastighetens ägare anordna med provisoriskt tillhandahållande av vatten för ovan angivet ändamål intill dess vattenförsörjning kan anordnas permanent.

Om skadan på brunn orsakats av åtgärder vidtagna av Botnia Exploration Aktiebolag ska bolaget inom skälig tid ersätta fastighetsägaren med en ny

brunn med minst motsvarande brunnskapacitet som förelåg vid tidpunkten för prövningen och med motsvarande kvalitet. Tillståndshavaren ska inom berörd fastighet, eller på annan lämplig plats, utföra anläggandet av brunn, nedgrävning av vattenledning samt genomföra bortkoppling av befintligt vatten i syfte att sammankoppla fastigheten med den nyinrättade brunnen. Om det under ovan angivna tid uppstår tvist angående denna punkt får tvisten genom anmälan av sakägare hänskjutas till mark- och miljödomstolen för avgörande.

Kontrollprogram

24. Ett egenkontrollprogram för respektive gruva ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast inom fyra veckor från det att tillståndet tas i anspråk för respektive gruva. I programmet ska anges mätmetoder, provtagningspunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Efterbehandling

25. En uppdaterad efterbehandlingsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten senast vart femte år eller dessförinnan vid behov. Den första uppdateringen ska omfatta detaljerad information om den kvalificerade täckningen av sandupplaget för sand från Fäbodtjärn, åtgärder som ska vidtas av bergskanten vid Vargbäckens dagbrott samt om samråd med samebyarna vid utformningen av de slutliga efterbehandlingsåtgärderna för området.
26. I god tid innan driften upphör i respektive del ska Botnia Exploration Aktiebolag ge in ett förslag till slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten för godkännande.
27. Bolaget ska efterbehandla den bergskant som uppstår vid dagbrottet vid Vargbäcken med snedsprängning eller trappsprängning så att den slutliga utformningen innebär en minskad olycksrisk för människor och djur i området.

Särskilda villkor för gruvan i Fäbodtjärn

Återfyll av gruva

28. Återfyllnad/utfyllnad av gruva ska i första hand ske med potentiellt syrabildande gråberg. Det potentiellt syrabildande gråberget får inte lagras ovan mark under längre tid än 2,5 år innan det återförs till gruvan.

Utsläpp till vatten

29. Vatten som släpps ut från reningsanläggningen till recipienten får som begränsningsvärde inte överskrida följande halter av angivna ämnen som månads- och årsmedelvärde där månadsmedelvärdet inte får överskridas fler än två gånger per kalender år för respektive ämne.

<u>Ämne</u>	<u>Halt</u>
Cu	10 µg/l
Pb	10 µg/l
Zn	60 µg/l
Cd	1 µg/l
As	30 µg/l
U	50 µg/l

De angivna begränsningsvärdena avser ofiltrerade prov. Provtagning av utsläppsvattnet ska ske varje månad genom veckosamlingsprov som vägs samman till ett månadsmedelvärde respektive årsmedelvärde.

30. Utgående vatten från reningsanläggningen vid Fäbodtjärn får som månadsmedelvärde inte överstiga följande halter i ofiltrerade prover. För suspenderade ämnen gäller dock att ett månadsmedelvärde per kalenderår får överstiga angivet lägre värde, men dock inte det högre värdet:

Mineralolja (oljeindex) 1 mg/l

Suspenderade ämnen 15 mg/l (50 mg/l)

Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov.

31. pH-värde i utgående vatten från reningsanläggningen vid Fäbodtjärn får inte understiga 6,5 eller överstiga 9,5 i två på varandra följande prov. Om pH understiger 6,5 eller överstiger 9,5 ska Botnia Exploration Aktiebolag omedelbart kontakta tillsynsmyndigheten med förslag till uppföljande kontroller och vid behov ska även en åtgärdsplan lämnas in. Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov.

Särskilda villkor för gruvan i Vargbäcken

Utsläpp till vatten

32. Vatten som släpps ut från reningsanläggningen vid Vargbäcken till recipienten får som begränsningsvärde inte överskrida följande halter av angivna ämnen som månads- och årsmedelvärde där månadsmedelvärdet inte får överskridas fler än två gånger per kalenderår för respektive ämne.

<u>Ämne</u>	<u>Halt</u>
Cu	70 µg/l
Pb	10 µg/l
Zn	200 µg/l
Cd	2 µg/l
As	20 µg/l
U	75 µg/l

De angivna begränsningsvärdena avser ofiltrerade prov. Provtagning av utsläppsvattnet ska ske varje månad genom veckosamlingsprov som vägs samman till ett månadsmedelvärde respektive årsmedelvärde.

33. Utgående vatten från reningsanläggningen vid Vargbäcken får som månadsmedelvärde inte överstiga följande halter i ofiltrerade prover. För suspenderande ämnen gäller dock att ett månadsmedelvärde per kalenderår får överstiga nedan angivet lägre värde, men inte det högre värdet:

Mineralolja (oljeindex) 1 mg/l
Suspendeda ämnen 15 mg/l (50 mg/l)

Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov.

34. pH-värde i utgående vatten från reningsanläggningen vid Vargbäcken får inte understiga 6,5 eller överstiga 9,5 i två på varandra följande prov. Om pH understiger 6,5 eller överstiger 9,5 ska Botnia Exploration Aktiebolag omedelbart kontakta tillsynsmyndigheten med förslag till uppföljande kontroller och vid behov ska en åtgärdsplan lämnas in. Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov.

Skyddszon

35. Dagbrottets skyddszon ska utmärkas på ett betryggande sätt så att ingen människa av misstag kommer in i zonen.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövas enligt följande.

- A. Hantering av kemikalier och avfall enligt villkor 2 och 3.
- B. Begränsning av damning enligt villkor 6.
- C. Uppföljande kontroller och åtgärder vid låga pH-värden i enlighet med villkor 31 och 34.
- D. Kontrollprogram enligt villkor 24.
- E. Klargöra för Botnia Exploration Aktiebolag vilken sameby som berörs enligt villkor 14, 16 och 18-20 för det fall det sker en förändring av samebyarnas byområde.
- F. Efterbehandlingsplaner enligt villkor 25, 26 och 27.

Ekonomisk säkerhet

36. Botnia Exploration Aktiebolag ska innan verksamheten vid Fäbodtjärn påbörjas ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 4 375 000 kr.
37. Botnia Exploration Aktiebolag ska innan verksamheten vid Vargbäcken påbörjas ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 4 060 000 kr.
38. Botnia Exploration Aktiebolag ska innan deponering av anrikningssand påbörjas vid Vargbäcken ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 17 810 000 kr.
39. Säkerheten ska ställas i form av pantförskrivning av medel på spärrat bankkonto, borgensåtagande från bank eller kreditinrättning eller annan säkerhet som prövas likvärdig. Säkerheten ska godkännas av domstolen.

Igångsättningstid

Mark- och miljödomstolen förordnar att den miljöfarliga verksamheten vid respektive gruva ska ha satts igång inom sju år från det att tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft.

Botnia Exploration Aktiebolag ska underrätta tillsynsmyndigheten när tillståndet för respektive gruva tas i anspråk samt även när tillståndet för anrikning i Vargbäcken tas i anspråk.

Arbetstid

Mark- och miljödomstolen förordnar att de arbeten avseende vattenverksamhet som omfattas av tillstånd i denna dom ska vara utförda inom tio år räknat från det att tillståndsdomen vinner laga kraft i denna del.

Oförutsedd skada

Om de vattenverksamheter som avses med tillståndet medför skador som mark- och miljödomstolen inte förutsett får den skadelidande framställa anspråk i anledning av oförutsedd skada. Sådant anspråk ska framställas till domstolen senast tio år från utgången av den arbetstid som har bestämts i denna dom.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften till samma belopp som tidigare har bestämts, dvs. 47 700 kronor.

Rättegångskostnader

Botnia Exploration Aktiebolag ska utge ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Västerbottens län med 9 600 kr, Anita Blomqvist med 4 555 kr, Kristoffer Önnerlov med 837 kr, Stellan Renman med 550 kr, Johnny Önnerlov med 277 kr, Jonathan Önnerlov med 2 575 kr och Glenn Hedman med 2 750 kr. På beloppen ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Kammarkollegiets ersättningsyrkande lämnas utan bifall.

Innehåll

BAKGRUND.....	17
YRKANDEN, INSTÄLLNINGAR OCH VILLKORSFÖRSLAG.....	17
Bolagets yrkanden	17
Bolagets villkorsförslag	19
Huvudsaklig inställning från motparter.....	27
ANSÖKAN	30
INKOMNA YTTRANDEN.....	36
Länsstyrelsen.....	36
Myndighetsnämnden	43
SGU	44
Havs- och vattenmyndigheten.....	46
Kammarkollegiet	48
Samebyar	49
Ume/Vindelälvens fiskeråd.....	49
Naturskyddsföreningen.....	50
Privatpersoner	51
BOLAGETS BEMÖTANDEN.....	54
Länsstyrelsen.....	54
Myndighetensnämnden.....	59
SGU	60
Havs- och vattenmyndigheten.....	63
Kammarkollegiet	64
Rans sameby	64
Svaipa sameby.....	65
Ume/Vindelälvens Fiskeråd.....	65
Naturskyddsföreningen.....	65
Privatpersoner	65
Vargbäckens jaktlag	68
DOMSKÄL.....	68
Inledning	68
Tillåtlighet och tillstånd.....	69
Inledning	69
Den specifika miljöbedömningen.....	70

Rådighet	71
Planer	71
Hänsynsreglerna	71
Rennäring	77
Artskydd.....	79
Natura 2000.....	79
Miljö kvalitetsnormer för vatten	80
Sammanfattningsvis.....	81
Reglering av avfall	81
Ekonomisk säkerhet	82
Industriutsläppsverksamhet	84
Villkor m.m.	85
Allmänt villkor	85
Kemikalier, farligt avfall m.m.	85
Damning och buller	85
Energi.....	86
Sanitärt avlopp.....	86
Upprätthållande av reningsanläggningar	87
Anrikningssand.....	87
Rennäring och skyddsstängsel	87
Kompensation för naturvärde.....	88
Enskilda brunnar.....	88
Utsläpp till vatten	89
Kontrollprogram.....	92
Skyddszon	92
Avfallshanteringsplan och efterbehandling	93
Delegation.....	95
Igångsättningstid och arbetstid.....	96
Underrättelse av tid för ianspråktagande	96
Oförutsedd skada.....	96
Jaktfrågan.....	96
Rättegångskostnader.....	97
Prövningsavgift	97

BAKGRUND

Ansökan avser tillstånd enligt miljöbalken för två helt nya mindre guldgruvor på vardera sidan av Vindelälven vid Vindelsgansele i Lycksele kommun, Västerbottens län. Den ena gruvan benämns Fäbodtjärn och den andra Vargbäcken. Gruvorna ligger på ett avstånd om drygt 3 km ifrån varandra. Det två olika gruvorna kan komma att bedrivas oberoende av varandra. Vid Fäbodtjärn planeras brytningen att ske i underjordsgruva i en omfattning av maximalt 120 000 ton malm per år under ca 4-6 år. Vid Vargbäcken planeras brytning att ske i dagbrott (eller till mindre del under jord) i en omfattning av maximalt 130 000 ton malm per år under 4-7 år. Dagbrottet kommer vara ca 260-280 m långt, 40-50 m brett och snittdjupet ca 25 m. Bolaget söker också tillstånd att få anrika malm från de bägga gruvorna vid Vargbäcken, men malm från de bägga gruvorna kan även komma att ske på annan tillståndsgiven anläggning.

Bolaget har bearbetningskoncession för de bägga gruvorna och har även genomfört provbrytning på de bägga områdena.

YRKANDEN, INSTÄLLNINGAR OCH VILLKORSFÖRSLAG

Bolagets yrkanden

Botnia Exploration Aktiebolag (Botnia Exploration) har yrkat att mark- och miljödomstolen meddelar Botnia Exploration tillstånd enligt miljöbalken att inom område, benämnt Fäbodtjärn, i Lycksele kommun få anlägga och driva gruvanläggning för att

- bryta och bearbeta högst 120 000 ton malm/år,
- bortskaffa utvinningsavfall i avfallsupplag och fylla ut gruva med utvinningsavfall,
- bortleda inläckande grundvatten från gruvan,
- utta grundvatten för driften, såsom försörjning av borrhigar, dricksvatten m.m., och
- anlägga avskärande diken, dra om befintliga diken, fylla igen befintliga diken, anlägga vägtrumma samt rensa befintliga diken.

Botnia har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen meddelar bolaget tillstånd enligt miljöbalken att inom område, benämnt Vargbäcken, i Lycksele kommun få anlägga och driva gruvanläggning för att

- bryta och bearbeta högst 130 000 ton malm/år,
- anrika maximalt 130 000 ton malm/år från Vargbäcken eller Fäbodtjärn,
- bortskaffa utvinningsavfall i avfallsupplag eller fylla ut dagbrott med utvinningsavfall,
- bortleda inläckande grundvatten från dagbrottet,
- utta grundvatten för driften, såsom försörjning av anrikningsverk, dricksvatten m.m.,
- anlägga täkt för morän, och
- anlägga avskärande diken, dra om befintliga diken, samt fylla igen befintliga diken och mindre vattenområde, anlägga vägtrummor samt rensa befintliga diken.

Allt på sätt som anges i den tekniska beskrivningen och i enlighet med ansökningshandlingarna i övrigt.

Botnia Exploration har yrkat att mark- och miljödomstolen förordnar

- att den miljöfarliga verksamheten vid respektive gruva ska ha satts igång senast inom sju år från det att tillståndsdomen vinner laga kraft.
- att Botnia Exploration ska underrätta domstolen och tillsynsmyndigheten när tillståndet för respektive gruva tas i anspråk,
- att Botnia Exploration ska underrätta domstolen och tillsynsmyndigheten när tillståndet för anrikning i Vargbäcken tas i anspråk,
- att brytning i respektive gruva får ske under maximalt tolv år från det att tillståndet togs i anspråk för respektive gruva,
- att anrikning får ske under maximalt arton år från det att anrikningen påbörjades i Vargbäcken,
- att arbetstiden för de i tillståndet angivna vattenverksamheterna bestäms till tio år räknat från det att tillståndsdomen vinner laga kraft,

- att tiden för framställande av anspråk i anledning av oförutsedd skada ska bestämmas till tio år, räknat från utgången av arbetstiden, samt
- att prövningsavgiften fastställs till 47 700 kronor.

Bolagets villkorsförslag

Botnia Exploration har yrkat att mark- och miljödomstolen förenar tillståndet med följande villkor.

Gemensamma villkor

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten - inbegripet åtgärder för att minska störningar för omgivningen - bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden uppgett eller åtagit sig i ansökningshandlingarna eller i övrigt i målet.
2. Förvaring av farligt avfall som uppkommer i verksamheten och förbrukningskemikalier ska ske i slutna kärl, på tät yta utan avlopp, under tak och i övrigt på sådant sätt att spill och läckage inte kan förorena mark och vatten. Förvaringar ska vara dimensionerade så att de rymmer volymen av det största kärlet och 10 % av resterande volym.
3. Spill av kemikalier och farligt avfall ska tas omhand omedelbart så att mark inte förorenas. Absorptionsmaterial ska finnas tillgängligt.
4. Drivmedelstankar ska ha överfyllnadsskydd och förvaras inom invallning som rymmer hela tankens volym eller i s.k. ADR-tank. Invallningen ska vara skyddad mot nederbörd och försedd med påkörningsskydd. Tankning ska ske på en yta vars material inte påverkas vid eventuellt spill och läckage. Parkering av fordon får endast ske av fordon på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill, alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under de enskilda fordon och maskiner som parkeras.
5. Bolaget ska vidta åtgärder för att förhindra olägenheter från diffus damning från verksamheterna. Damning från upplag och transportvägen in till respektive gruva ska vid behov begränsas genom åtgärder i form av vattning, saltning eller dylikt.

6. Buller från verksamheterna ska begränsas och får inte överskrida följande ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder:
- 50 dB(A) vardagar dagtid (kl. 06.00-18.00)
 - 40 dB(A) nattetid (kl. 22.00-06.00)
 - 45 dB(A) under övrig tid

Den momentana ljudnivån nattetid får inte överskrida 55 dB(A).

De angivna ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar vid berörda bostäder. Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

7. Om verksamheten vid gruvorna tillfälligt upphör för längre eller kortare tid ska bolaget säkerställa att reningsanordningar upprätthålls och andra behövliga försiktighetsmått vidtas i syfte att begränsa eventuella utsläpp.
8. Sanitärt avloppsvatten ska behandlas separat från gruvvattnet.
9. Hantering och val av sprängmedel ska ske på ett sådant sätt att spill vid laddning minimeras.
10. Bolaget ska senast den 1 september varje år samråda med Rans, Grans, Malå och Svaipa samebyar kring planerad verksamhet som kommer att ske under det nästföljande året (oktober-september). Samrådet ska inledas genom att information om planerad verksamhet skickas till ordföranden i respektive sameby eller till den kontaktperson som samebyn uppger. Informationen ska om samebyn ifråga så önskar följas upp med möte. Syftet med samrådet ska vara att minimera konsekvenserna för rennäringen. *
11. När gruvbrytning i respektive gruva har påbörjats och till dess att efterbehandling är genomförd ska skyddsstängsel finnas uppsatt där fallhöjder över två meter förekommer, samt kring vattenbassänger.
12. Om Rans, Grans eller Malå sameby så önskar ska även spärrstängsel sättas upp kring verksamhetsområdet vid Fäbodtjärn respektive Vargbäcken. Stängsel ska upprätthållas tills efterbehandling är genomförd eller tills annat beslutas i samråd med berörda samebyar.*

13. När Grans, Svaipa respektive Malå sameby i samband med flytt passerar bro på väg 1003 över Vindelälvens huvudfåra vid Vindelgransele ska bolaget under en period om fyra timmar avstå från samtliga malmtransporter med lastbil över bron, samt arbeten som ger höga ljudnivåer från respektive gruva. Detta gäller under förutsättning att berörd sameby underrättar bolaget minst ett dygn innan flyttning under bron ska ske, samt att berörd sameby minst två timmar innan perioden startar meddelar bolaget om behovet. När gruppen av renar passerat under bron får bolaget återuppta trafiken.*
14. Bolaget ska tillfälligt upphöra med gruvverksamheten vid Vargbäcken för det fall Malå eller Grans sameby meddelar att det finns sådant behov utifrån samebyns renskötsel. Senast inom ett dygn från det att underrättelse från samebyn mottogs ska bolaget avbryta sprängningsarbeten och utlastning av malm från dagbrottet i Vargbäcken. Totalt sett får Malå eller Grans sameby maximalt avbryta gruvverksamheten vid fyra tillfällen per år och till en tid av maximalt sex timmar per tillfälle. För det fall det skulle uppkomma fara för människors liv eller hälsa, eller betydande skador på egendom till följd av ett tillfälligt uppehåll får bolaget skjuta på tiden.*
15. Ett egentrollkontrollprogram för respektive gruva ska lämnas till tillsynsmyndigheten för synpunkter senast inom fyra veckor från det att tillståndet tas i anspråk för respektive gruva.
16. Utvinningsavfall ska hanteras i huvudsak enligt vad som anges i avfallshanteringsplanen.
17. I god tid innan driften upphör i respektive del ska bolaget till tillsynsmyndigheten ge in ett förslag till slutlig efterbehandlingsplan för godkännande.

Särskilda villkor för Fäbodjärn

18. Återfyllnad/utfyllnad av gruva ska i första hand ske med potentiellt syrabildande gråberg. Det potentiellt syrabildande gråberget får inte lagras ovan mark under längre tid än 2,5 år innan det återförs till gruvan.
19. Vatten som släpps ut från reningsanläggningen till recipienten får som begränsningsvärde inte överskrida följande halter av angivna ämnen som

månads- och årsmedelvärde där månadsmedelvärdet inte får överskridas fler än tre gånger per år för respektive ämne.

Ämne	Halt
Cu	10 µg/l
Pb	10 µg/l
Zn	60 µg/l
Cd	1 µg/l
As	30 µg/l
U	50 µg/l

De angivna begränsningsvärdena avser ofiltrerade prov. Provtagning av utsläppsvattnet ska ske varje månad genom veckosamlingsprov som vägs samman till ett månadsmedelvärde respektive årsmedelvärde.

20. Utgående vatten från reningsanläggningen vid Fäbodtjärn får som månadsmedelvärde inte överstiga följande halter i ofiltrerade prover. För suspenderade ämnen gäller dock att ett månadsmedelvärde per år får överstiga angivet lägre värde, men dock inte det högre värdet:

Mineralolja (oljeindex) 1 mg/l

Suspenderade ämnen 15 mg/l (50 mg/l)

Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov.

21. pH-värde i utgående vatten från reningsanläggningen vid Fäbodtjärn får inte understiga 6,5 eller överstiga 9,5. Om pH understiger 6,5 ska bolaget omedelbart kontakta tillsynsmyndigheten med förslag till uppföljande kontroller och vid behov ska även en åtgärdsplan lämnas in. Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov som vägs samman till ett månadsmedelvärde.

Särskilda villkor för Vargbäcken

22. Vatten som släpps ut från reningsanläggningen vid Vargbäcken till recipienten får som begränsningsvärde inte överskrida följande halter av angivna ämnen som månads- och årsmedelvärde där månadsmedelvärdet

inte får överskridas fler än tre gånger per år för respektive ämne.

Ämne	Halt
Cu	70 µg/l
Pb	10 µg/l
Zn	200 µg/l
Cd	8 µg/l
As	20 µg/l
U	75 µg/l

De angivna begränsningsvärdena avser ofiltrerade prov. Provtagning av utsläppsvattnet ska ske varje månad genom veckosamlingsprov som vägs samman till ett månadsmedelvärde respektive årsmedelvärde.

23. Utgående vatten från reningsanläggningen vid Vargbäcken får som månadsmedelvärde inte överstiga följande halter i ofiltrerade prover. För suspenderade ämnen gäller dock att ett månadsmedelvärde per år får överstiga nedan angivet lägre värde, men inte det högre värdet:

Mineralolja (oljeindex) 1 mg/l

Suspenderade ämnen 15 mg/l (50 mg/l)

Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov.

24. pH-värde i utgående vatten från reningsanläggningen vid Vargbäcken får inte understiga 6,5 eller överstiga 9,5. Om pH understiger 6,5 ska bolaget omedelbart kontakta tillsynsmyndigheten med förslag till uppföljande kontroller och vid behov ska en åtgärdsplan lämnas in. Provtagning av utgående vatten ska ske varje månad genom stickprov med jämna intervall och med minst två prov per månad med analys på varje prov som vägs samman till ett månadsmedelvärde.
25. Buffrande material ska tillsättas under anrikningen. Doseringen ska säkerställa att anrikningssanden på upplaget inte är potentiellt syrabildande. Anrikningssand som uppkommer vid brytning i Vargbäcken ska genomgå flotation. Om den syrabildande potentialen för anrikningssand från Vargbäcken räknat som NP/AP-kvot överstiger 3 behöver anrikningssanden

inte genomgå flotation. Samråd ska ske med länsstyrelsen innan flotation upphör.

26. Dagbrottets skyddszon ska utmärkas på betryggande sätt så att ingen människa av misstag kommer in i zonen.
27. I samband med att del av område tas i anspråk med högt naturvärde öster om Vilmyran ska grovstammiga tallar och granar som avverkas placeras i område med högt naturvärde för att öka andelen död ved inom området. Den närmare placeringen ska beslutas i samråd med sakkunnig biolog, som även ska närvara vid utläggningen.

Gemensamma villkor om skadeförebyggande åtgärder

28. Om det inom den tid som medgivits för anmälan av oförutsedd skada uppstår skada i enskild brunn för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller för näringsverksamhet, med undantag av vatten för bevattning, ska det åligga bolaget, om det inte är uppenbart att bristen inte hänför sig till bolagets vattenbortledning, att omgående efter anmodan från fastighetens ägare anordna med provisoriskt tillhandahållande av vatten för ovan angivet ändamål intill dess vattenförsörjning kan anordnas permanent.

Om skadan på brunn orsakats av åtgärder vidtagna av bolaget ska bolaget inom skälig tid ersätta fastighetsägaren med en ny brunn med minst motsvarande brunnskapacitet som förelåg vid tidpunkten för prövningen och med motsvarande kvalitet. Tillståndshavaren ska inom berörd fastighet, eller på annan lämplig plats, utföra anläggandet av brunn, nedgrävning av vattenledning samt genomföra bortkoppling av befintligt vatten i syfte att sammankoppla fastigheten med den nyinrättade brunnen.

Om det under ovan angivna tid uppstår tvist angående denna punkt får tvisten genom anmälan av sakägare hänskjutas till mark- och miljödomstolen för avgörande.

*För det fall samebyarnas byområden förändras enligt 7 § rennäringslagen (1971:437) ska motsvarande skyldighet gälla den sameby som blir berörd av den ändrade indelningen.

Bolaget föreslår vidare att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåter åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa närmare villkor för:

- a. Hantering av kemikalier och avfall enligt villkor 2 och 3.
- b. Begränsning av damning enligt villkor 5.
- c. Uppföljande kontroller och åtgärder vid låga pH i enlighet med villkor 21 och 24.
- d. Att klargöra för bolaget vilken sameby som berörs enligt villkor 10, 12, 13 och 14 när samebyarnas byområde har förändrats.

Förslag till villkor om ekonomisk säkerhet

Bolaget ska innan verksamheten vid Fäbodtjärn påbörjas ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 4 375 000 kr.

Bolaget ska innan gruvbrytning vid Vargbäcken påbörjas ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 3 275 000 kr (angående säkerhet för framtida kostnader till följd av anrikning vid Vargbäcken, se provotid).

Säkerheten ska ställas i form av pantförskrivning av medel på spärrat bankkonto, borgensåtagande från bank eller kreditinrättning eller annan säkerhet som prövas likvärdig. Säkerheten ska godkännas av domstolen.

Förslag till provotid

Bolaget föreslår att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en provotid skjuter upp fastställandet av slutliga villkor för efterbehandling av anrikningssand.

Bolaget ska under prövotiden utreda om den av bolaget föreslagna efterbehandlingsmetoden fungerar och om det faktiska miljömässiga resultatet är i enlighet med de utredningar som har genomförts. Utredningarna ska följa upp den behandlade sandens egenskaper och potentiell miljöpåverkan.

Bolaget ska innan anrikningen av malm från Fäbodtjärn påbörjas inkomma med en plan till länsstyrelsen på vad som behöver utredas för att säkerställa att deponeringens långtidseffekter blir klargjorda (Utredningsplan).

Om utredningarna inte bekräftar tidigare utredningars resultat ska prövotidsutredningen innehålla en redovisning av hur efterbehandling av anrikningssand från Fäbodtjärn ska ske genom kvalificerad täckning.

Utredningsplanens utformning och utredningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten samt omfatta kostnader och tidplan för eventuella åtgärder, samt underlag för att fastställa slutlig ekonomisk säkerhet.

Utredning med förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast sex år efter det att tillstånd för anrikning tagits i anspråk. Bolaget ska underrätta mark- och miljödomstolen samt tillsynsmyndigheten när tillståndet för anrikning tas i anspråk.

Förslag till provisoriska föreskrifter

Bolaget hemställer att mark- och miljödomstolen beslutar att följande provisoriska föreskrifter ska gälla under prövotiden till dess att domstolen beslutar annat.

P1. Efterbehandling av anrikningssand från anrikning av malm från Fäbodtjärn ska ske genom inblandning av buffrande material på sätt som redovisats i ansökningshandlingarna. Mängden tillsatt material ska medföra att deponerad anrikningssand blir nettobuffrande.

P2. Anrikningssanden från anrikning av malm från Fäbodtjärn ska särhållas och deponeras för sig.

P3. För det fall utredningen under pågående provotid inte bekräftar de antaganden som gjorts gällande syrabildning och som fastställts i utredningsplanen, ska upplagt material snarast möjligt förses med kvalificerad täckning. Täckningen ska ha ett funktionskrav på maximalt 1 mol syre/m² och år.

Innan deponering av anrikningssand sker vid Vargbäcken ska bolaget ställa ekonomisk säkerhet med 18 600 000 kronor för täckande av eventuell kostnad för kvalificerad täckning av anrikningssanden från Fäbodtjärn och för täckande av kostnad för eventuell mobil rening, samt övriga efterbehandlingskostnader, såsom efterbehandling av anrikningssand från Vargbäcken. Säkerheten ska ställas i form av pantförskrivning av medel på spärrat bankkonto, borgensåtagande från bank eller kreditinrättning eller annan säkerhet som prövas likvärdig. Säkerheten ska godkännas av domstolen.

Botnia Exploration yrkar i andra hand i fråga om de provisoriska föreskrifterna P1 och P2 avseende inblandning av buffrande material i anrikningssand och särhållning av anrikningssanden från Fäbodtjärn att föreskrifterna ska gälla som slutliga villkor.

Huvudsaklig inställning från motparter

Länsstyrelsen har tillstyrkt Botnia Explorations tillståndsansökan men motsatt sig vissa yrkanden och villkorsförslag i enlighet med följande,

- villkor som är kopplade till rennäringsen ska gälla för alla berörda samebyar i området,
- månadsmedelvärdet i fråga om utsläpp till vatten bör inte få överskridas fler än två gånger per år för respektive ämne (villkor 19 och 22),
- utsläpp till vatten av kadmiun i Vargbäcken bör inte få överskrida 2 µg/l (villkor 22),

- sluttäckning av anrikningsanden ska ske med kvalificerad täckning som ska ha ett funktionskrav på 1 mol syre/m² och år. Frågan om fastställande av slutliga villkor för efterbehandling av anrikningssand, kan i andra hand, skjutas upp under en prövotid under förutsättning att tiden för utredningen bestäms till *minst* sex år från det att anrikningssanden börjar deponeras,
- säkerheten för den kvalificerade täckningen ska kvarstå under hela drifttiden alternativt till dess att frågan är tillräckligt utredd,
- ett eventuellt utredningsvillkor ska innehålla ett krav på en plan för utredningen som visar på vad som behöver utredas, såsom långtidseffekter av deponeringen,
- flotation ska ske för all malm från såväl Fäbodtjärn som Vargbäcken,
- de av bolaget föreslagna prövotidsföreskrifterna P1 och P2 avseende inblandning av buffrande material samt särskilt anrikningssanden från anrikning av malm från Fäbodtjärn respektive Vargbäcken ska gälla som slutliga villkor, och
- dagbrottskanten i Vargbäcken bör inte endast märkas ut med stora stenblock utan lämpligen släntsprängas på ett sådant sätt att det inte finns någon olycksfallsrisk.

Myndighetsnämnden i Lycksele kommun har godtagit Botnia Explorations ansökan.

Havs- och vattenmyndigheten har avstyrkt de föreslagna begränsningsvärdena för utsläpp av vatten till recipient och yrkat att begränsningsvärdena ska innehållas tolv av tolv månader samt att mark- och miljödomstolen ska fastställa villkor med krav på att så stor del av vattnet från verksamheten som möjligt ska recirkuleras.

Naturskyddsföreningen i Lycksele har motsatt sig Botnia Explorations ansökan.

Ume/Vindelälvens fiskeråd har motsatt sig Botnia Exploration s ansökan.

Rans sameby har godtagit Botnia Explorations ansökan.

Glenn Hedman, Kristoffer Önnerlov, Beatrice Stenberg och Tomas Holmström har godtagit Botnias ansökan. Anita Blomqvist har godtagit ansökan med undantag för anrikningsverket. Johnny Önnerlov har godtagit Botnias ansökan när det gäller gruverksamheten och anrikningsverket men han kan varken godta eller motsätta sig deponeringen av anrikningssand. Stellan Renman har godtagit ansökan men han har motsatt sig den del som avser anrikningsverket. Jonathan Önnerlov har motsatt sig ansökan i den del som avser anrikningsverket och han har varken motsatt sig eller godtagit ansökan i övrigt.

Anita Blomqvist, Kristoffer Önnerlov, Bodil Mikaelsson, Johnny Önnerlov, Stellan Renman, Glenn Hedman, Beatrice Stenberg och Tomas Holmström har yrkat att det av bolaget föreslagna villkoret 11 ska justeras på så sätt att det ska sättas upp ett skyddstängsel runt gruvornas verksamhetsområden och vattenbassänger *oavsett om det är någon fallhöjd eller inte*. När det gäller bolagets förslag av gemensamma villkor avseende skadeförebyggande åtgärder (villkor 28) har de yrkat att villkoret ska justeras på så sätt så sätt att orden *den/de sätter i sitt ställe* läggs till efter *bolaget* där det förekommer i villkoret. Anita Blomqvist, Kristoffer Önnerlov, Bodil Mikaelsson, Johnny Önnerlov, Stellan Renman, Glenn Hedman, Beatrice Stenberg och Tomas Holmström har vidare yrkat att ett nytt stycke ska läggas till i villkoret avseende ekonomisk säkerhet med följande lydelse.

Bolaget, eller den /de sätter i ställe, ska innan gruvbrytningen påbörjas, ställa säkerhet för att nya dricksvattenbrunnar kan borras om nuvarande vattentäkter blir förorenade pga gruverksamheten, t ex genom läckage av flyktig sanddeponi från gruvor och anrikningsverk. Kostnaden per fastighet som ligger inom riskzonen beräknas till 150 000 kr exkl moms. För de 26 fastigheter som betjänas av nuvarande brunnar ska bolaget deponera 3 900 000 kr på ett spärrat konto.

Botnia Exploration har motsatt sig ändringsförslagen. Bolaget har dock medgett länsstyrelsens yrkande om att all anrikningssand ska genomgå flotation.

Kristoffer Önnerlov har yrkat att bolaget ska ordna ersättningsmark på grund av att jaktlagets marker tas i anspråk till följd av gruverksamheten.

Botnia Exploration har motsatt sig yrkandet.

Motparter har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

ANSÖKAN

Bolaget har uppgivit följande i sin ansökan.

Orientering

Lokalisering

De planerade gruvorna är belägna i Lycksele kommun, Västerbottens län, ca 17 mil nordväst om Umeå, 1,5 mil väster om Kristineberg och 2,5 mil sydost om Malå. Avståndet till Lycksele tätort är ca 6 mil.

Planbestämmelser

De områden som ska nyttjas för gruvor, sandupplag m.m. omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Områdena är inte beskrivna i kommunens gällande översiktsplan.

Verksamhetsutövare

Sökanden, Botnia Exploration AB, är helägt dotterbolag till Botnia Exploration Holding AB, som är listat på Nasdaq First North. Nämnade bolag bildades år 2007 och har sedan dess bedrivit prospekteringsverksamhet i framförallt Västerbotten. Koncernens huvudprioritet är guld, men även andra ädel- och basmetaller finns i projektportföljen. Företaget är verksamt i Sverige där huvudsakliga målsättningen är att bedriva prospektering och småskalig guldproduktion med begränsad miljöpåverkan.

Verksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Fäbodtjärn

Vattenverksamheten vid Fäbodtjärn kommer att bestå av olika anordningar för markavvattning i form av avskärande diken, omdragning och utökning av befintliga diken, igenläggning av diken, anläggande av vägtrumma och rensning av befintliga diken.

Vid Fäbodtjärn behöver inläckade grundvatten ledas bort för att möjliggöra brytning i gruvan. Den maximala mängden grundvatten som behöver bortledas, vid fullt utbruten gruva, beräknas uppgå till ca 6 l/s, eller totalt ca 200 000 m³/år. Det kommer även att behövas ett antal bergbrunnar (ca 5 st) för att ta ut råvatten för att huvudsakligen användas som borrsvatten i gruvan eller för dricksvattenförsörjning m.m.. Den ovan angivna mängden totalt bortlett grundvatten kommer inte påverkas, utan bortledning kommer att minskas i motsvarande mån.

Vargbäcken

Vattenverksamheten vid Vargbäcken kommer att bestå av olika anordningar för markavvattning i form av avskärande diken, utökning av befintliga diken, igenläggning av diken, anläggande av vägtrummor och rensning av befintliga diken.

Vid Vargbäcken behöver inläckande grundvatten till dagbrottet ledas bort under brytning. Den maximala mängden grundvatten som behöver bortledas beräknas uppgå till 1,5 l/s eller totalt ca 50 000 m³.

Det kommer även att behövas 5-10 bergbrunnar för att ta ut råvatten för att användas i anrikningsverket. Mängden råvatten från brunnar uppgår som mest till ca 20 000 m³/år.

Övriga mindre vattenverksamheter beskrivs i den tekniska beskrivningen, bilaga B.

Övrigt gällande vattenverksamheten

Bolaget har, genom bearbetningskoncession rådighet till de vattenområden där vattenverksamhet ska bedrivas.

Som koordinatsystem gäller rikets koordinatsystem projektion Sweref 99 TM. De höjduppgifter som förekommer i denna ansökan hänför sig till rikets höjdsystem RH 2000. En fixpunkt (Lantmäteriet punktnummer 2384390) återfinns i närområdet till de planerade gruvorna på västra sidan av bron över Vindelälven i Vindelgransele. Koordinaterna för punkten är (Y) 7223804.592 och (X) 654519.414 i Sweref 99 TM. Höjden är +274.991 (RH2000).

I förteckningen har tagits upp de fastigheter och samfälligheter som berörs av de planerade vattenverksamheterna på det sätt som anges i 9 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Vattenverksamheterna förväntas inte att medföra någon inverkan av betydelse på motstående intressen. Om skador mot förmodan skulle uppkomma får de hanteras enligt reglerna för oförutsedd skada. Bolaget föreslår att tiden för anmälan om oförutsedd skada bestäms till fem år från arbetstidens utgång. Såsom framgår av miljökonsekvensbeskrivningen kan det inte uteslutas att en befintlig brunn, som för närvarande tidvis har förhöjda arsenikhalter, till följd av grundvattenbortledningen i Vargbäcken temporärt kan få ökade arsenikhalter som skulle kunna komma att överskrida Livsmedelverkets riktvärde för enskild vattenförsörjning.

För det fall bolaget inte träffar ett avtal med berörd fastighetsägare innan målet avgörs föreslår bolaget att domstolen fastställer ett skaderegleringsvillkor enligt följande:

Tillståndshavaren ska tillse att fastigheten Vindelgransele 2:84 i Lycksele kommun erhåller en dricksvattenbrunn i syfte att bibehålla den brunnskapacitet med godkänd dricksvattenkvalitet som förelåg vid tidpunkten för prövningen.

Tillståndshavaren ska inom fastigheterna utföra anläggande av brunn, nedgrävning av vattenledning samt genomföra bortkoppling av

befintligt vatten i syfte att sammankoppla fastigheten med den nyinrättade brunnen.

Bolaget avser att, om möjligt, träffa en överenskommelse med berörd fastighetsägare.

De särskilda hänsynsreglerna och tillåtlighetsbedömningen enligt 11 kap. miljöbalken

De planerade vattenverksamheterna är en förutsättning för gruvbrytningen. De negativa konsekvenserna för allmänna och enskilda intressen till följd av vattenverksamheterna är i huvudsak temporära och begränsade. Överskottet från den planerade verksamheten beräknas överstiga 100 Mkr. Verksamheten kommer att generera arbetstillfällen (ca 35 st) och verksamheten kommer att bidra till skatteintäkter för samhället. Nyttan av den sökta vattenverksamheten överstiger väsentligen kostnaderna för verksamheten och värdet av de skador som verksamheten skulle kunna ge upphov till. Kravet i 11 kap. 6 § miljöbalken är uppfyllt. Inte heller med hänsyn till övriga bestämmelser i 11 kap. kan några hinder mot verksamheten anses föreligga.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att de ansökta verksamheterna kommer att medföra en relativt begränsad påverkan på miljön med föreslagna försiktighetsmått och att denna påverkan i huvudsak blir temporär.

Verksamheterna kommer inte att medföra någon försämring av någon miljö kvalitetsnorm för luft eller av yt- eller grundvatten. Möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vatten kommer inte att äventyras.

Såsom har redovisats kommer de ansökta verksamheterna inte heller att medföra någon betydande påverkan på miljön i något Natura 2000-område. Det kommer inte heller i övrigt uppkomma någon påverkan av betydelse för något skyddat område såsom nationalpark, naturreservat eller biotopskyddsområde. Verksamheten medför endast en begränsad påverkan på område med högre naturvärden (del av område vid Vargbäcken berörs).

Verksamheterna kommer inte heller att medföra någon påverkan av betydelse för någon fridlyst art enligt artskyddsförordningen.

Ansökan har föregåtts av ett samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken.

Hänsynsreglerna och miljö kvalitetsnormer

Miljöbalkens mål och miljö kvalitetsnormer

Verksamheten bedöms uppfylla miljöbalkens mål om att främja en hållbar utveckling, 1 kap 1 § eftersom den bidrar till en ekonomisk utveckling och där verksamheterna har utformats för att begränsa påverkan på miljön så långt som kan anses rimligt.

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas hur verksamheten påverkar miljö kvalitetsnormer för vatten och luft. Sammanfattningsvis visar utredningen att verksamheten inte kommer att bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten inte kan uppnås i vattenförekomsten Vindelälven. Utredningen visar också att den ansökta verksamheten inte heller kommer att försämra statusen på någon enskild kvalitetsfaktor. Den kommer inte heller att medföra att miljö kvalitetsnormerna för någon grundvattenförekomst inte kan uppnås.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår även att verksamheten inte kommer att bidra till att någon miljö kvalitetsnorm för luft riskerar att överskridas.

Bevisbörderegeln

Bolaget anser att underlaget i tillståndsansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning visar att de förpliktelser och krav som kan ställas på verksamheten iakttas och uppfylls.

Kunskapskravet

Inom bolaget finns gedigen erfarenhet och kunskap om gruvverksamhet. Såsom framgår av utredningsmaterialet har bolaget även anlitat sakkunnig miljöexpertis för att utreda samtliga miljöfrågor. Bolaget har genomfört en omfattande utredning genom miljökonsekvensbeskrivningen och tillhörande utredningar. Genom dessa utredningar har bolaget skaffat sig god kunskap om verksamhetens påverkan på miljön och förutsättningarna att begränsa påverkan. Utredningen i dessa delar har bifogats ansökan. Utredningskostnaden i dessa delar uppgår till dags dato till ca sex miljoner kronor. Kunskapskravet får därmed anses vara uppfyllt.

Försiktighetsregeln och regeln om bästa möjliga teknik

I miljökonsekvensbeskrivningen, den tekniska beskrivningen och avfallshanteringsplanen finns redogörelser för verksamheterna, dvs. i huvudsak gruvdrift, anrikning, avfallshantering och vattenverksamheter. I miljökonsekvensbeskrivningen, den tekniska beskrivningen och avfallshanteringsplan redovisas också de försiktighetsmått som bolaget kommer att vidta för att förebygga, hindra och motverka att verksamheterna medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Olika alternativa utformningar och lokaliseringar av olika delar av verksamheten har utretts. Verksamheten har mycket noga utformats och anpassats till de miljö- och naturmässiga förutsättningarna för att få så begränsad påverkan på miljön som överhuvudtaget är möjligt. Vidare har bolaget föreslagit ett antal villkor för verksamheten. Verksamheten kommer att uppfylla de krav som ställs på verksamheter som omfattas av utvinningsavfallsförordningen och som anses motsvara bästa möjliga teknik inom EU.

Nedan ges exempel på verksamhetens miljöpåverkan och på åtgärder som vidtas för att motverka eller begränsa denna påverkan:

Utsläpp till luft

Vid Fäbodtjärn kommer all gruvutrustning och maskiner som används under jord att vara elektrisk, antingen matad via kabel eller ha batteridrift. Det omfattar alla borrhjull, lastare samt gruvtruckar som transporterar upp malm och återför gråberg.

Övrig utrustning och delar som matas med el omfattar ventilationsutrustning/värme, som installeras i gruvans nedfartstunnel, pumpar samt byggnader för kontor, verkstad m.m.

Vid Vargbäcken kommer all utrustning som är del av malmförädlingen drivas med el. Det omfattar kross-/siktverk, försortering och anrikningsverk. Även pumpar och övriga byggnader (såsom verkstad) kommer att drivas med el. Genom eldrift minskar utsläppen till luft och även behovet av att ventileras ut avgaser i gruvan. Vidare har bolaget åtagit sig att använda lastbilar med stor lastkapacitet. Det reducerar antalet transporter och det samlade utsläppet från transporter väsentligt.

Utsläpp till mark och vatten

Inläckande vatten till gruvan vid Fäbodtjärn kommer att pumpas till en klarningsbassäng. Även uppsamlat vatten från övriga ytor, som malmupplag och gråbergsupplag, kommer att ledas till klarningsbassängen. Efter magasinering och rening återanvänds vattnet i gruvan till bland annat borrhutrustning.

Om malm från Fäbodtjärn kommer att anrikas vid Vargbäcken kommer det vid behov att ske en avsvavling genom flotation vid anrikningen. Vidare kommer det att tillsättas aska eller annat material med motsvarande egenskaper, som innebär att avfallet blir nettobuffrande och inte riskerar att producera ett surt lakvatten.

Inläckande vatten till dagbrottet i Vargbäcken kommer att pumpas till en mellanlagringsbassäng i anslutning till gruvan. Till denna leds även vatten från malm- och gråbergsupplag. Från mellanlagringsbassängen leds vattnet vidare till en klarningsbassäng, i anslutning till sandupplaget, för magasinering och rening. Till klarningsbassängen leds även vatten från sandupplaget. Det renade vattnet pumpas tillbaka till för användning i anrikningsverket och överskott leds via dike till recipienten Vargbäcken.

De föreslagna villkoren för utsläpp till vatten har föreslagits utifrån den geokemiska modelleringen som bottnar i fuktkammarförsök samt övriga erfarenheter och förutsättningar på respektive plats. Användandet av begränsningsvärden förutsätter att viss marginal måste finnas i villkorshalterna. Faktorn som har använts är ca 3 eftersom modelleringen är relativt komplex och att det alltid finns osäkerheter i beräkningarna, men även för att ta hänsyn till tillfälliga bidrag från andra källor i verksamheten. Föreslagna haltnivåer är låga och riskerar inte medföra någon påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten. I något fall har halten (såsom för bly) satts med en högre säkerhetsfaktor eftersom den föreslagna halten är mycket låg, vilket leder till en större osäkerhet. I något fall (såsom för krom) har det inte föreslagits några haltvillkor eftersom det inte anses vara ett förekommande ämne i halter av betydelse.

Vid hantering och förvaring av kemiska produkter kommer det att vidtas försiktighetsmått som förhindrar risken för spill och läckage. Vid eventuellt spill ska det finnas resurser att omhänderta spillet omgående.

Buller

Avståndet till närmaste bostad är över 1 km. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att verksamheten inte kommer att medföra ett buller som överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för buller vid närmaste bostad. Transporterna till och från anläggningen riskerar inte att medföra buller över riktvärden för trafik.

Sammanfattningsvis uppfyller Bolaget kravet i 2 kap. 3 § miljöbalken genom den teknik som Bolaget tillämpar och de skyddsåtgärder som Bolaget föreslår.

Lokaliseringsregeln

Lokaliseringen avgörs av malmens belägenhet. I dessa fall är fyndigheterna ur miljösynpunkt mycket väl lokaliserade då det inte ligger inom ett skyddat område, påverkar inte någon hotad art eller medför någon påverkan av betydelse på någon vattenförekomst.

Verksamheten har inte heller bedömts medföra ett påtagligt försvårande av rennärings vid prövning enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Verksamheten har en mycket god lokalisering i förhållande till utpekade riksintressen för rennärings. Bolaget har utifrån de genomförda rennäringsanalyserna formulerat förslag till villkor för att ytterligare begränsa påverkan på rennärings. Verksamheten är begränsad i såväl omfattning som tid. Med föreslagna försiktighetsmått kan någon påverkan av betydelse på rennärings intresse inte förväntas.

Produktvalsregeln

Bolaget kommer att utveckla rutiner för att säkerställa att kraven i 2 kap. 4 § uppfylls, samt att kemikalielagstiftningen i övrigt uppfylls (såsom REACH-förordningen). Alla kemikalier som används kommer att föras in i ett register där bl.a. de arbetsmiljö- och miljörisker som är förknippade med respektive kemikalie anges. På detta sätt kommer bolaget säkerställa en god kunskap om kemikalieanvändningen. I den mån det är möjligt ersätts kemikalier med andra mindre farliga kemikalier.

Hushållnings- och kretsloppsreglerna

Genom att begränsa de områden som behöver tas i anspråk för verksamheten hushålls med mark. Avbaningsmassor (morän och torv) sparas för att användas i efterbehandlingen.

Flygaska kommer företrädesvis att användas för att förbättra den buffrande kapaciteten (neutralisera sura reaktionsprodukter) i det gruvavfall som kan bilda surt lakvatten (anrikningssand från anrikning av malm från Fäbodtjärn). Genom att använda flygaska från förbränningsanläggningar av biobränsle (trädbränsle) nyttiggörs avfall istället för att använda en ändlig resurs som kalk. Användningen av aska har också visat sig ge lägre utsläppshalter av de mest kritiska metallerna än vid användning av kalk.

Avvägningsregeln

Bolagets överväganden och förslag i fråga om skyddsåtgärder och försiktighetsmått m.m. har skett (och kommer att ske) mot bakgrund av avvägningsregeln i 2 kap. 7 §

miljöbalken. Den utredning som har genomförts är mycket omfattande och utförlig i förhållande till verksamheten omfattning och påverkan.

Efterbehandlingsregeln

Som framgår av förslagen till villkor föreslår bolaget att efterbehandling av industriområdena samt gråbergssupplag ska ske i huvudsak enligt den konceptuella efterbehandlingsplanen. Genom åtgärder i huvudsak i enlighet med förslaget får efterbehandlingskravet i 2 kap. 8 § miljöbalken och förordning om utvinningsavfall anses vara uppfyllt.

Kontroll av verksamheten

För verksamheten gäller förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Bolaget kommer att upprätta ett egenkontrollsystem för verksamheten. Egenkontrollsystemet avser bl.a. att uppfylla följande krav i förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll:

- § 4 Fördelning av det organisatoriska ansvaret
- § 5 Rutiner för kontroll av utrustning (gäller såväl behandlingsanläggningar som mät- och provtagningsutrustning)
- § 6 Undersökning och bedömning av risker
- § 7 Förteckning över kemiska produkter

Bolaget har i sina villkorsförslag föreslagit att det ska upprättas ett egenkontrollprogram för verksamheten. När tillstånd har meddelats kommer bolaget att uppdatera egenkontrollprogrammet i enlighet med fastställda krav i tillståndet.

Ekonomisk säkerhet

Efterbehandlingskostnaden för respektive gruva har beräknats i bolagets förslag till konceptuell efterbehandlingsplan. Innan tillståndet tas i anspråk för respektive gruva ska säkerheten ha godkänts.

INKOMNA YTTRANDEN

Nedan redogörs sammanfattat för inkomna yttranden.

Länsstyrelsen

Recirkulerat vatten

Länsstyrelsen vill undvika att bolaget tar ut mer grundvatten än vad som behövs och anser att vatten ska recirkuleras i största möjliga mån. Länsstyrelsen ansåg i tidigare yttrande att bolaget bör överväga ett villkor eller åtagande avseende andelen vatten som ska/kan recirkuleras och återföras till borrhjull, vattenbegjutning, försortering och anrikning. Bolaget anser inte att ett villkor gällande recirkulation av vatten är lämpligt. De anser att graden av recirkulation varken i Fäbodtjärn eller Vargbäcken kan styras helt, framförallt beroende på den naturliga avrinningen mot klarningsbassängerna. De lyfter även fram inflödet av grundvatten i gruvan och det faktum att gruvverksamheten kommer att bedrivas under relativt begränsad tid som anledningar till att ett sådant villkor inte är lämpligt. Länsstyrelsen har förståelse för

att det blir svårt när det gäller bortledning av inläckande grundvatten. Bolaget har i komplettering beskrivit en hög ambition vad gäller recirkulation av vatten. Länsstyrelsen bedömer att bolagets beskrivning tillsammans med det allmänna villkoret är tillräckligt för att bolaget ska vara bundet av att bedriva verksamheten med en hög recirkulation för att undvika onödigt grundvattenuttag ur brunnar.

Utvinningsavfall

Karakterisering av avfall

Länsstyrelsen har efterfrågat en redogörelse över vilken justering av svavel/sulfidhalter som skett i samlingsproven för att enligt bolaget undvika en överrepresentativitet. I kompletteringen anger bolaget att resultat från kompletta borrhärdar har getts en större tyngd vid beräkning av genomsnittlig sammansättning för att undvika överrepresentation. Detta förklarar dock inte i vilken utsträckning och på vilket sätt justering har skett. Länsstyrelsen anser att bolaget bör komplettera med i vilken utsträckning och på vilket sätt justering har skett. Länsstyrelsen anser att man i den här typ av bedömningar bör ta höjd för den maximala potentialen vad gäller syrabildande egenskaper och det blir därför avgörande hur viktningen skett.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets viktning kan leda till att riskerna med sulfider i dioriten istället underskattas.

Återföring av anrikningssand till gruva

Länsstyrelsen anser att ett alternativ för efterbehandling är att anrikningssanden deponeras under permanent grundvattenyta. Bolaget har menat att ett återförande av avfall till underjordsgruvan samt dagbrottet inte skulle medföra någon miljönytta av betydelse. Bolaget menar att trots att det rent teoretiskt är möjligt att transportera anrikningssand från ett upplag i Vargbäcken till Fäbodtjärn för lagring i underjordsgruvan så är detta inte miljömässigt försvarbart med de transporter detta innebär. Länsstyrelsen menar istället att ett återförande av avfallet skulle medföra miljönytta eftersom anrikningssand med inblandning av buffrande material bör betraktas som potentiellt syrabildande. En sådan hantering är dessutom i linje med utvinningsavfallsförordningens 22 § pkt 4 där det framgår att avfallet ska läggas tillbaka i den hållighet som den uppkommit om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Länsstyrelsen har viss förståelse att det kan innebära problem men har ansett att bolaget kan utreda möjligheten vidare med att återfylla underjordsgruvan i Fäbodtjärn samt dagbrottet i Vargbäcken med anrikningssand. Det kan vara ett alternativ att bolaget föreskrivs villkor om successiv efterbehandling samt att den ekonomiska säkerheten sätts utifrån en vedertagen metod om kvalificerad täckning av såväl gråbergs- som sandupplag. Det kan även vara en miljömässig fördel att inte transportera anrikningssand från Vargbäcken till Fäbodtjärn om avfallet efterbehandlas succesivt och inte ligger öppet för oxidation och vittring i väntan på möjlighet att deponeras under jord/ i dagbrottet.

Länsstyrelsen har senare kommit att frånfalla krav på återföring av anrikningssand till Fäbodtjärn.

Flygaska och flotation

Länsstyrelsen efterfrågar en redogörelse för ett Worst Case Scenario där inblandning av aska inte alls fungerar. Vilka åtgärder kan bolaget i så fall sätta in till exempel om helt obehandlad anrikningssand måste läggas upp?

Länsstyrelsen har senare konstaterat att bolaget accepterar Länsstyrelsen krav på att även anrikningssand från Vargbäcken ska genomgå flotation i de fall NP/AP-kvoten understiger 3. Länsstyrelsen önskar med koppling till detta att bolaget redovisar hur ofta och på vilket sätt kontroll av NP/AP-kvot ska ske. Var planerar bolaget mäta NP/AP-kvoten? Sker det på en sådan plats i processen att den faktiska sand som uppvisar en låg NP/AP-kvot kan flotteras?

Länsstyrelsen konstaterar senare att bolaget går länsstyrelsen tillmötes och kommer regelmässigt flotera malmen från såväl Vargbäcken som Fäbotjärn. Länsstyrelsen har då undrat om det fortfarande finns behov av att blanda in flygaska om flotation ändå utförs. Länsstyrelsen konstaterar vidare att bolaget beskriver att NP/AP-kvoten kommer mätas regelmässigt. Länsstyrelsen har då undrat igen hur denna utredning kommer att ske.

Efterbehandling av anrikningssand

Vad gäller utformning av sandupplaget i Vargbäcken anger bolaget att en av fördelarna med att placera sanden på torv är att den kommer att pressas ihop och erhålla en lägre permeabilitet, och anger att den permeabiliteten erfarenhetsmässigt skulle uppgå till $<1 \cdot 10^{-9}$ m/s. Om denna lägre permeabilitet är en förutsättning för att erhålla önskvärd funktion med avseende på genomströmning av vatten genom upplaget måste bolaget utveckla detta resonemang. Bolaget bör förklara hur man kommit fram till $<1 \cdot 10^{-9}$ m/s samt hur avser man kontrollera att man uppnår den permeabiliteten.

Länsstyrelsen anser att inblandningen av buffrande material är att betrakta som en tillfällig behandling av avfallet och inte bör ses som en slutlig efterbehandlingsmetod.

Länsstyrelsen vill förtydliga att även om den föreslagna metoden med inblandning av buffrande material är en BAT-slutsats innebär det inte att den nödvändigtvis är lämplig att använda i nu aktuellt fall, och som Länsstyrelsen påpekat vid flera tillfällen inte lämplig att använda som slutlig efterbehandlingsåtgärd. En grundförutsättning för att överhuvudtaget använda sig av BAT-slutsatser enligt BREF-dokumentet är att man i val av åtgärd tagit hänsyn till verksamhetens lokalisering och dess förutsättningar.

BREF-dokumentet anger också att det rent teoretiskt skulle kunna användas som en slutlig efterbehandlingsåtgärd. Metoden är såvitt Länsstyrelsen förstår en obeprövad efterbehandlingsmetod i skandinaviskt klimat och det tillsammans med det faktum att bolaget enbart har testat metoden i labb talar emot att det är en lämplig slutlig efterbehandlingsåtgärd i det aktuella fallet.

Länsstyrelsen ser risker med vilka marginaler man har för felbedömning av avfallets egenskaper i det fall inblandning av buffrande material skulle användas som en fristående, slutlig efterbehandlingsåtgärd. Som Länsstyrelsen har påpekat tidigare finns det alltid en risk att avfallets egenskaper, innan uppstart av verksamheten, har felbedömts. Med planering för en mer beprövad efterbehandlingsmetod (exempelvis kvalificerad täckning eller deponering under permanent grundvattenyta) ser Länsstyrelsen att det finns ett större utrymme för sådan typ av felbedömning utan att riskera långsiktiga problem med urlakning av metaller.

Länsstyrelsen efterfrågar även fortsatt ett tydligt resonemang kring de risker som Länsstyrelsen påtalat vad gäller inblandning av buffrande material och att använda metoden som slutgiltig efterbehandlingsmetod.

Länsstyrelsen ser positivt på att bolaget avsätter säkerhet för kvalificerad täckning av potentiellt syrabildande anrikningssand. I och med att bolaget redovisat att de kan och kommer särskilt hålla anrikningssand från Vargbäcken respektive Fäbodtjärn kan länsstyrelsen tillstyrka att detta utreds som ett provotidsvillkor även om länsstyrelsen i första hand avstyrkt detta. Bolaget behöver dock ange vilka funktionskrav som kommer att ställas på tätskiktet. Länsstyrelsen anser att den kvalificerade täckningen ska genomföras med morän eller annat material med en mäktighet utformad för en högsta syretransport genom tätskiktet om 1 mol syre per m² och år.

Provotid avseende anrikningssand

På bolagets förslag att under en provotid utreda frågan om kvalificerad täckning har länsstyrelsen i första hand avstyrkt en sådan men i andra hand acceptera att frågan om kvalificerad täckning utreds vidare i ett provotidsvillkor. Länsstyrelsen ställer sig dock tveksamma till om det räcker med en provotid på tre år och istället att tiden bör vara minst sex år. Provotiden ska isåfall börja gälla först när den potentiellt syrabildande anrikningssanden från Fäbodtjärnsmalmen börjar deponeras.

Länsstyrelsens inställning är att inblandning av flygaska inte ska ses som en slutgiltig efterbehandlingsmetod av sandupplaget i Vargbäcken. Länsstyrelsen överlåter till domstolen att bedöma ifall åtgärden ändå kan utredas och sättas på provotid med provisoriska villkor enligt bolagets förslag. För att Länsstyrelsen ska tillstyrka provotidsvillkor P3 krävs att det är möjligt att särskilt hålla anrikningssanden från Vargbäcken respektive Fäbodtjärn. Bolaget måste redovisa att detta är möjligt i praktiken. Länsstyrelsen anser fortsatt att bolaget ska redovisa ett efterbehandlingsalternativ som bygger på kvalificerad täckning av det potentiellt syrabildande avfallet.

Vattenrening

Länsstyrelsen anser att bolaget redan i ansökningsskedet bör ha beredskap för att med kort varsel ha möjlighet att utöka med erforderlig rening på båda lokaliseringarna. Bolaget anger att om det skulle visa sig nödvändigt kan

flocknings- eller fällningskemikalier tillsätts i inloppsbrunn till sedimentationsbassäng. Vidare anger man att kalk kan tillsättas innan utloppet av uppsamlade diken, för att höja pH-värdet och fastlägga metaller. Som Länsstyrelsen tidigare har påpekat är manuell tillsatt av kalk en oprecis och relativt ineffektiv reningsmetod. Om det visar sig att vattenkvaliteten av någon anledning är så dålig att kalkning bedöms behövas bör doseringen ske automatiskt, under omrörning samt styras efter önskat och uppmätt pH samt med en tillräckligt stor sedimentationsbassäng. Bolaget behöver nu redovisa hur en sådan reningsanläggning skulle kunna utformas samt redovisa fysiska förutsättningar för platsen. Länsstyrelsen kräver inte nu att en sådan anläggning ska finnas på plats innan start av verksamheten, men det måste finnas en färdig teknisk lösning där även kostnaden för anläggningen framgår. Vad gäller ambitionsnivå för reningen av vatten anser Länsstyrelsen att bästa möjliga teknik ska tillämpas, även om bolaget anser att påverkan på Vindelälven är obetydlig. Länsstyrelsen har ställt krav på att utsläppsvillkoren för vatten ska baseras på ej filtrerade prover då detta får anses vara standard.

Länsstyrelsen efterfrågade en redovisning av förutsättningar och funktion för vattenrening i den händelse att ansökt metod inte alls fungerar. I och med att Länsstyrelsen anser att det finns en osäkerhet i huruvida anrikningssand med inblandning av buffrande material riskerar att vara syrabildande eller ej behöver bolaget redovisa ett Worst Case Scenario där ansökt metod inte fungerar och bolaget till exempel bli tvungna att lägga upp anrikningssanden utan föregående inblandning av buffrande material.

Länsstyrelsen önskar att bolaget presenterar utförligare uppgifter kring de mobila vattenreningsanläggningarna för de båda gruvorna som beskrivs i kompletteringen. Vilka volymer kan anläggningen behandla? Klarar lösningen att behandla allt lakvatten vid full produktion om det skulle behövas? För att Länsstyrelsen ska kunna ta ställning till denna lösning behöver den beskrivas ytterligare. Länsstyrelsen anser även att säkerheten ska justeras för att inkludera vattenrening via mobil anläggning även vid Vargbäcken.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget anger att sandmagasinet placeras på en myr i ett utströmningsområde. Detta innebär stora krav på vattenreningsens kapacitet då det vid högflöden så som kraftiga regn och snösmältning kan innebära att stora mängder trycks in i sandupplaget utifrån och att därmed mycket större mängder vatten behöver renas jämfört med ett upplag på en hårdgjord yta. Har bolaget gjort beräkningar på inströmning av vatten till sandupplaget kopplat till det beräknade behovet av vattenrening? Länsstyrelsen ser inte att bolaget har svarat på frågan kring vattenrening kopplat till sandmagasinet och det faktum att detta ligger inom ett utströmningsområde. Länsstyrelsen önskar en genomgång och beskrivning av risken för utströmmande grundvatten som inte uppkommer innanför ytvattendelaren. Finns det någon risk att utströmningsområdet ”leder in” grundvatten till området utifrån och hur är vattenreningen dimensionerad för att i så fall klara detta? Bolaget behöver utreda detta vidare och presentera en utförlig teknisk beskrivning senast vid huvudförhandlingen.

Länsstyrelsen anser att ambitionsnivån för arsenik i Fäbodtjärn och kadmium i Vargbäcken är satta för lågt. Länsstyrelsen yrkade på villkorshalten för arsenik i ofiltrerat prov i Fäbodtjärn begränsades till 30 µg/l vilket bolaget emotsätter sig med motiveringen att de inte kan säkerställa denna nivå i utgående vatten. Länsstyrelsen vill här påpeka att även 30 µg/l är högt i förhållande till tillstånd för andra gruvor i länet. Länsstyrelsen menar att det inte borde vara orimligt att klara värden under 30 µg/l med adekvat vattenrening. Detsamma gäller för kadmium. Även en nivå på 2 µg/l kan anses vara högt i förhållande till andra gruvor i länet. Länsstyrelsen anser att det är rimligt att bolaget möter det bättre resultatet i intervallet 2-20 µg/l som anges i BREFdokumentet.

Länsstyrelsen anser att bolaget bör redovisa villkor för uran baserat på miljöhänsyn inte bara i Vindelälven utan även i bäckarna. Då det även finns en risk för att den aska som används för att skapa ett nettobuffrande avfall innehåller uran är Länsstyrelsen av den mening att uran i renings slam och utloppsvatten behöver kontrolleras och följas upp. Om halterna visar sig vara höga kan åtgärder krävas. Länsstyrelsen föreslår ett utredningsvillkor för detta men har senare frånfallit detta och menat att frågan kan hanteras i egenkontrollen.

Efterbehandlingsplan

Bolaget uppger i kompletteringen att ”det finns tydliga övergripande åtgärds mål (i ingiven efterbehandlingsplan) och strategin är också att utforma efterbehandlingen så att den kräver liten eller ingen övervakning, kontroll eller skötsel i slutskedet – genom att sanden inte blir syrabildande och att potentiellt syrabildande gråberg i Fäbodtjärn återförs till gruvan i Fäbodtjärn.” Länsstyrelsen menar att de övergripande åtgärds mål bolaget har presenterat är sådant som idag är en självklarhet och kan betraktas som mindre än minimumkrav på en efterbehandlingsåtgärd.

De övergripande åtgärds målen behöver formuleras så att det framgår att efterbehandlingen av gruvområdet är långsiktig och av engångskaraktär. Det är av största vikt att detta synsätt ligger till grund för vilken typ av efterbehandlingsmetod som sedan väljs. Efterbehandlingen ska säkerställa att de miljömässiga mål som sätts upp klaras utan ytterligare uppföljning eller kompletterande åtgärder. Länsstyrelsen efterfrågar därför att bolaget ser över sina mål.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget beskriver att målet med efterbehandlingsåtgärderna för gruvområde är att området ska vara i minimalt behov av tillsyn eller underhåll i ett långsiktigt perspektiv. Bolaget kommer även revidera och förtydliga avfallshanteringsplanen och efterbehandlingsplan inför uppstart av gruvan. Länsstyrelsen anser att de reviderade planerna ska presenteras senast till huvudförhandlingen.

Länsstyrelsen har senare accepterat bolagets bemötande gällande övergripande åtgärds mål kopplat till efterbehandlingen av de två gruvområdena. Länsstyrelsen är även villig att acceptera att successiv efterbehandling inte är tillämpligt från uppstart av verksamheten, detta på grund av de utredningsvillkor som föreslagits.

Länsstyrelsen menar dock fortsatt att successiv efterbehandling bör eftersträvas och att detta bör vara målsättningen så snart provotidsutredningen genomförs.

Ekonomisk säkerhet

Länsstyrelsen anser att bolaget ska lämna förslag på kvalificerad täckning av potentiellt syrabildande anrikningssand (vid bearbetning av malm från Fäbodtjärn) samt att den ekonomiska säkerheten för Vargbäcken ska beräknas utifrån kostnaden att täcka den syrabildande sanden med kvalificerad täckning. Med utgångspunkt i det faktum att Länsstyrelsen inte anser att tillsats av buffrande material (flygaska) ska godkännas som slutlig efterbehandlingsåtgärd bör det, i det fall bolaget får tillstånd till angiven metod, finnas utrett lämpliga åtgärder i det fall anrikningssanden trots allt blir syrabildande. Säkerheten bör anpassas efter kostnaden för en kvalificerad täckning. Vid det fall det under drift framkommer att avfallet är av ”snällare” karaktär än Länsstyrelsen befarar kan eventuellt säkerhetens storlek justeras. Säkerhetens storlek skulle i så fall möjligen kunna kopplas till en provotidsredovisning av efterbehandlingen. Det är dock viktigt att säkerheten i första skedet är tillräckligt stor för att klara en kvalificerad täckning.

Bolaget har inte bemött länsstyrelsen krav på att den ekonomiska säkerheten för Vargbäcken innefattar kvalificerad täckning av sandupplaget. Länsstyrelsen vidhåller sin inställning att detta är nödvändigt för att länsstyrelsen ska kunna ta ställning till verksamhetens tillåtlighet. Länsstyrelsen vidhåller sin inställning om att kostnaden för mobil rening i Vargbäcken ska ingå i den ekonomiska säkerheten. En summa för oförutsedda kostnader motsvarande 20% av totalkostnaden bör också läggas till den ekonomiska säkerheten.

Kontrollprogram

Länsstyrelsen noterar att bolaget har tänkt genomföra mätningar minst en gång varannan månad innan grundvattenbortledning och minst en gång varje månad under grundvattenbortledning. Länsstyrelsens uppfattning är att det verkar rimligt i den här kontrollen.

Förutom en punkt så benämns alla mätpunkterna för grundvatten vid Vargbäcken som ”referens”. Bolaget behöver tydliggöra vad som avses med referens så att det inte uppstår några missförstånd. Är det enbart ett rör som är tänkt att mäta avsänkning behöver bolaget motivera att det är tillräckligt.

Kant vid dagbrottet

Länsstyrelsen anser att dagbrottskanten bör släntsprängas för att skapa tillräcklig avsläntning, skyddshyllor eller liknande skyddsåtgärd för att förebygga risken för olyckor. Att enbart lägga ut stora stenblock är inte en metod som används i Västerbotten på grund av de stora snödjup som kan uppstå vintertid. Bolaget själva använder just snö som argument till att skyddshyllor inte är aktuella då de skulle dreva igen. Länsstyrelsen anser att även detta visar på att enbart stenblock är en otillräcklig åtgärd för att minimera risken för de som vistas i området efter att gruvdriften avslutats.

Att gruvområdet och dagbrottet efterbehandlas på ett sådant sätt att det inte innebär en risk för olyckor är av stor vikt. Bolaget har dock inte accepterat Länsstyrelsens krav på ytterligare förslag till säkerhetsåtgärder för att minska olycksrisken efter avslutad verksamhet. Länsstyrelsen lämnar till domstolen att avgöra frågan. I den ekonomiska säkerheten finns idag kostnad för stenblock och markarbete uppräknat. Denna siffra justeras i det fall domstolen anser att annan åtgärd är nödvändigt.

Rennäring

Länsstyrelsens inställning om angivna villkor gällande rennäringen är att de bör hålls generella och inte vara uppställda för specifika samebyar. I dagsläget är villkor kopplade till rennäringen specificerade med angivna samebyar. Med utgångspunkt i ny erfarenhet av provningsärenden där gränsen mellan två samebyar flyttats under pågående provning samt det faktum att flera av samebyarna i detta område har ej fastställda områdesgränser anser Länsstyrelsen att berörda villkor ska formuleras om så att de gäller alla ”berörda samebyar”, alternativt att det i nuvarande villkor förtydligas att de samebyar som anges är de som för närvarande bedriver renskötsel i närområdet.

Tidsbegränsning

Länsstyrelsen menar att det är rimligt att tillståndet tidsbegränsas, något bolaget inte själv föreslagit initialt. Bolaget har angett att verksamheten bedöms pågå 4-6 år i Fäbodtjärn respektive 4-7 i Vargbäcken. Ingen av fyndigheterna är avgränsade mot djupet, men bolaget skriver att ett nytt tillstånd kommer att sökas vid en eventuell fortsättning utöver den brytning som nu är beskriven. Länsstyrelsen bedömer att det är angeläget att en efterbehandling kommer tillstånd inom en begränsad tillståndstid om verksamheten inte ska fortsätta att bedrivas. För att lämna utrymme för fortsatt tillståndsansökan gör Länsstyrelsen en preliminär bedömning att det är lämpligt att tillståndet tidsbegränsas så att det ska gälla 12 år från det att det tas i anspråk.

Myndighetsnämnden

Bolaget framför att de samhällsekonomiska fördelarna med etableringen av gruvorna ska vägas mot de negativa effekterna på miljön och människors hälsa samt risken för negativa effekter på miljön och människors hälsa. Av ansökan har bolaget inte vidare utvecklade vad dessa ekonomiska fördelar skulle vara för Lycksele kommun och berörda i Vindelgransele.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framför bolaget att antalet transporter genom Vindelgransele samhälle med lastbilar med en bruttovikt på 80-90 ton under kampanjperiod 3 månader kommer att generera ca 30-60 trafikhandlingar, detta är utöver ordinarie trafikflöde på 210 fordon/dygn där ca 30 av dessa fordon är lastbilar. Någon undersökning av luftkvaliteten i området kring Vindelgransele har inte genomförts, bolaget hänvisar till luftmätningar som genomförts i Lycksele tätort under perioden 1997-2008, och framför att luftkvaliteten i Vindelgransele borde vara bättre än i tätorten. Även om luftkvaliteten kan antas uppfylla luftkvalitetsnormerna i Vindelgransele även efter gruvverksamhetens igångsättning, bör samma princip tillämpas för luften som för vattenförekomster. Alltså att en försämring av luften för de boende i Vindelgransele inte kan godtas. Den

uppskattade ökningen i trafikflödet genom byn torde påverka luftkvaliteten för de boende avseende utsläppen men också damm (partiklar), från den tunga trafiken. Det finns ett värde i att utföra luftmätningar i Vindelgransele för att på så sätt kunna avgöra hur omfattande eventuell försämring av luftkvaliteten blir för de boende om gruvorna kommer till stånd. Vidare bedöms det föreligga risk för att de boende i Vindelgransele kommer att få ett försämrat bullerklimat utifrån det ökande tunga transporterarna genom byn. Fastigheterna är äldre och därmed inte anpassade för att motverka buller på samma sätt som mer moderna byggnader är avseende fönster etc.

Konsekvensbeskrivningen tar upp vibrationer från verksamheten och där framförs att människor är mycket känslig för vibrationer och att man ofta upplever dessa vid mycket låga nivåer 0,2 mm/s. Bolaget har inte tagit upp risken för vibrationer för boende i Vindelgransele från den tunga trafiken.

Vindelälven är en av landets fyra utpekade nationalälvar, den har ett högt skyddsvärde, dels ur ett naturperspektiv men också ur ett rekreations- och friluftslivsperspektiv. Vindelälven har även ett skyddsvärde i förhållande till rennäringens markanvändning. Den bör värnas utifrån perspektivet att rennäringen och turistnäringen är viktiga för kommunen. Behovet för människor att besöka och nyttja vår storslagna natur kommer att fortsätta vara mycket viktigt även i framtiden. Detta behöver vägas mot sökt verksamhet som enligt ansökan endast kommer att vara i drift under några år och där efterbehandlingen kommer att fortgå mycket längre och där risken för en negativ påverkan på Vindelälven inte går att utesluta. Det är viktigt att dricksvattenbrunnarna för de boende i Vindelgransele värnas.

SGU

Grundvattenrelaterade synpunkter

SGU saknar uppgift om vilken grundvattensänkning som blir vid influensområdets yttersta gräns.

SGU framför att under den period då gruvorna återfylls med vatten så är det troligt att bäckarna kan vara påverkade av lägre andel grundvatten än normalt, vilket skulle kunna påverka bäckarnas basflöden. Ansökan är inte helt tydlig i sin beskrivning av denna mellanliggande period. SGU vill se ett tydligare resonemang kring hur bäckarna påverkas under denna tid, då gruvorna fylls och avrinningen inte kompenseras genom pumpning/dränering från verksamhetsområdet.

SGU konstaterar att ansökan öppnar för möjligheten att sälja malm utan föregående anrikning på plats vilket skulle innebära att malmen bryts och krossas på plats och sedan transporteras direkt till extern mottagare. Konsekvenserna av denna möjlighet beskrivs i första hand ur ett transportperspektiv (antal transportrörelse ph allmän väg m.m.). SGU saknar dock resonemang kring andra effekter av detta, t.ex. hur redovisad grund- och ytvattenbalans skulle påverkas av ett utelämnat sandmagasin eller om malmupplagets funktion och omfattning påverkas av att större mängder malm måste hanteras/lagras innan transport ut från området.

Synpunkter om avfallshantering och efterbehandling

SGU påpekar att karakteriseringen av avfall från de föreslagna gruvorna i Vargbäcken och Fäbodtjärn är mycket begränsad, vilket försvårar bedömning av miljökonsekvenserna i projekten. SGU noterar att om inte karakteriseringen ger en korrekt överblick av verksamheten, riskerar det att medföra problem vid hanteringen av avfallet samt efterbehandlingen. SGU skulle därför vilja se ett större underlag för karakteriseringen av både gråberg och anrikningssand med fler antal prov och större utbredning, samt i synnerhet med hänsyn till mineralogi, vilket SGU noterar fattas.

Då det är svårt att få en överblick av avfallets karakterisering så blir även den ekonomiska säkerheten svår att bedöma. Kostnaden för efterbehandling styrs till stor del av avfallets egenskaper, som mineralogi och lakbarhet, vilket gör att nuvarande underlag är svårt att bedöma. SGU anser vidare att bolaget bör ge en mer utförlig beskrivning av moränen som ämnas att användas för täckning av avfallet. Uppgifter som moränens kvalitet, lokalisering och volym är viktiga för bedömningen av den ekonomiska säkerheten. Utifrån tidigare erfarenheter från andra verksamheter kan SGU påpeka att den ekonomiska säkerheten troligen inte är tillräcklig, i synnerhet då bolaget föreslår begränsade åtgärder byggt på ett begränsat underlag.

SGU noterar att bolaget föreslår att bortskaffa anrikningssanden i torr, fast form i ett sandupplag på torv. SGU saknar en utförlig beskrivning av förslaget samt en överblick för alternativa lösningar. SGU påpekar även att underlaget för hur sandupplaget kommer att vara beständigt för erosion i framtiden är begränsat. SGU skulle även vilja se underlaget för hanteringen av kväveföreningar samt kemikalier i anrikningen, ex. xantater, utökas. Bland annat saknar SGU ett resonemang om hur den begränsade ventilationen i underjordsgruvan i Fäbodtjärn kommer påverka hantering av kväve.

I avfallshanteringsplanen anger bolaget att syra-bildande anrikningssand kan komma att behandlas med en inblandning av flygaska från biobränsleeldning. Detta ökar anrikningssandens buffertkapacitet och verkar minska utlakningen av metaller såsom koppar, nickel och zink, däremot visar resultat från fukt-kammarförsöken att inblandningen av aska tycks ha en negativ inverkan på arsenikutlakningen. SGU saknar en utförlig beskrivning av hur arsenik kommer hanteras i avfallshanteringen, dels från anrikningssanden men även från gråberg. SGU efterfrågar ett resonemang kring hur vattenrening kan fungera som alternativ för verksamheten, i synnerhet med hänsyn till arsenik.

Bolaget anger att mängden aska (3-8 viktsprocent) som ska mixas med anrikningssanden ska öka med sulfidhalten. Dock kan en ökad inblandning av aska höja pH till nivåer där även zink blir mer rörligt. Zinkhalten i askan är även förhållandevis hög i jämförelse med den i anrikningssanden, och askor av detta slag kan innehålla höga andelar zinkspecies som blir mer rörliga vid alkalina förhållanden. SGU noterar att bolaget inte har angett vilken halt av aska som använts i fukt-kammarförsöken, vilket gör det svårt att bedöma den maximala zink- och arsenikutlakningen, som rimligen bör sker i blandningar där askhalten är som

högst, med tanke på pH-höjningen. SGU efterfrågar därför en mer utförlig beskrivning av testen samt kompletteringar för att beskriva ovanstående problematik, exempelvis sekventiella extraktionstest som utförs på blandningar och enskilda material, vilket kan ge indikationer på hur zink och arsenik beter sig i blandningen. Beroende på resultat kan efterbehandlingen påverkas, vilket i sin tur påverkar den ekonomiska säkerheten.

SGU påpekar att kornstorleksfördelningen i ingående material har en avgörande roll vid tolkningen av resultat från fuktkammarförsök. Användningen av ett mycket finkornigt material i fuktkammarförsök kan begränsa sulfidoxidationen. Detsamma gäller för ett grovkornigt material, där ytarean är förhållandevis liten. Resultaten bör därför kompletteras med en kornstorleksfördelning för gråberg som ej försorterats (s.k. inre gråberg). SGU saknar även ett resonemang om något urval (gällande kornstorleksfördelning) av anrikningssanden har gjorts innan användning i fuktkammarförsök.

SGU påpekar att den beräknade tidsperioden för mellanlagringen av det mest syra-bildande gråbergsmaterialet är osäker då den endast beräknats utifrån hur länge materialet ska förvaras på ytan. Oxidation av gråberget kommer att ske så länge det inte är helt vattenmättat dvs., helt beläget under grundvattenytan, då det deponeras i dagbrottet. Den uppskattade tiden fram tills det syra-bildande gråberget befinner sig helt under grundvattenytan, har ingen grund i redovisade beräkningar, vilket bör finnas med i handlingarna.

Havs- och vattenmyndigheten

Hav anser inte att bolagets föreslagna gränsvärden uppfyller kraven för bästa möjliga teknik. Hav yrkar istället att domstolen fastställer begränsningsvärden för utsläpp av vatten till recipient som motsvarar de nedre gränser som återfinns i MWEI BREF.

Den planerade verksamheten är belägen i ett relativt opåverkat område som angränsar till ett Natura 2000-område och processvatten kommer att avbördas till en av Sveriges nationalälvar - Vindelälven. Bolaget avser att avbörda vatten från gruvverksamheten till Vindelälven via två mindre vattendrag (Kvarnbäcken och Vargbäcken).

HaV uppfattar det som att bolaget grundar sin argumentation för att avgöra vilka begränsningsvärden för utsläpp av vatten som anses vara acceptabla entydigt på att begränsningsvärdena ska säkerställa att det inte uppkommer överskridanden av vattenförvaltningens gränsvärden och bedömnings-grunder i Vindelälven. Vattenförvaltningens gränsvärden och bedömnings-grunder är emellertid inte en nivå som det anses vara tillåtet att förorena upp till. De fastslagna nivåerna inom vattenförvaltningen är nivåer som om de överskrids innebär att det bedöms krävas åtgärder för att åstadkomma önskad status i en vattenförekomst. Vid denna statusbedömning utgår man från den samlade belastningen på vattenförekomsten och inte enbart påverkan från en enskild verksamhet. Vattenförvaltningens regelverk ersätter således inte övriga bestämmelser i miljöbalken utan kompletterar dessa bestämmelser. Vid bedömning av vilka nivåer som ska fastställas bör

domstolen istället utgå från utgångspunkten att utsläpp ska begränsas så långt som möjligt, under förutsättning att det är skäligt. Vidare bör de nivåer som fastställs motsvara de som kan nås om bästa möjliga teknik används.

Skulle bolagets förslag till begränsningsvärden beaktas oaktat utspädningseffekt skulle dessa nivåer vara tillräckliga för att ge toxiska effekter i Kvarnbäcken och Vargbäcken. Det är enbart på grund av det höga flödet i Vindelälven och de utspädningsmekanismer som föreligger som detta vatten inte bedöms utgöra en miljörisk i det närliggande Natura-2000 området. Bolaget anger i sitt svar på kompletteringsbegäran att fällning kan tillämpas vid behov. I svaret menar bolaget att fällning kan utföras på flera ställen om det behövs samtidigt som bolaget menar att sedimentering endast utgör ett poleringssteg. Fällning utgör en vanligen förekommande teknik vid gruvverksamheter som skulle kunna vara en skälig reningsteknik även i förevarande fall. HaV anser att det är funktionen av tekniken som är avgörande för bästa möjliga teknik, inte det specifika teknikvalet. HaV har därför valt att inte yrka på ett villkor som reglerar vilken teknik för vattenrening som ska användas utan anser istället att bästa möjliga teknik ska återspeglas i begränsningsvärden. Om bästa möjliga teknik används kan värden som motsvarar nivåer för liknande verksamheter som återfinns i MWEI BREF innehållas.

Bolaget anger också i förslag till villkor (villkor 20 samt 23) att begränsningsvärden satta som månadsmedelvärden bör få överskridas 3 gånger per år. HaV motsätter sig detta yrkande och anser att medelvärden ska innehållas samtliga månader under året. Inom verksamheten finns steg som bland annat avser att flödesutjämna utgående flöden. Av bolagets egna upprättade vattenbalans framgår vidare att det finns förutsättningar för att kunna projektera lämpliga anläggningar och egenkontroller som gör det möjligt att innehålla medelvärden samtliga månader på året. HaV noterar också att bolagets förslag som innebär att månadsmedelvärden får överskridas 3 gånger per år inte heller innefattar någon maximalt tillåten halt vid överskridande. Därmed säkerställs inte att utsläppet av vatten från verksamheten inte riskerar att medföra en negativ miljöpåverkan. Detta anser HaV utgör en miljörisk och är inte acceptabelt. HaV anser således att det är rimligt att krav ställs på att månadsmedelvärden ska innehållas 12 av 12 månader.

Recirkulationsgrad

HaV efterfrågar ett förslag på villkor för recirkulationsgrad. Bolaget har menat på att de naturliga förutsättningarna innebär en för stor osäkerhet som medför att ett villkor kring recirkulation inte är lämpligt. HaV ställer sig frågande till detta svar. Bolaget har utfört en relativt detaljerad vattenbalans under olika givna förutsättningar. Denna vattenbalans utgör en grundförutsättning vid bolagets bedömning av påverkan på omgivande vattenmiljö. Om inte bolaget självt anser att upprättad vattenbalans är tillförlitliga uppgifter som kan användas vid projektering så ställer sig HaV frågande till med vilken säkerhet som bedömning genomförts avseende utsläpp av förorenande ämnen som till stor del baseras på upprättad vattenbalans. Den miljöeffekt som beskrivs i ansökan förutsätter t.ex. att utspädning sker på den nivå som framgår av denna vattenbalans.

HaV noterar vidare att det dessutom finns konstruktioner inom verksamheten som har en flödesutjämnande funktion, vilket borde öka möjligheterna att bibehålla en kontinuerlig recirkulation av vatten inom verksamheten. Detta sammantaget borde kunna möjliggöra ett lämpligt projekteringsunderlag och underlag för ett villkor beträffande recirkulationsgrad.

Att vatten från processen återanvänds inom verksamheten minskar användandet av råvatten och lyfts i MWEI BREF fram som ett sätt att minimera risken för försämring av kvalitén på ytvatten. En recirkulation av processvattnet medför således en minskad negativ miljöpåverkan samt en bättre hushållning med resurser. HaV anser inte att bolaget styrkt att det skulle vara omöjligt eller orimligt dyrt att uppfylla den recirkulationsgrad man själv angett i ansökan. Med hänsyn till vad som anförts ovan anser HaV att det bör fastställas ett villkor gällande recirkulation, där det ställs krav på att så stor del som möjligt av vatten från verksamheten ska recirkuleras. Hur stor recirkulationsgraden ska vara för respektive del av verksamheten lämnas till domstolen att avgöra.

Kammarkollegiet

Bolaget anger att sandmagasinet placeras på en myr i ett utströmningsområde. Kammarkollegiet ser potentiella problem med denna placering, och vill liksom länsstyrelsen veta om bolaget gjort beräkningar på inströmning av vatten till sandupplaget kopplat till det beräknade behovet av vattenrening?

Kammarkollegiet instämmer även i länsstyrelsens bedömning att ambitionsnivån för arsenik i Fäbodtjärn och kadmium i Vargbäcken är satta för lågt. Kammarkollegiet anser även fortsatt att bolaget bör redovisa villkor för uran baserat på miljöhänsyn inte bara i Vindelälven utan även i bäckarna. I denna del instämmer kollegiet i länsstyrelsen föreslagna utredningsvillkor.

Kammarkollegiet, liksom länsstyrelsen, efterfrågar även fortsatt ett tydligt resonemang kring de risker som påtalats vad gäller inblandning av buffrande material och att använda metoden som slutgiltig efterbehandlingsmetod. Liksom länsstyrelsen anser Kammarkollegiet att inblandningen av buffrande material är att betrakta som en tillfällig behandling av avfallet och inte bör ses som en slutlig efterbehandlingsmetod. Länsstyrelsen anger att metoden är såvitt förstås en obeprövad efterbehandlingsmetod i skandinaviskt klimat och det tillsammans med det faktum att bolaget enbart har testat metoden i labb talar emot att det är en lämplig slutlig efterbehandlingsåtgärd i det aktuella fallet. Kammarkollegiet godtar, liksom länsstyrelsen, bolagets önskan om att tillståndet ska gälla från start i de respektive gruvorna, men endast under förutsättningen att ”från det att verksamheten i respektive gruva påbörjades” tydligt klargörs och införs som ett villkor. Kammarkollegiet anser även att det preliminärt kan vara lämpligt med en tillståndstid på 12 år kopplat till att verksamheten påbörjas i respektive gruva.

Bolaget har hemställt att målet prövas i en deldom såvitt avser gruvan i Fäbodtjärn, samt att en huvudförhandling oavsett förbereds. Kammarkollegiet har inget att invända mot att en huvudförhandling förbereds, dock anser Kammarkollegiet att en deldom för gruvan vid Fäbodtjärn inte är lämplig, bland annat sett utifrån de

kompletteringskrav som framställts. Man måste i denna del fråga sig vilket syfte en deldom för gruvan i Fäbodtjärn har, och om inte verksamheten gagnas av en sammanhållen dom, efter en fullödig huvudförhandling.

Bolaget anger att utredningen i målet är mycket omfattande, att verksamhetens miljöpåverkan är begränsad och att bolaget i stor utsträckning gått remissinstanser och sakägare till mötes. Bolaget anger att ”kostnaderna för miljöutredningarna i målet uppgår nu, trots att det är frågan om två små gruvor, till närmare 10 Mkr”. Vidare sägs att ”kraven får dock inte sättas så högt att verksamheterna i praktiken inte går att genomföra”. Vindelälven har stor betydelse som nationalälv, laxälv och Natura 2000-område. Det finns en befogad oro att närliggande verksamheter så som gruvor kan förorsaka påverkan och skada på älven och dess tillrinningsområde. Bolaget hävdar att stora summor har nedlagts på utredningar. Om detta ska följande sägas. I dessa mål har sökanden full bevisbörda, och det faktum att det har nedlagts stora summor på utredningar betyder inte att en verksamhet är tillåtlig – även om dessa egna utredningar pekar på en begränsad påverkan. Det är endast när en framtida verksamhet är tillräckligt utredd som dess tillåtlighet kan bedömas.

Samebyar

Rans sameby

Yttrandet gäller i de delar som avser åtgärder som direkt är inom Rans samebys marker.

Samebyn och bolaget har kommit överens om att bolaget skall utge ersättning till samebyn för de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som samebyn anser nödvändiga.

Med detta anser samebyn att det inte finns behov av att ytterligare reglera frågorna i tillståndet. Samebyn motsätter sig inte den ansökta Gruvan vid Fäbodtjärn.

Svaipa sameby

De planerade gruvorna ligger i anslutning till Svaipa samebys flyttled som främst används under vårflytten. Flyttningen sker på älven och på södra sidan om älven om föret på älven är dålig eller om det förekommer många störningsmoment. När vi passerar med renhjorden måste störningar genom transporter och höga buller av exempelvis sprängningar undvikas. Därför måste vi kunna ha kontakt med bolaget som måste anpassa sin verksamhet så att flyttningen inte störs.

Ume/Vindelälvens fiskeråd

Fiskerådet anser att ärende om gruvetablering vid Fäbodtjärn och Vargbäcken ej erhåller tillstånd till vattenverksamhet bl.a. med bakgrund av:

Vindelälven är en nationalälv och skyddad enligt MB för vidare exploatering av bl.a. vattenkraft. Syftet med skyddet är bl.a. bevara och gynna flora och fauna anpassad till naturliga förhållanden och flödesregim. En gruvetablering av

karaktären enligt rubricerat ärende står i direkt konflikt till nationalälvsskyddet och mål enligt MB.

Vindelälvens avrinningsområde (ARO) är av Länsstyrelsen och nationella sektoriella myndigheter utpekad som särskilt värdefull för naturvården, fisk och fiske. Enbart sportfisket genererar miljonbelopp i den lokala och regionala ekonomim som dessutom är såväl långsiktigt hållbar och förnyelsebar. Attraktivt fiske är även viktigt för närboende och fritidshusägare. Dessa värden är vanskligt att kvantifiera med ekonomiska data. Gruvetableringen i området är ett direkt hot mot nämnda värden.

Vindelälvens ARO är utpekad som sk. Natura 2000 område. Avrinningsområdets fysiska och biologiska status utgör grunden till utnämning av Natura 2000. Gruvetablering står i direkt konflikt mot nämnda klassificering.

Vattenförekomster inom Vindelälvens ARO klassificeras generellt som goda eller måttlig status enligt ramdirektivet för vatten. Grunden till den generellt goda statusen inom ARO är delvis frukten av Fiskerådets långsiktiga restaureringsarbete. Enligt rådande lagstiftning ska tillstånd som försämrar vattenförekomsters status ej ges. Gruvetableringen är ett hot mot rådanden miljö kvalitetsnorm.

Gruvetableringen står i direkt konflikt med andra värden som ska vägas tyngre.

Naturskyddsföreningen

Föreningen anser att gruvverksamheten inte kan tillåtas. Risken för föroreningen är för stor. En gruvetablering kommer i konflikt med Vindelälven som nationalälv och som en av de viktigaste laxälvarna i Östersjöområdet. Älvsområdet vid Vindelgransele är ett av de bästa förnygringsområdena för smolten, laxyngel. Försiktighetsprincipen i miljöbalken och internationella avtal måste gälla. Gruvetablering motverkar de lokala, regionala och nationella hållbarhets- och klimatmålen. Älvdalen har nu dessutom blivit utsedd som ett Biosfärområde (UNESCO).

Naturskyddsföreningen menar att Vindelälven är ett känsligt ekologiskt område för miljöföroreningar och att älvdalen kommer att utses som ett biosfärsområde. Vindelälven är ett Natura 2000-område, ett nätverk av Europas mest skyddsvärda naturområden, här ska arternas livsmiljöer och ekosystem värnas för våra kommande generationer. Människan ska ha tillgång till en god natur och kultur med en rik biologisk mångfald, som är avgörande för folkhälsan, livskvalitet och välfärd. Natur- och kulturturismen, och fiske, är en väsentlig inkomstkälla för länet och inlandskommunerna. Turism och besöksnäringen är en stor, växande sektor och sysselsättningsintensiv, den omsatte 337 miljarder år 2018. Här är förstas naturens funktionalitet en grundpelare. I Vindelälven, med biflöden, har nu under flera år pågått omfattande arbeten med att återställa vattendragen efter skadorna från flottningsepoken. Fisket har förbättrats.

Vindelälven har också ett skydd som riksintresse för friluftslivet, med särskilda natur- och kulturkvaliteter, variation i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Älvdalen är också av betydelse för rennäringen.

De flesta av Sveriges miljökvalitetsmål, bl.a. "Levande sjöar och vattendrag", "Ett rikt växt- och djurliv", kommer fortfarande inte att uppnås inom den närmaste tiden. Detta på grund av föroreningar, miljögifter, klimatförändringar, utarmning av biotoper på land och i vatten, utslagning av biologisk mångfald, flora och fauna, på land och i vatten och fragmenteringar av landskap m.m. Läget för laxen och öringen är mycket oroande. Vindelälven är en viktig älv för reproduktion av lax, med ett betydelsefullt lek- och smoltområde i sträckan kring Vindelgransele.

Skador på lek- och uppväxtmiljön för lax och öring kan bli irreversibla. Negativa påverkningar på naturmiljön och därmed kanske en försämrad attraktivitet till älvdalen skulle kunna ge stora förluster för inlandskommunerna.

Kristinebergsgruvan kommer nu att utöka sin produktion och ger fler arbetstillfällen. Gruvnaering ger jobb men hotar andra jobb och naturmiljön. Miljöriskerna med gruvorna är uppenbara, med flera exempel i närområdet, ex Blaikengruvan och Gunnarsberg, med stora saneringskostnader under lång tid.

Riksrevisionens granskning om gruvavfall — ekonomiska risker för staten, RIS 2015:20 stödjer också vår analys. Miljöbalkens målarbete för återanvändning, återvinning och hushållning vad gäller metaller i vårt samhälle måste bli effektivare och kan dessutom förbättras ytterligare med smartare produkter och ekodesign. Det är också betydligt energieffektivare än att öppna så många nya gruvor och mindre skadligt för natur och miljö.

Privatpersoner

Guiseppe och Pietro Ghisleni samt Sergio Garavelli

All påverkan av gruvbrytningen som sker såväl på mark, grundvatten, vattendrag, diken och vägar m.m. ska bolaget återställa till ursprungligt skick. Alla kostnader vad avser utförande och återställande ska bäras av dem. Det ska gälla även den/de/det företag de sätter i sitt ställe. Fastighetsägarna yrkar även ersättning för de begränsningar det kan medföra dem att nytta byggnader på fastigheten (t.ex. om vattenanläggningar eller tomtmark förorenas). Det är av yttersta vikt att Vindelälvens vattensystem och intilliggande natur samt området runt gruvan och ner till älven skyddas från föroreningar och annan påverkan på grund av gruvbrytning. Gruvbolaget eller den/de/det sätter i sitt ställe ska hållas ansvariga samt betalningsskyldiga för sådan åverkan för all överskådlig framtid.

Jonathan Önnertlov

På fastigheten Vindelgransele 1:100 finns en färskvattenbrunn som betjänar fastigheterna Vindelgransele 1:56, 1:101, 1:89, 1:97 och 1:44. Om det sökta tillståndet för vattenverksamhet riskerar orsaka skada på denna färskvattenbrunn så gäller inte medgivandet till vattenverksamhet som fastighetsägaren, Jonathan Önnertlov, av Vindelgransele 1:100 ingått.

Ivan Lundström

Han är ägare till fastigheten Vindelgransele 1:60, med egen vattenbrunn i anslutning till huset inom fastigheten. Denna fastighet ligger i fallriktning rakt nedanför Vargbäcksfyndigheten vid väg 363. Hans önskan är att (om bolaget får tillstånd för Vargbäcken) vattenprover tas i hans brunn minst en gång/år. Om det då visar sig att vattnet blivit otjänligt ska Botnia bekosta en ny brunn som ger tjänligt vatten till fastigheten.

Tomas Holmström och Beatrice Stenberg

De bor i fastighet 1:38 och har tillgång till brunn/ vatten via servitut på fastigheten 1:99. Deras oro är ju självklart om det uppstår problem med vattnet på grund av gruvbrytning Vargbäcken i form av förorening, brist eller mer arsenik än det redan är. Ansvaret måste då fullt ut ligga på gruvbolaget och inte fastighetsägaren Kristoffer Önnerlov (1:99). Sedan kan man ha åsikt om att gruvbolaget inte direkt tagit kontakt med alla berörda vattenanvändare. Det ligger visst inte på deras ansvar annat än berörda markägare. Detta skapar en ovisshet och otrygghet för byborna. I samband med ansökan om tillstånd till vattenverksamhet, var det de själva som begärde en träff. Vattnet är en otroligt viktig och känslig fråga. Därför ska det finnas tydliga beslut om vart ansvaret ligger och åtgärder vid eventuell påverkan av vattnet.

Stellan Renman

Han är ägare till fastigheten Vindelgransele 1:72 och han tar sitt vatten från fastigheten Vindelgransele 8:1. Om det blir gruvverksamhet vid Vargbäcken skall Botnia eller dess underentreprenör/annat bolag tillhandahålla vattenprovtagning en gång per år för att se att det inte blir någon förändring av vattenkvaliteten. Samt att om vatten blir otjänligt skall Botnia eller dess underentreprenör/annat bolag snabbast möjligt åtgärda detta med ny brunn, djuphålsborrning eller dylikt utan kostnad för tomtägarna.

Johnny Önnerlov

Han äger fastighet Lycksele/Vindelgransele 1:89. Han tar sitt dricksvatten från en grävd brunn strax nedanför den tänkta deponiplatsen Vilmyran och den tjärn som ligger mitt i myran. Han ser med stor oro hur dålig planering som ligger bakom den tänkta deponering av finmald berg mitt i en tjärn. Av erfarenhet vet han att detta inte går, avfallet kommer att vattenmättas och då rinner det iväg nerför berget. Hur kommer de att få sitt dricksvatten efter det? Hur ska Vargbäcken renas? Hur ska Vindelälven renas? Han är inte emot att man bryter en gruva på denna plats, men man kan inte lägga en deponi där uppe. Han jagar på markerna där båda gruvorna är lokaliserade och jaktlaget förlorar mer än hälften av jaktmarkerna.

Giovanni Benzoni och Stefano Rosetti

De är ägare till fastigheterna Lycksele Vindelgransele 1:68 och 1:69 och tar sitt vatten från fastigheten Lycksele Vindelgransele 8:1. Om det blir gruvverksamhet ska bolaget eller den det sätter i sitt ställe ta vattenprover minst en gång per år samt även vid anmodan för att se till att det inte blir försämring i vattenkvaliteten. De yrkar

på ersättning för de begränsningar de kan medföra för dem att nyttja byggnader på fastigheterna om vattenanläggningar eller deras tomtmark förorenas. Det är viktigt att Vindelälvens vattensystem och intilliggande natur skyddas från föroreningar och annan påverkan på grund av gruvbrytning. Bolaget eller den det sätter i sitt ställe ska hållas ansvariga samt betalningsskyldiga för sådan påverkan för all överskådlig framtid.

Kristoffer Önnerlöf

Han är jaktledare i Vargbäckens jaktlag i Vindelgransele. De har tre områden som de jagar älg på varav två kommer bli i princip omöjliga att bedriva jakt på om det blir gruvverksamhet. Det tredje området är arrenderat av Sveaskog och med anledning av medierapportering under hösten så är ett arrende hos Sveaskog inte något man kan lita på att man har för evigt. De riskerar därför att helt bli utan älgjakt om gruvplanerna blir verklighet. Om det blir gruvor vid både Fäbodtjärn och Vargbäcken så utgår de från ungefär 2900 hektar till 1100 hektar att jaga på.

Vargbäckens jaktlag har jakträtten på båda fyndigheterna där Botnia Exploration har tänkt starta gruvdrift. De jagar älg på tre områden varav två blir värdelösa om det blir gruvdrift. Jaktlaget består av tio medlemmar, varav de flesta har fritidshus i, eller bor nära, Vindelgransele. De jagar vardagarna den första älgjaksveckan i september, och sen alla helger så länge älg är lovlig och de har tilldelning kvar, tills snöförhållanden hindrar. I dagsläget jagar de på ca 2900 hektar. Om det blir brytning vid båda sökta fyndigheterna återstår det bara ca. 1100 hektar att jaga på. Jakten är den absolut viktigaste fritidssysselsättningen för alla i jaktlaget. De är fyra stycken som håller sig med älghundar, och två som har hundar för småvilt. De flesta av dem är också markägare, och ser älgjakten som oerhört viktig för att hindra älgen för att beta sönder våra ungskogar. Blir det gruvbrytning riskerar de att bli starkt hindrade i sitt utövande. De kräver från jaktlagets sida att Botnia exploration ordnar ersättningsmark i närområdet, om de beviljas tillstånd för gruvdrift.

Anita Blomkvist

Hon är berörd av en eventuell gruvverksamhet i Vargbäcken som ägare till fastigheten Vindelgransele 1:37 som ligger mitt i det planerade området för gruvan. Ett eventuellt anrikningsverk är enligt ansökan planerat att placeras på hennes fastighet. Hon bor på fastigheten Vindelgransele 2:55 och delar brunn med dricksvatten med flera andra fastigheter. Brunnen ligger i nära anslutning till gruvområdet.

Johnny Önnerlöf, Stellan Renman, Anita Blomkvist, Thomas Holmström och Beatrice Stenberg

De har förutom de yrkanden och villkorsförslag som redovisas ovan under avsnittet *Yrkanden, inställningar och villkorsförslag* anfört i huvudsak följande. De vill att bolaget förtydligar hur transporten av anrikningssand från verk till deponiupplag ska kunna utföras utan spill i naturen. Vid uppførsbackar kommer den vattenmättade sanden att rinna ut från dumperflaket. Bolaget bör förklara också hur deponiupplaget ska hanteras, när sanden är vattenmättad och inte transportbar med

maskiner. De vill att bolaget förklarar hur avskärningsdiken ska tätas, dels för diken som ska ta bort vatten från områden som ligger högre än deponiområdet, dels för vatten som är förorenat så att det går till klarningsbassäng utan att läcka ut i naturen. Brytningstiden beräknas till 12 år; tid för anrikning beräknas upp till 18 år. De undrar hur upplagen av ej anrikad, respektive anrikad malm kommer att arrangeras. Hur många ton, hur tätas underlaget, hur tätas skärmdiken för att säkerställa att inget läckage sker samt hur placeras upplagen geografiskt.

BOLAGETS BEMÖTANDEN

Nedan sammanfattas bolagets bemötanden av inkomna yttranden.

Länsstyrelsen

Bolaget har i avfallshanteringsplanen redovisat hur kraven hur den föreslagna hanteringen av utvinningsavfall förhåller sig till utvinningsavfallsförordningen (2013:319) och till BAT-Ref dokumentet för utvinningsindustrier (MWEI BREF) följs.

Utifrån länsstyrelsens synpunkter föreslås en höjning av den ekonomiska säkerheten så att den tar höjd för det fall att det skulle krävas kompletterande rening vid Fäbodjärn. Det kommer således att finnas en beredskap att kunna rena vattnet med anpassad teknik om lakvattnet skulle få sämre egenskaper än som kan förväntas med föreslagen strategi och utförda utredningar.

Länsstyrelsen synpunkter på att utsläppshalterna ska mätas på ett ofiltrerat vatten accepteras, men innebär i så fall att halterna för bly för respektive gruva måste höjas något med hänsyn till att de tidigare föreslagna villkoren utgick från filtrerade halter. Det är fortfarande låga nivåer för bly som föreslås. Bolaget föreslår också, utifrån länsstyrelsens synpunkter, att halten för arsenik sänks för Fäbodjärn, liksom halterna för koppar, zink och kadmium för Vvisa menyn på startsidan

Villkoren till skydd för rennärning

Bolaget accepterar att villkor 10 justeras att omfatta även Svaipa sameby. Bolaget delar inte uppfattningen att villkor 14 ska gälla samtliga samebyar. De övriga samebyarna passerar inte bron på detta ställe. Inte heller bör villkor 15 omfatta Grans och Svaipa sameby eftersom de inte är berörda på samma sätt. Bolaget föreslår även en strykning av villkor 13 då en överenskommelse mellan parterna som tillgodoser Rans samebys intressen i denna del har träffats. Ett villkor skulle endast begränsa denna överenskommelse på ett olyckligt och icke-ändamålsenligt sätt utifrån Rans samebys intressen.

Återföring av anrikningssand till Fäbodjärn.

Bolaget delar inte länsstyrelsens uppfattning. Miljönyttan att transportera tillbaka stora mängder anrikningssand är mycket diskutabel och kostnaderna i förhållande till den eventuella miljönyttan är helt orimliga.

Filtrerade eller ofiltrerade prov, arsenik, uran.

Bolaget accepterat att villkoret ska gälla ofiltrerade prov. Det är inte möjligt att säkerställa en begränsning av arsenik till 30 µg/l. Det saknas vedertagna effektiva skyddsåtgärder att vidta för att begränsa mängden uran och är inte motiverat utifrån den begränsade halten och mängden. Detta är en fråga som är generell för andra täkter och gruvor i motsvarande geografiska område. Det kan ifrågasättas om det finns skäl att reglera frågan i ett villkor, men det är av vikt att följa upp halterna genom regelbundna mätningar.

Tidsbegränsning av tillståndet, så att det ska gälla 12 år från det att det tas i anspråk.

Bolaget accepterar länsstyrelsens förslag, men eftersom det är två olika verksamheter som regleras genom ett tillstånd föreslås följande utformning av tidsbegränsningen:

Tillståndet att bedriva verksamheten i respektive gruva ska begränsas till 12 år från det att verksamheten i respektive gruva påbörjades.

Erforderlig vattenrening, möjlighet att bygga ut denna m.m.

Vatten som avrinner från upplagsytan kommer att ledas till en uppsamlingsbrunn, varifrån det pumpas till en mindre mobil reningsanläggning, där rening sker exempelvis genom att arsenik avskiljs i ett adsorptionsfilter, efter att suspenderat material avskilts genom försedimentering och pås-/sandfilter. Därefter avleds vattnet till klarningsbassängen.

Anläggningen kan i snitt behandla ca 2-3 m³/h (maxkapacitet på tänkt anläggning är ca 6 m³/h), vilket motsvarar avrinning från ytan vid normal nederbörd. Högre flöde kan uppstå vid kraftig nederbörd eller snösmältning. För att erhålla ett så jämnt och lågt flöde som möjligt till anläggningen och samtidigt kunna utjämna eventuella flödestoppar planeras utjämning av flödet ske i ett utjämningsmagasin innan själva reningsenheten. Detta sker i en större container på 20 alternativt 40 fot (ca 20 m³ respektive 40 m³ buffertkapacitet), eller en motsvarande lösning. Utjämningsmagasinet fungerar även som sedimenteringsbassäng som fångar upp tyngre partiklar. I utjämningsmagasinet kan även pH-justering av inkommande och utgående vatten, ske om så behövs. Optimalt pH för det adsorptionsfiltret som planeras användas är 6-8. Det överensstämmer bra med det vatten som kan förväntas, enligt utförda mätningar och beräkningar.

För att praktiskt kunna genomföra rening med avseende på arsenik åtar sig Bolaget att under anläggningsfasen anordna en uppsamlingsbrunn i utkanten av upplagsytan för metasediment. Detta medger att vatten kan pumpas till en mobil vattenreningsanläggning för avskiljning av arsenik, innan vattnet återförs. Denna utrustning för vattenrening kommer att finnas på plats innan metasediment börjar läggas upp.

För det fall Bolaget skulle komma på obestånd vid en tidpunkt då mellanlagring av metasediment på upplag ovan mark fortfarande sker, finns en hypotetisk risk för att gråberget ifråga blir syrabildande innan det hinner återföras till gruvan. Bolaget har redan åtagit sig att ställa ekonomisk säkerhet som garanterar att det finns tillräckliga ekonomiska medel för att säkerställa att gråberget återförs på det sätt som planerats. Men för att skapa en extra buffert, för det fall att bolaget faktiskt kommer på obestånd och ett konkursförfarande därefter drar ut på tiden, eller att gråberget blir syrabildande tidigare än vad som kunnat förutses, har Bolaget beslutat att ställa säkerhet för rening av vatten från mellanlagret för metasediment under en period om 2,5 år. I ett sådant fall kan rening av lakvatten utföras med samma mobila reningsanläggning som beskrivits ovan. Befintlig reningsutrustning förändras då så att t.ex. pH-justering, kemisk fällning av metaller och filtrering istället utförs.

Bästa möjliga teknik ska tillämpas även om utsläppet till Vindelälven är obetydligt

Den teknik som föreslås motsvarar bästa möjliga teknik för hantering av avfall och begränsar även utsläppen till vatten. Tekniken som därefter vidtas för att rena detta vatten är lämplig och typisk för gruvor. Det är alltid möjligt att installera ytterligare teknik, men kostnaden för denna tillkommande teknik skulle bli mycket hög i förhållande till ytterligare reduktionen.

Berörda samebyarna ska särskiljas i villkoren, tid för underrättelse före bropassage

Bolaget delar inte denna uppfattning. Villkorsförslagen grundas på den utredning som Bolaget har låtit genomföra. Utredningen visar att samebyarna nyttjar närområdet på olika sätt och berörs i olika grad. Det är inte relevant att föreskriva exakt samma villkor. Det har dock föreslagits en viss justering av villkor 12 utifrån länsstyrelsens synpunkt.

I andra tillstånd har en vecka för underrättelse ansetts rimlig i liknande fall. Även om renskötsel är beroende av väder borde en passage kunna förutses med större marginal än en dag. Bolaget går dock länsstyrelsen till mötes och accepterar att villkoret ändras till ett dygn.

Kvalificerad täckning av potentiellt syra-bildande anrikningssand, risker m.m.

Bolaget har noga utrett och utvecklat ett efterbehandlingskoncept som innebär att anrikningssanden inte ska kunna producera ett surt lakvatten. Det måste vara bättre än att planera för en efterbehandling av ett avfall som har betydligt farligare egenskaper i efterbehandlingsskedet. Utgående från de tester som utförts har flygaska visat ge lägst bedömd påverkan sett till total utlakning. Den har de efterfrågade egenskaper som krävs för att kunna buffra anrikningssand. Genom att tillsätta askan kommer sanden att producera ett överskott av alkalinitet på kort och lång sikt. Detta innebär att det inte finns förutsättningar för ett surt lakvatten att bildas. Därutöver kommer det att ske en avsvavling, i anrikningsprocessen, som också ytterligare reducerar anrikningssandens förmåga att producera ett surt lakvatten.

Att mot denna bakgrund utforma en efterbehandling som utgår ifrån att avfallet ändå skulle producera ett surt lakvatten är inte rimligt. Den osäkerhet som länsstyrelsen pekar på är mycket begränsad på grund av den utvärdering som har gjorts av malmens egenskaper samt på grund av ett flertal tester och utvärdering av producerad anrikningssand.

Halter hos malm och anrikningssand kommer att variera under produktion. Detta kommer att kontrolleras och följas upp under driften. Den valda åtgärdsstrategin är anpassningsbar. Anrikningssandens egenskaper kommer att vara löpande karakteriserade när det ska bestämmas hur stor mängd av buffrande material som behöver tillsättas. Med en kontroll och uppföljning av malmens, askans och sandens egenskaper kan tillsats av buffrande material löpande justeras och anpassas. Mot denna bakgrund är det inte nödvändigt att kräva en efterbehandling som utgår ifrån att anrikningssanden kräver en kvalificerad täckning och ställande av ekonomisk säkerhet för en särskild vattenrening för ett surt lakvatten som skulle uppkomma om potentiellt syrabildande sand deponerades. Anrikningssanden kommer att vara nettobuffrande.

Bolaget har dock accepterat att utreda frågorna om slutlig efterbehandlingsmetod under en prøvotid. Syftet med prøvotiden skulle vara att utreda och verifiera att den föreslagna metoden fungerar och ger önskvärt resultat i enlighet med de utredningar som har genomförts. Bolaget har också föreslagit att behovet av kvalificerad täckning ska utredas under denna prøvotid. För prøvotiden har Bolaget föreslagit att det ska ställas krav på en ekonomisk säkerhet som utgår ifrån att det skulle krävas en kvalificerad täckning av anrikningssanden från Fäbodtjärn. Efter prøvotiden får mark- och miljödomstolen ta ställning till om den av Bolaget föreslagna metoden fungerar och kan därefter besluta att säkerheten för kvalificerad täckning ska utgå.

Sandupplagets permeabilitet, betydelse av detta

En permeabilitet i storleksordningen $<1 \cdot 10^{-9}$ m/s har mätts upp i fält vid annat gruvprojekt där anrikningssand (ca 5 -10 m) fyllts på underliggande torv. Motsvarande eller lägre permeabilitet rapporteras även av andra källor. Ju mer torven pressas ihop, desto lägre blir dess genomsläpplighet. En permeabilitet på $<1 \cdot 10^{-9}$ m/s är dock inte en förutsättning för funktionen hos det planerade sandupplaget och för att reducera infiltration och djupare strömning av grundvatten.

Ett utströmningsområde utgör att infiltration av lakvatten från upplaget till djupare grundvatten effektivt begränsas. Detta ger också goda möjligheter till uppsamling och kontroll av lakvatten. Att torven under anrikningssanden kommer att konsolideras och därmed ge undergrunden en låg permeabilitet kommer att bidra till denna effekt.

Avseende förundersökningar och sandupplagets beständighet mot erosion kan konstateras att bolaget utfört geotekniska undersökningar (sonderingsborring och grundvattenrör) i området där upplaget planeras. Det kan också bekräftas att det är korrekt att ingen vattenhållande dammvall kommer att behövas. Det beror på att sanden deponeras ”torrt” med hög fastgodshalt och att sandupplaget uppförs med

flacka slänter med en slutlig släntlutning på 1:5. Om det ändå skulle visa sig att delar av slänten eroderar eller inte är tillräckligt stabil kan den antingen flackas ut ytterligare alternativt förses med erosionsskydd eller en tryckbank av bergmaterial för ökad stabilitet, på samma sätt som hos slänter kring ex. vägkonstruktioner. Några vattenhållande dammar eller liknande behöver alltså inte anläggas. Området för sandupplaget har dessutom utformats så en sträcka på minst 25 m kvarlämnas mellan släntfoten (vid lutning 1:5 och maximal storlek hos upplaget) och det yttre uppsamlade diket. I detta orörda myrområde har eventuella partiklar i vatten som avrinner från upplaget, t.ex. i samband med kraftig nederbörd, möjlighet att översilas och fastläggas.

Ur ett riskperspektiv är det en fördel att dammkonstruktioner kan undvikas. Planerad lösning bygger på att materialet i sig själv är stabilt och inga snabba förlopp med stora konsekvenser likt de vid ett okontrollerat dammbrott kan därmed inträffa.

Justering av svavel/sulfidhalter i samlingsprov, karakterisering

I samband med uttag av prover och analyser av borrhärdar har det skett en överrepresentativitet av svavel, framför allt för dioriten. Detta beror på att kompletta borrhärdar av diorit och metasediment i vissa fall inte analyserats utan enbart kortare partier där det förekommit framträdande synbara sulfider, eftersom sulfiderna kan påvisa förekomst av guld och därmed är intressanta ur prospekteringsynvinkel. Denna överrepresentativitet är dock relativt liten för diorit och försumbar för metasedimenten.

Finfraktion höga halter av sulfider

Den specifika ytan för gråberg nedkrossat för fuktkammarförsök från Vargbäcken har en beräknad specifik yta på ca 50 m²/kg, vilket är mycket högt och beror på att materialet är mycket fint. Detta är avsevärt finare än vad som bedöms uppkomma i fält (i praktiken), vilket innebär att både hastigheten för sulfidoxidation och mobilisering av metaller i utförda fuktkammarförsök är konservativt höga och överskattade.

Åtgärdsplan med efterbehandlingen

I Avfallshanteringsplan har redogjorts för grundläggande principer som hantering och bortskaffande av utvinningsavfall utgår från. Det innefattar att skadliga effekter på människors hälsa och miljön undviks så långt det är möjligt, upplag är geotekniskt stabila samt efter stängning kräver de ett minsta möjligt mått av övervakning, underhåll och kontroll. Dessa delar har varit en central vid val och utformning av bortskaffande av det utvinningsavfall som uppkommer i Fäbodtjärn och i Vargbäcken. Dessa principer motsvarar sammantaget att efterbehandlingen i dessa delar både är långsiktig och av en engångskaraktär.

I Efterbehandlingsplan till ansökan har bolaget beskrivit att det övergripande syftet (dvs. målet) med efterbehandlingsåtgärderna är att främja återetablering av skog och ytor lämpliga för renbete, minska erosion och minska mängden vatten som

kommer i kontakt med upplagt gråberg och anrikningssand samt undvika grumling i bäckarna.

Dagbrott Vargbäcken

Om dagbrottets slänter skulle slänts av från strax ovan grundvattenytan upp till markytan, exempelvis med en lutning på 1:3, skulle det innebära att ca 100 000 ton berg (ca 35 000 m³) skulle behöva brytas varav merparten metasediment och diorit. Det skulle även medföra att en stor yta på ca 10 000 m² av kringliggande gråberget i slänten skulle blottläggas och utsättas för vittring och ökad utlakning till dagbrottet och vidare till omgivningen.

Åtgärder för att förhindra att det inte finns kvar ett högre stup efter avslutat brytning anser inte Bolaget vara rimligt att utföra. Högre höjder med stup är inte i sig ovanliga i naturen.

För att minska riskerna att inte upptäcka att det finns ett stup och att falla ned i dagbrottet föreslår Bolaget, vid sidan av användande av block, att marken kring dagbrottet släntas av ett par meter med en lång flack slänt, ca 25 meter. Särskilt i östra delen där stupet är som högst. Det för att lättare kunna se motstående slänt och få känslan av att det finns en stor hålighet och stup när man färdas mot dagbrottet.

Kontroller av grundvattennivåer innan verksamhet

Mätning av grundvattennivåer har utförts i befintligt installerade grundvattenrör (totalt 12 stycken rör inom och i närområdet till de planerade gruvområdena) under 2016 och 2017 som underlag för miljöansökan. Tidigare har också mätningar gjorts i andra skeden av processen.

Regelbunden mätning av grundvattennivåer återupptas sommar 2020 i befintliga grundvattenrör i Fäbodtjärn, eftersom inledande åtgärder och brytning först planeras här. Mätningar i Vargbäcken återupptas i god tid innan åtgärder påbörjas i området. Installation av nya grundvattenrör utförs under vintern, så snart det är lämpligt att utföra arbetet med tanke på framkomligheten för nödvändiga borrhjull i blöta markområden. Mätning av nyinstallerade rör påbörjas sedan omgående. Föreslagen mätfrekvens inför att grundvattenbortledning påbörjas är minst en gång varannan månad.

Myndighetensnämnden

Samhällsekonomiska fördelarna ska vägas mot de negativa effekterna

Verksamheterna har och kommer att generera ett antal arbetstillfällen i form av geologiskt utredningsarbete, anläggningsarbeten, gruvbrytning, miljökontroller, tekniska konsulter och transporter. Antalet sysselsatta i gruvan kommer att variera över tid, men kan komma att uppgå till ca 25 personer vid respektive gruva. Bolaget kommer att sträva efter att anställa lokalt och har även som ambition att ha en jämn könsfördelning.

De som sysselsätts kommer i sin tur att generera arbetstillfällen i form av ökad efterfrågan på livsmedel, restauranger och service. Även om den småskaliga verksamheten inte genererar ett betydande antal sysselsatta måste det ändå anses ha en positiv betydelse för en mindre kommun. För de som har investerat i Bolaget (noterat på Nasdaq First North Growth Market) är avsikten att verksamheten ska generera vinst, och verksamheten kommer att generera mineralersättning till faststighetsägare och stat, alternativt att markägare får ersättning för sin mark som överstiger marknadsvärdet för fastigheten.

Vidare kommer gruvorna direkt och indirekt att generera skatteintäkter till kommun och stat. Avslutningsvis kommer verksamheten att bidra till att svensk efterfrågan på guld kan täckas av svensk guldbrytning istället för att täckas av utländsk guldbrytning, där det i många fall ställs betydligt lägre arbetsmiljö- och miljökrav. De småskaliga guldgruvorna är begränsade i både storlek och tid under vilken de ska bedrivas. Samtidigt utgör Fäbodjärn en av Sveriges mest höghaltiga guldfyndigheter och kommande prospekteringsarbeten kan komma att visa att det finns förutsättningar att driva verksamheten under en längre tid (vilket i så fall kommer att prövas i en framtida ansökan).

Det ställs visserligen inte längre något krav i miljöbalken att en vattenverksamhet ska vara samhällsekonomiskt nyttig, men om det fortfarande hade ställts ett sådant krav hade det varit uppenbart att nyttan med vattenverksamheten vida överstiger kostnaderna. Bergsstaten har även i sin prövning av bearbetningskoncessionen kommit fram till att den är brytvärd (malmbevisning).

Betydelse av ökade antalet transporter på luftkvaliteten m.m.

Sammanfattningsvis kommer det begränsade antalet transporter från ansökt verksamheten av att vara av försumbar betydelse för luftkvaliteten, för bullersituationen och för vibrationer för de boende i Vindgransele. Miljökvalitetsnormen för luft riskerar inte att överskridas. Den ekvivalenta ljudnivån från vägen beräknas inte att öka på ett betydande sätt och kommer fortfarande att vara under gällande riktvärden för trafikbuller. Ökningen av antalet transporthändelser som kan leda till markvibration är inte av sådan omfattning och sker inte under den tiden på dygnet att det ska leda till obehag för de boende.

Dricksvattenbrunnar

Dricksvattenbrunnar i Vindgransele kommer genom föreslagna försiktighetsmått att skyddas. Vidare kommer Bolaget att kontinuerligt kontrollera att brunnarna inte påverkas och för det fall det påvisas någon förändring av vattenkvaliteten kommer Bolaget stå för ersättningsbrunnar.

SGU

Grundvattensänkning vid influensområdets yttersta gräns

Influensområdet definieras som det område inom vilket mer än en viss grundvattensänkning råder och normalt sett används då en större avsänkning som

gräns i berg än i jordlager, eftersom skadeobjekt som kan tänkas påverkas av en grundvattentrycksänkning i berg normalt är mindre känsliga än motsvarande i jordlager. I aktuellt projekt har Ramböll valt att använda noll som gräns för influensområdets gräns, både för avsänkning i jord och i berg.

Resonemang om grund- och ytvattenbalans utan anrikning på plats

Den största skillnaden om ingen anrikning på plats sker är att inget sandupplag behöver anläggas. Yt- och grundvattenbalans som den beskrivits i ansökan har utgått från att anrikning sker i Vargbäcken, och att anrikningssanden placeras på sandupplag. Denna beskrivning utgör det fall som ger störst påverkan, eftersom störst markområden då behöver tas i anspråk och uttaget av grundvatten blir störst. Detta beror på att uttag av grundvatten för processändamål, utöver vad som krävs för att hålla dagbrottet torrt, kan komma att krävas.

Om istället malmen transporteras till kund utan föregående anrikning vid Vargbäcken blir påverkan mindre, vilket bl.a. beror på att sandupplag inte behöver anläggas. I och med att mindre markområden tas i anspråk blir också flöden av dagvatten från övriga verksamhetsytor mindre. Dessutom skulle inga uttag för tillskott av processvatten till anrikningsverk behöva ske. Grundvattenbortledningen skulle då vara begränsad till det flöde som behövs för att hålla dagbrottet torrt.

Yt- och grundvattenbalansen vid Fäbodtjärn förändras i huvudsak inte om malmen transporteras direkt till kund. Detta eftersom ingen anrikning sker vid Fäbodtjärn i något av fallen. Mindre justering av storlek på malmupplag skulle kunna ge små förändringar kopplade till uppsamling av vatten från verksamhetsytor. Dess blir dock marginella.

Malmupplagets funktion och omfattning utan anrikning på plats

Direkttransport av malm från Vargbäcken sker under sommarhalvåret, dvs. lastas/avlägsnas från malmupplaget på motsvarande sätt som vid anrikning i Vargbäcken. Det innebär att malmupplaget kommer att vara av samma storlek eller mindre.

Vid direkttransport kommer malm från Fäbodtjärn att transporteras bort året om, till skillnad mot sommarhalvåret vid anrikning i Vargbäcken. Det innebär att malmupplaget vid Fäbodtjärn kommer att kunna göras mindre.

Beskrivning av sandupplaget

Platsen för sandupplaget har valts för att enkelt kunna samla upp merparten av lakvattnet som bildas samt kunna kontrollera och vid behov behandla det. Alternativ lokalisering i anslutning till planerat anrikningsverk och dagbrott vid Vargbäcken har utretts. Marken där har dock relativt hög genomsläpplighet vilket innebär att någon typ av tätskikt (ex. gummimembran, bentonitmatta eller liknande) eventuellt skulle behöva anläggas om detta område skulle användas. Anläggande av tätskikt innebär högre krav på installationen och innebär ändå ett visst läckage. Långsiktigt

har tätskikten även en begränsad livslängd. Området vid Vilmyran valdes därför med en naturlig barriär.

Det mest lämpliga området ligger i myrområdet Vilmyran. Området utgör ett utströmningsområde, vilket innebär att yt- och grundvatten från omgivningen strömmar ut och därigenom begränsar infiltration. När anrikningssanden placeras på torven kommer den även att konsolideras (pressas ihop) och erhåller då en lägre permeabilitet än initialt. Vid utformning av upplagsytan har ett designpåslag på 20 % av den totala maximala volymen sand från Fäbodtjärn och Vargbäcken använts.

Den avvattnade sanden transporteras med dumper direkt från anrikningsverket till sandupplaget. Vid upplaget tippas den på marken/torven och fylls ut på samma sätt som ett konventionellt upplag av naturfuktigt material och gråberg. Bandschaktare används för att fördela sanden, kompaktera och jämna ut ytan.

Sandupplaget planeras uppföras med flacka slänter med en slutlig släntlutning på 1:5. Under drift kommer släntlutningen att variera mellan rasvinkel (ca 1:1,5) och slutlig vinkel. Yttre delen av sandupplaget kan även komma att utformas som etager, med ett indrag mellan varje etage. Som underlag för utformning av sandupplagets slänter har stabilitetsberäkningar utförts för att undersöka vilken slutlig släntlutning som bör användas. Beräkningarna har utförts under konservativa förhållanden med en antagen grundvattenyta som ligger högt upp i sandupplaget (i princip dess överyta) och flödar ut högt upp i slänten. Beräkningarna visar att en släntlutning ned till 1:4 (troligen brantare) är stabil och att grundvattnets läge, även i fallet då det står nära upplagets överkant, inte har någon större inverkan.

De alternativa lösningar som teoretiskt är möjliga att använda för deponering av sanden är; våt hydraulisk deponering av anrikningssand med låg fastgodshalt och deponering av en förtjockad anrikningssand så kallad pasta.

Vid våt hydraulisk deponering pumpas och deponeras anrikningssanden som en lös slurry med en låg fastgodshalt, ofta i storleksordningen 10-20 vikt-%. På sandupplaget segregerar sedan den deponerade sanden i en grövre sand närmast deponeringspunkten ("beach") och finsand/silt längre ut i magasinet. Metoden utgör inte BAT enligt EU:s BREF-dokument för gruvor. Metoden skulle medföra att höga yttre dammar (baserade på deponering inåt av sanden) behöver anläggas, i storleksordningen 15 m höga för det aktuella området, eftersom sanden breder ut sig med en mycket låg släntlutning (<1 %). Ett stort magasin för vatten skulle även behöva anläggas, avsevärt större än det som redovisats, och med omgärdande dammar. Metoden innebär större risker och att övervakning av området och de efterbehandlade dammarna behöver ske under oöverskådlig tid.

En annan teknisk lösning är förtjockad deponering, vilket innebär att sanden förtjockas (vid anrikningsverk eller sandupplag) till en pasta med en hög fastgodshalt i storleksordningen 70-80 vikt-%. Med en hög fastgodshalt och därmed hög skjuvspänning (som är ett mått på hur trögflytande materialet är) hos anrikningssanden kan den teoretiskt deponeras med en högre släntlutning, ca 4-5 %. Denna metod skulle i aktuellt område kräva omgivande dammar nedströms

deponeringspunkten. I annat fall skulle utbredningen av sanden bli avsevärt större (4-5 gånger större yta) än med nuvarande utformning. Dammarna skulle behöva vara i storleksordningen 5-7 m höga. Utöver sandupplaget skulle en klart större klarningsbassäng krävas (troligen i form av ett klarningsmagasin med vattenhållande dammar) för att kunna hantera och rena den ökade mängden vatten. Vidare är den producerade sanden i Vargbäcken mindre lämpad att förtjocka till pasta med hänsyn till de geologiska egenskaperna. Sanden är förhållandevis grov och med ett för litet innehåll av finpartiklar, vilket innebär att det blir svårt att producera en förtjockad sand med jämn hög fastgodshalt. Risken finns därför att det inte går att utesluta att den förtjockade sanden periodvis skulle bli mer lättflytande, vilket skulle leda till behov av än högre dammar.

Havs- och vattenmyndigheten

Begränsningsvärdena ska innehållas 12 av 12 månader, krav på recirkulation

I den aktuella typen av verksamhet är det inte frågan om en kontinuerlig processrening av förutsebara processvattenflöden där det på förhand går att exakt bestämma hur reningen ska bedriva, vilka vatten som ska renas och vilka mängder. Istället kommer vattnet som ska renas att variera över tid, beroende på årstid, temperatur, nederbörd, snösmältning och processer i avfallet. Det är således mycket svårt att exakt ange vilka nivåer som kommer att kunna uppnås. Omfattande utredningar har utförts för att bestämma hur avfallet bäst ska hanteras för att begränsa föroreningshalter och det anses utgöra en viktig del i bästa möjliga teknik för att hantera utvinnings-avfall. Omfattande utredningar har även genomförts för att bedöma vilka halter som kan förväntas i det behandlade vattnet. Detta arbete kommer också under gruvornas drift att följas upp noga och åtgärder kommer att vidtas kontinuerligt för att begränsa utsläppsnivåerna. Det kommer dock att finnas en variation i halter över tid. För det fall det, såsom HaV menar, ska fastställas att begränsningsvärdena ska uppnås 12 av 12 månader måste det föreskrivas en sådan marginal att det är säkerställt att varje månadsmedelvärde kan uppnås. Med en sådan konstruktion förlorar begränsningsvärdet samtidigt mycket av sin styrande effekt eftersom det inte på samma sätt kommer att driva tillståndshavaren mot lägre nivåer.

Som beskrivits i Teknisk beskrivning och komplettering i maj 2019 kommer recirkulation dels att ske internt i anrikningsverket och i försortering vid Vargbäcken. Omfattning av den grad av recirkulation som är lämplig är projekterad av Outotec från tidigare erfarenheter och de aktuella förutsättningarna. För att processtegen samt borrhigar i underjordsgruvan ska fungera som avsett finns en övre gräns på hur mycket vatten som kan recirkuleras, med hänsyn till uppkoncentrering av ex. partiklar och salter. Det underskott av färskvatten som uppkommer, tas i första hand från klarningsbassängerna. I det fall vatten från klarningsbassängen inte helt kan täcka behoven, eller om t.ex. salthalterna måste minskas ytterligare, tas grundvatten från råvattenbrunnar. Bolaget har även beskrivit att den totala graden av recirkulation från klarningsbassängerna framför allt kommer att bero på variationer i avrinning under säsongen och från år till år (torrår-normalår-vår) samt inläckaget av grundvatten i gruvorna vilket varierar

säsongsmässigt och från år till år (med ökande flöden). Det medför att den totala graden av recirkulation inte helt kommer att kunna styras.

Som HaV framför stämmer det att recirkulation hjälper att minska belastning i avbördat vatten, t.ex. genom sekundära fastläggning av metaller, framför allt vid intern återvinning av processvatten. Som kommenteras ovan är denna så hög den kan vara enligt de konceptuella designerna som Bolaget låtit ta fram. Det kan i sammanhanget nämnas att vid en viss grad av recirkulation sker ingen ytterligare fastläggning, utan halterna i systemet kommer istället att öka vilket i sin tur medför att de utgående halterna stiger. Detta innebär samma massbelastning på recipient över tid.

Resonemang kring behovet av utsläppsvillkor för sulfat

Källbelastningen från sulfat kommer i första hand från processvattnet vid upparbetning av malm från Vargbäcken. Bolaget har visat att halterna sulfat i Vindelälven kommer att vara mycket låga under driftsfasen, nära detektionsgränsen, 5 mg/l. Halterna underskrider det förslag som Havs- och vattenmyndigheten tidigare haft som förslag till bedömningsgrund. Förslaget har dock dragits tillbaka. De modellerade sulfathalterna i Kvarnbäcken och Vargbäcken visar att halten sulfat i Vargbäcken under driftsfasen blir förhöjd. I Vargbäcken har inventeringar och provtagningar utförts. Förutsättningarna för fisk i bäcken bedöms vara mycket små då det förekommer flera vandringshinder i den nedre delen av bäcken. Inga rödlistade eller ovanliga arter kunde observeras. Vargbäcken torkar ut emellanåt vilket gör att de naturliga förutsättningarna för akvatiskt liv begränsas under vissa tider. Värdet i Vargbäcken bedöms mot bakgrund av ovannämnda faktorerna som litet. Påverkan med förhöjda halter under driftsfasen bedöms som måttlig.

Källbelastningen av sulfat kommer i första hand från processvattnet vid upparbetning av malm från Vargbäcken. Med hänsyn till att malmerna från Fäbodtjärn och Vargbäcken huvudsakligen kommer att upparbetas var för sig kommer sulfidhalten i det avbördade vattnet att variera. Bolaget anser därför att ett utsläppsvillkor på avbördat vatten inte är lämpligt för sulfat. Vidare har beräkningar visat att halten sulfat i Vindelälven kommer att vara mycket låga, nära detektionsgränsen, 5 mg/l. Påverkan på Vargbäcken sker under driftstiden som är förhållandevis kort och värdet i bäcken är litet. Därmed bedöms inte att det är erforderligt med ett villkor för sulfat.

Kammarkollegiet

Bolaget konstaterar att Kammarkollegiets synpunkter sammanfaller i stort med länsstyrelsens och hänvisar till dessa svar.

Rans sameby

Överenskommelse

Bolaget bekräftar att en överenskommelse har ingåtts och att det inte längre finns behov av tidigare föreslagna villkor 13 eftersom det endast skulle begränsa omfattningen av den överenskommelse som Bolaget har träffat med samebyn.

Svaipa sameby

Flyttled under vårflytt i anslutning till gruvan.

Bolaget har utifrån denna synpunkt föreslagit ett villkor. Utifrån synpunkter om att högt buller från gruvan skulle kunna vara störande föreslår Bolaget att villkor 14 även utvidgas till att gälla arbeten som kan föranleda buller (såsom sprängningar). Bolaget föreslår även en ytterligare skärpning av villkoret utifrån den synpunkt som länsstyrelsen har lämnat på utformningen.

Ume/Vindelälvens Fiskeråd

Vindelälvens stora betydelse ur miljösynpunkt, försämringsrisk av vattenförekomst

Utredningen visar att verksamheten inte försämrar någon vattenförekomsts status och att verksamhetens utsläpp inte kommer att medföra någon försämring på älvens status.

Naturskyddsföreningen

Risken för förorening av Vindelälven är för stor

Utredningen i målet visar att de aktuella gruvorna inte kommer att medföra någon påverkan av betydelse på Vindelälven. Den ansökta verksamheten kommer inte att påverka älvens status som nationalälv, laxälv eller Natura 2000-område, eller dess betydelse för friluftslivet. Gruvornas påverkan på nationalälven vattenkvalitet bedöms inte bli detekterbar i älven. Gruvorna är av mindre omfattning, såsom Naturskyddsföreningen också konstaterar, och kommer inte att medföra någon negativ påverkan på Älvdalen som biosfärområde.

Privatpersoner

Guiseppe Ghisleni, Pietro Ghisleni, Sergio Garavelli, Jonathan Önnertlov, Ivan Lundström, Tomas Holmström, Beatrice Stenberg, Stellan Renman, Giovanni Benzoni, Stefano Rosetti, Kristoffer Önnertlov, Anita Blomkvist och Johnny Önnertlov

Ett antal fastighetsägare har inkommit med synpunkter i målet. Gemensamt för dessa yttranden är att de uttrycker en oro för att deras brunnar ska skadas, antingen när det gäller vattenkvalitet eller kvantitet. I skrivelserna framförs följande synpunkter:

1. Att det ska tillhandahållas vattenprovtagning minst en gång per år, samt även vid anmodan.
2. Att ersättningsbrunn bekostas av bolaget om vattnet blir otjänligt.
3. Att ersättning ska utgå för begränsningar att nyttja byggnader om vattenanläggningar eller deras tomtmark förorenas.

4. Att det är av vikt att Vindelälvens vattensystem och intilliggande natur skyddas från föroreningar.
5. Att gruvbolaget eller den som kommer i dess ställe ska hållas ansvarigt och betalningsskyldigt.

Utredningen i målet visar att det endast är en fastighet som teoretiskt sett kan påverkas av verksamheten. Med föreslagna skyddsåtgärder förutses det inte uppkomma någon påverkan på omgivande mark, eller enskilda brunnar (vare sig såvitt avser kvalitet eller kvantitet). Inkomna frågor/synpunkter besvaras nedan.

1. Bolaget åtar sig att tillhandahålla vattenprovtagning minst en gång per år, eller den tätare provtagning som tillsynsmyndigheten kräver. Omfattning och frekvens kommer att fastställas i kontrollprogrammet för respektive gruva.
2. Bolaget åtar sig att utföra och stå för samtliga kostnader för ersättningsbrunn om det mot förmodan skulle uppkomma en negativ inverkan på vattenkvalitet eller kvantitet, se villkorsförslagen. Bolaget föreslår att det i en sådan situation även ska ha en skyldighet att omgående säkerställa att berörda fastigheter förses med vatten i avvaktan på att ersättningsbrunn har anlagts.
3. Det ska inte uppkomma någon påverkan på vattenanläggningar eller tomtmark. Om det mot all förmodan uppkommer en påverkan på vattenanläggningar ska det kompenseras genom villkorsförslaget som har lämnats.
4. Vindelälvens vattensystem och intilliggande natur kommer att skyddas mot föroreningar.
5. Bolaget eller den som driver verksamheten har en straffsanktionerad skyldighet att följa villkoren för verksamheten. Det kommer även att ställas en ekonomisk säkerhet som säkerställer att efterbehandling genomförs.

Ägarna till Lycksele Vindgransele 2:84 (aktbilaga 46) har anfört att alla återställningskostnader ska åvila bolaget eller den som kommer i dess ställe.

Samtliga kostnader för återställning kommer att ligga på bolaget eller den som kommer i dess ställe.

Johnny Önnerlov och Anita Blomqvist

Johnny Önnerlov och Anita Blomqvist har pekat på att de har dricksvattenbrunnar i närheten av gruvverksamheten i Vargbäcken.

Bolaget har låtit genomföra en utredning för att bedöma risken för påverkan på dricksvattenbrunnar. Denna utredning visar att brunnarna inte ska påverkas av gruvverksamheten. Bolaget har åtagit sig att kontrollera att det inte sker någon påverkan under det att gruvverksamheten bedrivs. För det fall det, mot förmodan, skulle ske någon påverkan, har bolaget föreslagit att tillståndet ska förses med ett villkor om s.k. skadeslöshet för sakägarna, d.v.s. att berörda brunnsägare får en ny brunn med minst motsvarande kapacitet och kvalitet som tidigare.

Jonathan Önnerlov Stellan Renman, Anita Blomkvist Tomas Holmström, Beatrice Stenberg

”Sakägare” i Vindelgransele föreslår att Bolaget avsätter 150 000 kr per fastighet som finns inom riskzonen för att säkerställa att nya brunnar kan borraras.

Bolaget vill vara tydligt med att utredningen visar att det inte finns några brunnar i ”riskzonen”. Det finns en brunn som rent teoretiskt skulle kunna påverkas av förhöjda arsenikhalter, men det är mycket osannolikt. Bolaget har ändå åtagit sig att kontrollera närliggande brunnar och har föreslagit en bestämmelse om skadelöshet som gör att bevisbördan för eventuella framtida försämringar av dricksvatten faller på bolaget. Bestämmelsen ska däremot inte tolkas som att sådana skador nu kan förutses. Ett annat alternativ, det normala, hade varit att låta dessa frågor regleras av reglerna om oförutsedd skada, men det är ett sämre alternativ för ”sakägarna”. Bolaget kan inte ställa säkerhet för alla skador som inte förväntas, då kommer inte verksamheten att kunna bedrivas.

Sakägare vill ha ett förtydligande av hur transporten av anrikningssand från verk till upplag kan utföras utan spill. Även en förklaring på hur deponiupplaget ska hanteras, eftersom sanden inte skulle vara körbar enligt uppgiftslämnarna.

Anrikningssanden som transporteras från anrikningsverk till sandupplaget (deponi) kommer att vara avvattnad (med hjälp av filterpress eller motsvarande). Avvattning kommer att ske till en fast godshalt om 85 procent eller mer. Sanden är då ett fast, naturfuktigt material. Dumper är därmed ett lämpligt transportsätt och det förväntas inte ske några spill. Deponering görs sedan med start vid kanten av upplaget med bandschaktare eller liknande. Vid initial deponering kan även ett lager gråberg komma att påföras för att förbättra bärighet.

Sakägare vill veta hur avskärningsdiken ska tätas och hur det säkerställs att förorenat vatten som leds till klarningsbassäng inte läcker ut i naturen.

Det finns avskärmande diken som planeras för att förhindra att onödigt vatten når upplaget. Dessa läggs uppströms, och leder vatten runt upplaget, tills det på naturligt sätt rinner vidare i fallriktningen. Vidare finns uppsamlade diken som har till uppgift att samla upp lakvatten från sandupplag, dvs. vatten som varit i direktkontakt med upplagsytan. Då grundvattennivåerna ligger mycket marknära i området där sandupplaget planeras, kommer utströmning av vatten till diken att ske. Därmed kommer infiltrationen av vatten bli försumbar. Bolaget har beskrivit att tätning av diken kan komma att utföras längs vissa delar av det dike som leder fram till klarningsbassängen, om grundvattennivå ligger under dikesbotten. Tätning utförs då med gummiduk eller likvärdigt.

Brytningstiden beräknas till 12 år, tid för anrikning är beräknad upp till 18 år. Sakägare undrar hur kommer upplagen av ej anrikad, respektive anrikad malm att

arrangeras. Hur många ton, hur tätas underlaget, hur tätas skärmdiken för att säkerställa att inget läckage sker och geografisk placering av upplagen.

Skälet till att anrikningstiden är längre än brytningstiden beror på att en eventuell anrikning i Vargbäcken först kommer att ske av Fäbodtjärnmalm och därefter med Vargbäckenmalm. Det ska inte tolkas som att det kommer att ligga ett lager med malm som väntar på anrikning under sex år. Det finns ett mycket starkt ekonomiskt incitament att anrika så snart som möjligt, eftersom det är detta som kommer att generera inkomster. Eventuell lagring kommer att ske av begränsade mängder och under kortare tid. Malmupplaget, där malm hanteras (lagras) i väntan på att anrikas kommer att förses med hårdgjord yta i form av asfalt eller material med liknande funktion. För tätning av uppsamlade diken runt upplaget används gummiduk eller material med motsvarande funktion.

Vargbäckens jaktlag

Vargbäckens jaktlag har pekat på att de har jakträtt vid båda gruvområdena. De menar att dessa områden blir värdelösa om gruvbrytning sker. Jaktlaget kräver att Botnia ordnar ersättningsmark i närområdet.

Bolaget har samrått med samtliga jaktlag i närområdet. Det har inte inkommit några synpunkter tidigare. Jakträtten är kopplad till markägandet och kan upplåtas åt andra personer, som då får samma rättigheter som den som jagar på egen mark. Mark som upplåts för jakt räknas inte som arrende i jordabalken, även om det ibland brukar kallas för jaktarrende, och ger därför inte samma besittningsskydd som till exempel ett jordbruksarrende. För det fall bolaget förvärvar den aktuella marken kommer bolaget att vara villigt att upplåta jakträtt till jaktlagen både före och efter det att gruvdrift bedrivs på marken. Jakt, som normalt bedrivs under ca ett par månader per år i området, kommer givetvis inte att kunna ske inom områdena under gruvdriften (ca 6-7 år). För det fall bolaget istället erhåller tillträde till marken genom markanvisning upphör rätten att jaga på området. I praxis har inte jaktlag kompensrats i de fall där jakträtten upphör, eftersom jakträtten är kopplad till äganderätten av marken. För det fall jaktlaget kan visa att jaktlaget lider ekonomisk skada i framtiden är bolaget villigt att ekonomiskt kompensera jaktlaget för förlusten. På sådant sätt kan jaktlaget förvärva jakträtt i annat område. Bolaget kan också tänka sig att bidra till jakten på annat sätt, eventuellt genom att bidra med ett par nya jakttorn. Detta är dock en fråga som ligger utanför tillståndsprövningen och som parterna får göra upp i samband med markanvisning eller i samband med att bolaget förvärvar aktuella markområden.

DOMSKÄL

Inledning

Ansökan omfattar två olika gruvor belägna på vardera sidan om Vindelälven, på ett avstånd om drygt 3 km ifrån varandra. Gruvorna kommer drivas var för sig men malm från Fäbodtjärn kommer att kunna anrikas vid anrikningsverket vid

Vargbäcken, eller säljas för anrikning på annan plats. Verksamheterna och miljöpåverkan är beskrivna för varje gruva och de kumulativa effekterna av hela den ansökta verksamheten är också beskrivna. Ingen av parterna har haft någon erinran mot ansökans omfattning och avgränsning. Domstolen bedömer att ansökans omfattning och avgränsning kan godtas.

Bolagets ansökan har efter att den lämnades in till mark-och miljödomstolen kompletterats i flera avseenden. Bl.a. har länsstyrelsen krävt att bolaget ska komplettera ansökan avseende vattenrening och metod för hantering av anrikningssand med buffrande material som blandas in. Länsstyrelsen har även haft synpunkter på utformningen av villkor till skydd för rennäringen. Boende i området har uttryckt oro bland annat för att deras vattenbrunnar ska påverkas negativt och att negativ miljöpåverkan ska uppkomma till följd av det planerade anrikningsverket.

Mark- och miljödomstolen har haft huvudförhandling och hållit syn i målet. Vid huvudförhandlingen deltog motparterna länsstyrelsen, myndighetsnämnden och boende i området.

Tillåtlighet och tillstånd

Inledning

Av 4 kap. 2 § fjärde stycket minerallagen framgår att om ett ärende om beviljande av koncession avser en verksamhet som senare ska prövas även enligt miljöbalken ska 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas endast vid den prövning som sker i koncessionsärendet. Bergmästaren har i beslut den 6 september 2016 beviljat Botnia Exploration Holding AB bearbetningskoncession för Fäbodtjärn. Vidare har bolaget för Vargbäcken köpt rätten till den utvinning och tillgodogörande enligt minerallagens bestämmelser som Bergmästaren i bearbetningskoncession beviljade North Atlantic Natural Resource AB genom beslut den 13 oktober 2003.

Den huvudsakliga markanvändningen för de nu aktuella områdena är idag skogsbruk och även fyra samebyar verkar på nu aktuella områden. Det finns även andra intressen som bedrivs i områdena idag såsom jakt och utövande av friluftsliv.

När nu Botnia Explorations ansökan enligt miljöbalken ska prövas av mark- och miljödomstolen är frågor som avser tillämpningen av 3 och 4 kap. miljöbalken avgjorda och ska inte tas upp på nytt till prövning. Noteras ska dock att koncessionsområdet innefattar själva gruvorna men överensstämmer inte helt med det område som bolaget angivit som verksamhetsområde. För Vargbäcken ligger hela sandupplaget, klarningsbassäng, samt större delen av gråbergsupplag och malmupplag utanför det beviljade koncessionsområdet, vilket innebär att ca 2/3 av verksamhetsområdet ligger utanför. För Fäbodtjärn ligger det huvudsakliga området för gråbergsupplagen utanför koncessionsområdet liksom malmupplag och klarningsbassäng, vilket innebär att lite mindre än halva verksamhetsområdet ligger utanför koncessionsområdet. Vid huvudförhandlingen justerades verksamhetsområdet vid Fäbodtjärn något i förhållande till i ansökan.

Förevarande miljöprövning ska göras gentemot övriga tillämpliga tillåtlighetsbestämmelser enligt miljöbalken och det ska även enligt mark- och miljödomstolen fastställas de villkor och skyddsåtgärder som behövs. Det gäller även villkor och skyddsåtgärder som berörs av 3 och 4 kap. och som har ingått i prövningen av koncessionsärendet hos Bergsstaten.

Det flesta av motparterna har godtagit eller tillstyrkt bolagets ansökan, antingen med eller utan egna villkorsförslag. Naturskyddsföreningen i Lycksele och Ume/Vindelälvens fiskeråd har dock avstyrkt ansökan.

Den specifika miljöbedömningen

Bolagets ansökan med miljökonsekvensbeskrivning har kompletterats under målets handläggning. Mark- och miljödomstolen anser att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som i övrigt har kommit fram under målets handläggning, är ett tillräckligt underlag som möjliggör för domstolen att identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna. Domstolen anser också att bolaget har genomfört ett samråd som uppfyller de krav som ställs i 6 kap. miljöbalken. Ingen remissinstans har anfört att det saknas förutsättningar att godkänna samrådet eller miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas och miljöbedömningen slutföras.

Rådighet

För att få bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren enligt 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. Var och en råder över det vatten som finns inom hans fastighet (2 kap. 2 §). Enligt 9 kap. 1 § ska vid prövning av frågor om vattenverksamhet och vattenanläggningar bestämmelser om fastigheter gälla också gruvor.

Botnia Exploration har gjort gällande att bolaget genom den meddelade bearbetningskoncessionen enligt minerallagen har den rådighet som krävs för den sökta vattenverksamheten inom koncessionsområdet, dvs. det område som omfattas av bearbetningskoncessionen. För vattenverksamhet utanför koncessionsområdet har bolaget åberopat upprättade nyttjanderättsavtal.

Mark- och miljödomstolen instämmer i bedömningen att bolaget har den rådighet som krävs genom den beviljade bearbetningskoncessionen inom koncessionsområdet. Även när det gäller området utanför området har bolaget enligt mark- och miljödomstolen den rådighet som krävs genom de åberopade nyttjanderättsavtalen.

Planer

Det framgår av utredningen i målet att de områden som är avsedda att tas i anspråk för de planerade verksamheterna inte omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser enligt 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken. Mark- och miljödomstolen finner mot denna bakgrund att det inte finns några planer för området som kan anses stå i strid med den sökta verksamheten.

Hänsynsreglerna

Vad avser uppfyllandet av hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken kommenterar domstolen särskilt följande.

Lokalisering m.m.

Lokaliseringen av gruvbrytningen styrs av var fyndigheterna är belägna och ger därför inte möjlighet till olika alternativ. Vad gäller placering inom gruvområdet av malmupplag, gråbergsupplag respektive sandupplag har bolaget redogjort för olika alternativa lokaliseringar inom området. Avseende hanteringen och placeringen av gråberget så ska det särhållas och det potentiellt syrabildande gråberget, metasediment, återfyllas successivt i underjordsgruvan. Det icke potentiellt syrabildande gråberget, diorit, ska läggas i upplag. Domstolen bedömer att både hanteringen och lokaliseringen av gråbergsupplag och malmupplag är lämpliga och därför kan godtas.

Mark- och miljödomstolen anser att en godtagbar metod för efterbehandling är en förutsättning för att verksamheten ska kunna tillåtas. Den konceptuella efterbehandlingsplanen visar också att det är möjligt att efterbehandla dessa delar på ett sådant sätt att de är acceptabla för människa och miljö även ur ett långsiktigt perspektiv. Det finns dock delar i efterbehandlingsplanen som behöver revideras i vissa delar med avseende på domstolens beslut (se nedan under avsnittet *Avfallshanteringsplan och efterbehandling*).

Särskilt vad gäller anrikningssand

Vad avser metod för hantering av anrikningssand, placering av upplag samt metod för slutlig efterbehandling har det framkommit en hel del synpunkter. Bland annat har Länsstyrelsen och Kammarkollegiet haft synpunkter på att upplag för anrikningssand placerats i ett utströmningsområde för grundvatten och ifrågasatt detta med vad det kan medföra i form av både utspädning och förorenings-spridning till omgivningen. Närboende har också haft synpunkter på placering av upplag och uttryckt farhågor om att detta kan orsaka föroreningar till dricksvattenbrunnar belägna i sluttningen nedanför. Vidare har bolagets valda metod med inblandning av flygaska i anrikningssanden från Fäbodtjärn varit i fokus. Det har bland annat kommit upp frågeställningar om askans potentiella innehåll av föroreningar och om askan ger en likvärdig buffring i jämförelse med andra buffrande material. Vidare

har frågan varit uppe vilken metod som krävs för den slutliga efterbehandlingen av sandupplagen. Länsstyrelsen har också menat att all anrikningssand, såväl den som uppkommer vid anrikning av malm från Fäbodtjärn som den från Vargbäcken, ska genomgå flotation för att avsvavla sanden och därmed minska försurningspotentialen. Likaså har länsstyrelsen menat att anrikningssanden från respektive gruva ska särhållas och deponeras var för sig. Bolaget har kommit att medge att all sand ska genomgå flotation samt att den ska särhållas och deponeras i separata upplag.

Teorin bakom bolagets metod med inblandning av flygaska är att den ska utgöra ett alkaliskt och buffrande material i den potentiellt syrabildande anrikningssanden från Fäbodtjärn. Det alkaliska materialet ska tillsättas i överskott, så att NP/AP-kvoten överstiger 3 och att sanden därefter kan klassas som inert med avseende på svavelinnehåll. Bolaget har menat att resultaten från bolagets försök visar på att deras planerade metod fungerar och att det därmed räcker med en enkel täckning, även för sand från Fäbodtjärn, som slutlig efterbehandlingsmetod av upplaget från Fäbodtjärn. Domstolen konstaterar att bolagets genomförda analyser och försök i laboratorium är de vedertagna metoderna idag för att utvärdera, karakterisera och klassificera utvinningsavfall. Domstolen har heller ingen annan uppfattning än att bolagets metod kommer att fungera under drifttid och säkerligen under en betydligt längre tid än så, i vart fall om blandningen av aska och sand blir homogen. Däremot kan analyser och försök inte med en tillräcklig grad av exakthet visa hur vittringssituationen i upplaget kommer att vara på mycket lång sikt, såsom om femtio, hundra eller hundratals år. För att prediktera detta förhållande används extrapolationer från de genomförda försöken. Antaganden görs bl.a. för att anpassa till rådande klimat, också detta i enlighet med vad domstolen uppfattar som rådande vetenskap på området.

Domstolen konstaterar att det vanligaste sättet att hantera anrikningssand idag är att sanden deponeras i magasin och täcks med vatten, särskilt om sanden är potentiellt syrabildande, eller att den återfylls i gruva. Att hantera sanden med aska och lägga den på ett upplag med enkel täckning är för domstolen i ett fall som det nu aktuella

inte en beprövad metod. Även länsstyrelsen har framfört att det synes vara en obeprövad metod för skandinaviskt klimat. Bolaget har heller inte kunnat presentera några referensobjekt för den föreslagna lösningen. Domstolens konstaterar vidare att metoden med inblandning av buffrande material till gruvavfall med försurningspotential är en av teknikerna som i BREF MWEI nämns som en av bästa tillgängliga tekniker vid hantering av behandling av utvinningsavfall med försurningspotential. Av samma BREF framgår att metoden normalt används i kombination med en efterbehandling med torr täckning, enkel eller kvalificerad. Det är teoretiskt möjligt att använda metoden i sig som efterbehandlingsmetod men det kräver stora mängder buffrande material. Erfarenheter från gruvor som presenteras i samma BREF avser gruvor i varma länder och med det buffrande materialet kalksten.

Domstolen anser, i likhet med länsstyrelsen, att det finns osäkerheter i bolagets föreslagna metod med inblandning av aska i kombination med en enkel täckning av upplaget som slutlig efterbehandling. Detta förhållande måste också beaktas vid tillåtlighetsbedömningen. Länsstyrelsen har t.ex. fört fram att en osäkerhet finns i variationerna i materialens karaktär och egenskaper, såväl i askans som i anrikningssandens. Bolaget har menat att detta kan korrigeras i efterhand med en tillsats av buffrande material som tillsätts i överskott vid kommande inblandningar. Domstolen anser att även om det finns ett överskott av buffrande material är det inte uppenbart att buffrande mekanismer i askan kommer att fungera lika effektivt i fält som i laboratoriet. Det är inte uteslutet att syraneutralisationen och syrabildningen långsiktigt sker i olika hastighet. Vidare uppkommer frågan om vilken betydelse det får på sikt att nederbörd och grundvatten rinner genom upplaget med sand från Fäbodtjärn. Det kan exempelvis inte uteslutas att utströmmande vatten för med sig ett överskott av alkali från askan med resultat att den buffrande potentialen riskerar att sjunka snabbare. I ett sådant fall är det även av betydelse att syreinträngning genom en enkel täckning påskyndar vittringsprocessen i upplaget och surt lakvatten uppkommer.

Vad gäller sandupplagens valda placering i ett utströmningsområde gör domstolen följande bedömning. Den valda placeringens lämplighet har naturligtvis stor koppling till hur anrikningssanden ska hanteras i övrigt och vilken efterbehandling som är aktuell. Under drifttiden ska avskärande diken anläggas som hindrar grundvattnets genomströmning i upplagen. Efter drifttid ska de avskärande dikena läggas igen varvid ett flöde av grundvatten åter uppkommer och som därmed kommer att strömma genom de nedre delarna av upplaget. Hur stor del av upplaget som kommer att genomströmmas av grundvatten har inte redovisats av bolaget men däremot har bolaget presenterat en bedömning av volymen grundvatten som kommer att genomströmmas, ca 30 000 m³ per år. Eftersom det finns en vattengenomströmning genom upplagen bedömer domstolen att det finns en viss risk för föroreningsspridning. Vattengenomströmning från nederbörd minimeras med en kvalificerad täckning. En sådan lösning förhindrar också att vittring sker så att surt och förorenat lakvatten bildas och perkolerar till grundvattnet. Domstolen instämmer vidare i bolagets bedömning att den uppskattade vattengenomströmningen inte kommer att påverka stabiliteten av upplagen.

Bolaget och länsstyrelsen har varit oense vad gäller frågan om enkel eller kvalificerad täckning vid den slutliga efterbehandlingen av anrikningssanden från Fäbodtjärn, varvid bolaget slutligen har föreslagit att frågan ska skjutas upp under en provotid. Under provotiden vill bolaget utvärdera om den föreslagna efterbehandlingsmetoden fungerar och om resultaten är i linje med den utredning som har genomförts.

Domstolen gör följande bedömning. En provotid med utvärdering om sex år, skulle mest sannolikt ge svar på om metoden fungerar under provotiden men kommer ändå inte att kunna ge ett tillräckligt tydligt svar på hur situationen i sandupplaget kommer att se ut på lång sikt. Domstolen bedömer därmed att det inte är lämpligt med en provotid för att utvärdera om upplaget ska täckas med enkel eller kvalificerad täckning. Frågan om täckning av det potentiellt syrabildande avfallet har däremot betydelse för frågan vad som utgör bästa möjliga teknik och därmed också tillåtligheten av den ansökta verksamheten. Bästa möjliga teknik ska

användas såvida det inte framstår som onödigt eller orimligt av något skäl. Med en kvalificerad täckning minimeras syreinträngning och nederbörd in i upplaget och domstolen menar att det inte står klart att en enkel täckning på lång sikt kan säkra att upplaget inte medför olägenheter eller skador för människa och miljö. En kvalificerad täckning utgör därmed bästa möjliga teknik i sammanhanget och den metod som ska användas med avseende på täckningen. Visserligen kommer även en kvalificerad täckning att på riktigt lång sikt kunna skadas och få nedsatt skyddsfunktion. Det torde dock röra sig om en betydligt långsammare process jämfört med vad som gäller vid en enkel täckning.

Sammantaget gör domstolen bedömningen att om bolagets föreslagna metod – med inblandning av aska i anrikningssanden samt deponering på upplag i ett utströmningsområde – ska kunna tillåtas bör följande kriterier uppfyllas. All sand, från såväl Fäbodtjärn som Vargbäcken ska genomgå flotation för att så långt möjligt avsvavla sanden. Vidare ska sand från Fäbodtjärn och Vargbäcken särhållas och deponeras i upplag var för sig. Buffande material ska blandas in i sanden från Fäbodtjärn till en homogen blandning. Vidare ska upplaget med sand från Fäbodtjärn täckas med en kvalificerad täckning med funktionskrav som slutlig efterbehandlingsmetod. Domstolen bedömer däremot att upplaget med sand från Vargbäcken kan täckas med enkel täckning.

Övrigt vad gäller hänsynsreglerna

Buller, vibrationer, risk för stenkast och försämrad luftkvalitet från gruvverksamheten och följdverksamhet i form av ökade mängder tunga transporter genom Vindelgransele, kommer enligt bolaget att vara av försumbar betydelse. Med anledning av de synpunkter som lagts fram och utifrån bolagets svar gör domstolen bedömningen att olägenheterna inte är av sådan omfattning att de utgör ett hinder för verksamheten. Domstolen noterar, vad avser transporter, att bolagets uppskattning av antalet tunga transporter genom byn grundas på det förhållandet att en dispens ska erhållas från Trafikverket för att köra tyngre laster än de idag tillåtna på bron över Vindelälven. Det är sålunda detta antagande som ligger till grund för domstolens bedömning i frågan.

Vad avser damning som kan uppstå då fordon kör på torra skogsvägar och kanske framförallt damning som kan uppkomma från sandupplaget vid torr och blåsig väderlek, har bolaget menat att detta åtgärdas med bevattning och ska inte komma att utgöra någon olägenhet varken för människa eller miljö.

Domstolens bedömning vid en slutavvägning av hänsynsreglerna är att verksamheten inte kommer att ge upphov till skada eller olägenhet av väsentlig betydelse på människa och miljö som medför att verksamheten inte kan tillåtas. Domstolen uppfattning är att det av bolagets beskrivning av verksamheten i ansökan, med den slutgiltiga utformningen som har mejslats fram under handläggningen, i kombination med de villkor som fastställs i tillståndet, får anses att hänsynsreglerna uppfylls.

Rennäring

Bolaget har hävdade att verksamheten inte har bedömts medföra påtagligt försvårande av rennäringsenheten vid provningen enligt 3 och 4 kap miljöbalken och menar vidare att lokaliseringen av verksamheten är god utifrån de föreslagna villkoren. Domstolen konstaterar att det är fyra samebyar som i varierande omfattning berörs av den ansökta verksamheten, nämligen Rans, Grans, Malås och Svaipas samebyar. Konsekvenser som uppstår är bland annat betesbortfall och störd betesro och andra störningar i form av bullrande verksamheter samt fler transportrörelser av främst tung trafik i området. Detta genererar för samebyarna allt från förlorat betesområde till ökad arbetsbelastning pga. ökad bevakning och då samebyarna befinner sig i eller passerar genom dessa områden. Bolaget har föreslagit några villkor för att begränsa påverkan på rennäringsenheten. Bolagets föreslagna villkor handlar om ett informationsutbyte mellan bolaget och respektive sameby i syfte att reglera verksamheten på området under en begränsad tid och i viss mån spärra av området. Flera av samebyarna har framfört önskemål om kompensation såsom utfordring till följd av den inverkan som gruvverksamheten medför. Domstolen noterar att bolaget initialt har föreslagit ett villkor med syftet att kompensera Rans sameby för den extra arbetsinsats för samebyn som verksamheten

kan medföra och innebär att bolaget ska bekosta Rans sameby en extra renskötare i samband med det extraarbete som uppstår då samebyn flyttar förbi verksamhetsområdet vid Fäbodtjärn. Senare har bolaget låtit meddela att en uppgörelse har träffats med samebyn och att villkorsförslaget därmed dragits tillbaka. Rans sameby har därefter meddelat att de är nöjda med uppgörelsen och att de inte motsätter sig verksamheten eller att de gör anspråk på några ytterligare villkor.

Domstolen anser att överenskommelser som görs utanför prövningen i målet försvårar för domstolen att se till rennäringen som ett allmänt intresse, särskilt om innehållet i överenskommelsen, såsom i detta fall, inte är känd för domstolen. Domstolen gör bedömningen att villkoret avseende kompensation för extraarbete bör finnas kvar som ett försiktighetsmått och för att det allmänna intresset för rennäringen ska kunna tillgodoses. I övrigt konstaterar domstolen att övriga samebyars önskemål om stödutfodring eller ekonomisk kompensation till följd av merarbete inte har hörtsammats av bolaget. Bolaget synes istället mena att samråd och stängsel i viss mån ska lösa den påverkan som verksamheten medför för samebyarna. Flera samebyar har under arbetet med rennäringens utredningen också uttryckt att de vill att efterbehandlingen utförs så områdena blir attraktiva ur rennäringssynpunkt. Här har bolaget i underlaget menat att det åtagit sig att erbjuda Grans, Rans och Malås sameby att delta som part i samråd kring utformningen av den slutliga efterbehandlingsplanen.

Ingen av samebyarna har medverkat vid huvudförhandlingen. Detta innebär också att domstolen har svårt att ta ställning till samebyarnas yrkanden från rennäringens utredningarna om ekonomisk kompensation för merarbete samt om stödutfodring är rimligt. Domstolen fastställer inget villkor i dessa delar. Däremot anser domstolen att det är rimligt att fastställa ett villkor om att Rans, Grans och Malås sameby ska inbjudas att medverka vid utformningen av efterbehandlingsåtgärder.

Länsstyrelsen har påtalat att bolagets villkor ska gälla för samtliga samebyar varvid bolaget har menat att tillståndsprövningen måste ske utifrån den situation som föreligger vid prövningstillfället. Det skapas dock, enligt bolagets uppfattning, en

osäkerhet om villkoren görs för generella. För att villkoren ska vara relevanta krävs enligt bolaget att villkoren är specificerade utifrån respektive samebys situation. Enligt domstolen är det angeläget att villkoren utifrån rättssäkerhetens krav på tydlighet och förutsägbarhet görs så specifika som möjligt. De villkor som gäller för rennärningen i området ska därför ange de samebyar som omfattas av respektive villkor, i enlighet med vad bolaget har föreslagit.

Artskydd

Den ansökta verksamheten kommer att ta mark i anspråk som utgör naturmark i form av skogsmark och våtmark. Bolagets naturvärdesinventeringar visar att verksamheten kommer att göra intrång i ett område med högt naturvärde (klass 2) vid Vilmyran vid Vargbäcken. Bolaget menar att de har utformat sandupplaget som ska läggas här på så vis att rödlistade arter inte berörs.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att området som tas i direkt anspråk utgör en mindre del av området som klassats som högt naturvärde. Även en indirekt påverkan kommer att uppkomma i området i form av ändrade förhållanden såsom tex ändrad beskuggning och ändra hydrologi i viss omfattning. Domstolen bedömer dock att detta inte utgör ett hinder mot tillåtligheten av den ansökta verksamheten och att en kompensation för naturvärdesintrånget är lämpligt. Mer om kompensationen nedan.

Natura 2000

Vatten från verksamheten leds från de två gruvområdena till bäcken Vargbäcken respektive till Kvarnbäcken som båda utgör biflöden till Vindelälven vilket medför att de klassas som Natura 2000-områden med stöd av art- och habitatdirektivet. I bestämmelsen i 7 kap 28 a § miljöbalken framgår att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000 områden. Bolaget har menat att verksamheten inte medför någon betydande påverkan på miljön i något Natura-2000 området. Bolaget har inte heller yrkat om något tillstånd för detta men anfört att om domstolen anser att tillståndsplikt föreligger så finns ett underlag i ansökan för att genomföra en sådan prövning.

Länsstyrelsen har instämt i bolagets bedömning att något tillstånd för detta inte krävs.

Domstolen konstaterar att utpekade naturtyper som ska skyddas i detta Natura 2000 område är *3210 Naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ* och *3260 vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arter som lax, stensimpa, flodpärlmussla, utter och bred gulbrämrad dykare. Bolaget har genomfört såväl naturvärdesinventeringar som miljöundersökningar såsom elfiske, samt undersökningar av bottenfauna, kiselalger, flodpärlmussla och vandringshinder. Vidare har vattenprovtagningar gjorts och konsekvensbedömningar av recipienterna genomförts.

Av bolagets bedömningar framgår att ingen av de biologiska, fysikaliska-kemiska eller hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna påverkas i Vindelälven och att förutsättningarna för att nå gynnsam bevarandestatus därmed inte påverkas av den ansökta verksamheten. Vad gäller Kvarnbäcken och Vargbäcken har bolaget utifrån sina utredningar bedömt att miljön i vattendragen inte lever upp till de krav som finns för naturtypen 3260 bl.a. på grund av att vattennivåer och flöde är för låga och flertalet vandringshinder finns. Av underlaget framgår vidare att majoriteten av karaktär-arterna saknas i vattendragen och inga arter som ska skyddas utifrån habitatdirektivet återfanns i bäckarna.

Sammanfattningsvis bedömer även domstolen att genomförda inventeringar, undersökningar och konsekvensbedömningar visar på att den nu ansökta verksamheten inte kan komma att påverka Natura-2000 området Vindelälven med biflödena Vargbäcken och Kvarnbäcken på ett betydande sätt. Något tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken är därmed inte nödvändigt.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Kvarnbäcken och Vargbäcken utgör inte vattenförekomster enligt vattenförvaltningens klassning. Därmed finns inga uppsatta miljö kvalitetsnormer för dessa bäckar. Bäckarna leder däremot till Vindelälven som utgör vattenförekomsten SE723591-161219. I vattenförekomsten är dagens metallhalter generellt låg och

ligger under bedömningsgrunderna för särskilt förorenande ämnen (SFÄ) samt under gränsvärden för kemisk ytvattenstatus.

Den ansökta verksamheten kommer att medföra att metallhalterna och även andra parametrar såsom sulfat, kväve m.m. ökar i Kvarnbäcken och i Vargbäcken. Mark- och miljödomstolen bedömer dock i linje med vad bolaget har anfört att underlaget visar att den ansökta verksamheten inte kommer att medföra någon betydande höjning av föroreningar i Vindelälven som medför att den ekologiska eller den kemiska statusen försämras.

Sammanfattningsvis

Mark- och miljödomstolen bedömer sammanfattningsvis att det är visat att inga tillämpbara tillåtighetsbestämmelser kan anses hindra den ansökta verksamheten och att den därmed ska tillåtas. Tillstånd till den ansökta verksamheten ska därmed ges i den omfattning och med de villkor och skyddsåtgärder som framgår av denna dom.

Reglering av avfall

Av bestämmelsen i 22 kap 25 a § miljöbalken framgår att en dom som omfattar tillstånd att behandla avfall ska innehålla uppgift om avfallstyp och mängder avfall som får behandlas. Av 15 kap 6 § miljöbalken framgår att med behandla avfall så avses återvinna eller bortskaffa avfall. Bolaget har yrkat om att bortskaffa utvinningsavfall i avfallsupplag utan angivande av mängden avfall. Bolaget har vid huvudförhandlingen medgivit att bestämmelsen i 22 kap 25 a § är tillämplig på nu ansökt verksamhet. Bolaget har vidare vid huvudförhandlingen presenterat mängder för deponerat avfall som har varit något uppräknande i förhållande till tidigare redovisade mängder, för att därigenom ha en viss marginal i tillståndet. Någon mängd för det gråberg som ska återfyllas i gruvan presenterade dock inte bolaget vid huvudförhandlingen. Domstolen anser att även denna verksamhet är att betrakta som ett bortskaffande av avfall och ska regleras i tillståndet. Domstolen räknar upp även denna mängd jämfört med vad bolaget tidigare har redovisat. Domstolen fastställer mot denna bakgrund dessa mängder i tillståndet.

Bolaget bör dessutom ges tillstånd att deponera upp till 100 000 ton gråberg (metasediment) i dagbrottet till följd av släntjusteringar vid efterbehandlingen av dagbrottet som bolaget ska genomföra i Vargbäcken (se nedan i avsnittet om *Bergskant vid Vargbäcken*).

Vidare är ställandet av ekonomisk säkerhet enligt nedan en förutsättning för tillståndet.

Ekonomisk säkerhet

Mark- och miljödomstolen anser att tillståndet ska förenas med en skyldighet för Botnia Exploration att ställa ekonomisk säkerhet såväl för fullgörandet av de skyldigheter som gäller för deponeringsverksamheten (15 kap. 35 § miljöbalken) som för kostnader för de efterbehandlingsåtgärder som kan bli aktuella för verksamheten i sin helhet (16 kap. 3 § miljöbalken).

Den ekonomiska säkerheten är avsedd att säkerställa att den efterbehandling som krävs för hela området kan komma till utförande även om verksamhetsutövaren inte har tillräckliga ekonomiska resurser att genomföra åtgärderna. Samhället ska alltså skyddas från risken att stå kostnaden för efterbehandling i situationer där den ansvariga verksamhetsutövaren exempelvis har gått i konkurs, eller av andra orsaker inte fullföljer sina åligganden enligt gällande rätt.

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att länsstyrelsen under handläggningen i målet har haft synpunkter på säkerheten och gjort gällande att säkerheten bör omfatta även bl.a. kvalificerad täckning av sandupplaget och mobil vattenrening. Bolaget har i huvudsak gått länsstyrelsen till mötes. Länsstyrelsen har inte haft någon invändning mot den ekonomiska säkerheten såsom den slutligen har bestämts.

När det gäller beloppens storlek framgår det av sammanställningen i den kompletterande efterbehandlingsplanen att slutsumman är 21 875 000 kr för gruvverksamheten i Vargbäcken, vilket innefattar deponering av anrikningssanden

från Fäbodtjärn. Enligt mark- och miljödomstolen bör den ekonomiska säkerheten för gruvverksamheten och deponin delas upp på så sätt att det förordnas om en säkerhet för respektive verksamhet. Med utgångspunkt i bolagets redovisning av säkerheten för Vargbäcken, som enligt bolaget uppgår till 3 250 000 kr, bör det göras ett tillägg för projektledning med fem procent samt för oförutsedda utgifter med 20 procent. Den ekonomiska säkerheten avseende gruvbrytningen i Vargbäcken bör därför uppgå till 4 060 000 kr. När det gäller det av bolaget redovisade kostnaderna för deponin av Fäbodtjärnssanden om sammanlagt 14 250 000 bör den ekonomiska säkerheten – med tillägg för kostnaden för projektledning med fem procent samt kostnad för oförutsedda utgifter med 20 procent – bestämmas till 17 810 000 kr. Det kan i det sammanhanget nämnas att säkerheten för sandupplaget i huvudsak omfattar kostnad för kvalificerad täckning av anrikningssanden från Fäbodtjärn och för täckande av kostnad för mobil vattenrening.

Nästa fråga är om det finns skäl till indexuppräknning efter viss tid av den ekonomiska säkerheten för någon av verksamheterna. Det gäller främst med anledning av att säkerheten för sandupplaget uppgår till ett förhållandevis högt belopp och att tillståndet i den delen gäller i hela 18 år. Under den tiden kan kostnadsnivåerna med hänsyn till prisutvecklingen komma att förändras avsevärt. Såsom framgår av denna dom krävs dock uppdateringar av efterbehandlingsplanen och bolaget ska således inkomma med uppdatering till tillsynsmyndigheten senast vart femte år eller dessförinnan vid behov. Enligt mark- och miljödomstolen kan det vara lämpligt att då återkomma till frågan om beloppens storlek. För det fall det skulle visa sig att säkerheten är för låg ankommer det på länsstyrelsen eller bolaget att begära en villkorsändring hos domstolen. Det saknas mot denna bakgrund anledning att förordna om indexuppräknning.

Mark- och miljödomstolen godtar bolagets förslag när det gäller tidpunkten för när säkerheten ska ställas för, i vart fall, Fäbodtjärn och deponeringen av anrikningssanden i Vargbäcken. Det innebär att säkerheten, i enlighet med vad bolaget har föreslagit, ska ställas innan verksamheten och deponeringen påbörjas på dessa platser. När det gäller brytning av malm i Vargbäcken har bolaget föreslagit

att säkerheten ska ställas innan *gruvbrytningen* påbörjas. Mark- och miljödomstolen finner dock att även den säkerheten ska ställas innan *verksamheten* påbörjas. Det kan i detta sammanhang nämnas att det med begreppet *verksamhet* även avses sådana förberedande åtgärder i anläggningsfasen som bolaget har beskrivit i den tekniska beskrivningen. Vid den bedömningen är det enligt domstolen säkerställt att beloppen finns att tillgå från de tidpunkter då beloppen kan komma att behövas.

När det gäller formen för villkoret på den ekonomiska säkerheten har bolaget föreslagit att domstolen ska meddela en provisorisk föreskrift när det gäller deponeringen av anrikningssanden. Eftersom mark- och miljödomstolen har bedömt att det är nödvändigt med en slutlig föreskrift om kvalificerad täckning bör det på motsvarande sätt meddelas en slutlig föreskrift för säkerheten i den delen.

Industriutsläppsverksamhet

Bolaget har initialt hävdat att verksamheten inte omfattas av reglerna i industriutsläppsförordningen med motivering att bortskaffande av utvinningsavfall inte är en deponering av avfall vid tillämpningen av miljöprövningsförordningen.

Bolagets inställning kom däremot inte att avgöras av Mark- och miljööverdomstolen i den dom (M 1103–18) som bolaget redan innan domen har åberopat till stöd för sitt ställningstagande. Av domen framgår att Mark- och miljööverdomstolens prövning var begränsad till vilken eller vilka verksamheter som bolaget enligt förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken kan anses bedriva och som därmed låg till grund för fastställande av avgift. Mark- och miljööverdomstolen tydliggjorde att frågan om bolagets verksamhet är en industriutsläppsverksamhet inte kan anses vara slutligt avgjord genom länsstyrelsens beslut.

Domstolen bedömer att den nu ansökta verksamheten bör vara en IED-anläggning med en verksamhetskod 90.290-i eller mer troligt 90.300-i.

Domstolen konstaterar att detta bör medföra att verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen och bestämmelserna där. Detta innebär bland annat att

en statusrapport ska upprättas senast i samband med att den som avser att bedriva en verksamhet söker om tillstånd för den, i enlighet med bestämmelserna i 1 kap. 24 § industriutsläppsförordningen. Av 1 kap 23 § samma förordning framgår vad en sådan statusrapport ska innehålla. Domstolen konstaterar att någon sådan specifik statusrapport inte har lämnats in i målet. Bolaget har i det avseendet menat att motsvarande uppgifter ändå finns med i underlaget. Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen meddelat att de anser sig nöjda med underlaget och att någon särskild statusrapport inte behöver sammanställas. Domstolen kan på dessa grunder godta bedömningen i fråga om den specifika statusrapporten.

Villkor m.m.

Allmänt villkor

Tillståndet bör förenas med ett s.k. allmänt villkor, enligt vilket bolaget åläggs att följa vad som i övrigt har beskrivits i ansökan och som inte närmare regleras genom villkor i denna dom.

Kemikalier, farligt avfall m.m.

Bolagets slutliga villkorsförslag om hantering och förvaring av kemikalier och farligt avfall framstår för miljödomstolen som befogade och ändamålsenliga och föreskrivs därav.

Damning och buller

Bolaget har menat att damning från både verksamhetsområde och transportvägen in till respektive gruva ska begränsas. Bolaget har också föreslagit ett villkor för detta.. Domstolen bedömer att det är lämpligt med ett sådant villkor. Lämpliga åtgärder för att begränsa damning kan exempelvis vara bevattning, saltning eller dylikt

Bolaget har även föreslagit ett villkor avseende buller. Av villkoret framgår att bolaget menar att buller ska mätas när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad. Ingen part har motsatt sig detta förfarings sätt. Domstolen menar att detta är något som kan styras upp vidare i kontrollprogrammet och accepterar bolagets förslag.

Energi

Enligt 2 kap. 5 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi. I första hand ska förnybara energikällor användas. Denna hushållningsprincip innebär att all verksamhet ska bedrivas och alla åtgärder vidtas på ett sådant sätt att energi används så effektivt som möjligt och så att förbrukningen minimeras. Den gäller vid all verksamhet och alla åtgärder som inte är av försumbar betydelse och tar sikte på både energiproduktion och energianvändning (se prop. 2015/16:166 s. 58 och prop. 1997/98:45, del 2, s. 20 f.). Kravet på energieffektivisering gäller vidare i den utsträckning det inte kan anses orimligt. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av åtgärderna jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder (2 kap. 7 §).

Bolaget har gjort gällande att ett energivillkor i enlighet med 2 kap. 5 § inte behövs främst med hänvisning till att den är av förhållandevis liten omfattning.

Mark- och miljödomstolen konstaterar dock att bestämmelsen i 2 kap. 5 § innebär att alla som bedriver en verksamhet ska vidta åtgärder så att energianvändningen blir så effektiv som möjligt och att förbrukningen minimeras. När det gäller frågan om det med hänsyn till verksamhetens omfattning ändå finns skäl att underlåta ett villkor om energieffektivisering gör domstolen följande bedömning. Utrymmet för att vid gruvverksamhet inte meddela något energivillkor får anses vara begränsat, även med beaktande av att det rör sig om en liten gruva. Enligt mark- och miljödomstolen rör det sig inte endast om åtgärder eller verksamhet av försumbar betydelse. Det ska därför bestämmas ett villkor om energianvändning i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Sanitärt avlopp

Bolaget har föreslagit ett villkor om att sanitärt avloppsvatten ska behandlas separat från övrigt vatten. Behandlingen av sanitärt avloppsvatten är inget som har ingått i nu aktuell prövning. Domstolen anser dock att ett villkor om att detta ska hållas separat är lämpligt och antar bolagets förslag.

Upprätthållande av reningsanläggningar

Bolaget har föreslagit ett villkor om gruvorna tillfälligt upphör för kortare eller längre tid ska bolaget säkerställa att reningsanläggningar ska upprätthållas och att andra försiktighetsmått ska göras för att begränsa eventuella utsläpp och damning från verksamheten. Domstolen finner att det är lämpligt med ett sådant villkor och fastställer det.

Anrikningssand

I enlighet med det resonemang som domstolen fört ovan bedömer domstolen att det finns vissa förutsättningar för tillståndet som avser hantering av anrikningssanden. Domstolen bedömer därför att det är lämpligt att fastställa dessa förutsättningar som villkor. Dessa villkor omfattar särhållning av sand från respektive gruva, krav på flotation och inblandning av buffrande material samt deponering och krav vid slutlig efterbehandling för upplaget för sand från Fäbodtjärn.

Rennäring och skyddsstängsel

Bolaget har som nämnts ovan föreslagit ett antal villkor för att minska påverkan på rennäringen. Länsstyrelsen har haft synpunkter på villkoren och bolagets slutliga förslag accepteras av länsstyrelsen, med undantaget att villkoren ska hållas generella och inte bör vara uppställda för specifika samebyar.

Mark- och miljödomstolen fastställer bolagets förslag. Domstolen bedömer också, i enlighet med vad domstolen anfört ovan, att det ska fastställas ett villkor som träder in om avtalet mellan Rans sameby och bolaget inte gäller. Vidare ska ett villkor fastställas om att berörda samebyar ska delta i utformningen av de slutliga efterbehandlingsåtgärderna med syfte att göra området attraktivt för rennäringen.

Anita Blomqvist, Kristoffer Önnerlov, Bodil Mikaelsson, Johnny Önnerlov, Stellan Renman, Glenn Hedman, Beatrice Stenberg och Tomas Holmström har yrkat att det av bolaget föreslagna villkoret 11 ska justeras på så sätt att det ska sättas upp ett skyddstängsel runt gruvornas verksamhetsområden och vattenbassänger oavsett om det är någon fallhöjd eller inte. Enligt tingsrätten är det tillräcklig med de skyddsåtgärder som framgår av domslutet, t.ex. att det ska finnas skyddsstängsel där

fallhöjder över två meter förekommer, kring vattenbassänger samt utmärkande av skyddszon (villkor 15 och 35). Det saknas enligt tingsrätten behov av ytterligare åtgärder avseende stängsel.

Kompensation för naturvärde

Upplaget för anrikningssand vid Vargbäcken kommer att innebära ett intrång i ett område med höga naturvärden. Området består av delvis grovstammig skog med rödlistade tickor och lavar, myr med rikkärrens-karaktär och en drygt medelålders barrblandskog med en sälj som hyser en doftticka som är klassad som sårbar (VU). Bolagets uppger att det direkta ianspråktagandet inte kommer att omfatta områden med rödlistade arter. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att bolaget som en inarbetad skyddsåtgärd för att undvika att sälgen med dofttickan påverkas av misstag ska ett område med en radie om ca fem meter kring trädet att lämnas orört och området kommer att vara väl markerat.

Bolaget har föreslagit ett villkor om att grovstammiga tallar och granar som avverkas ska placeras i området med högt naturvärde för att öka andelen död ved. Den närmare placeringen av dessa träd ska beslutas i samråd med sakkunnig biolog som ska närvara vid utläggningen.

Av 16 kap 9 § miljöbalken framgår att tillstånd får förenas med skyldigheten att bekosta särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför. Domstolen bedömer också att bolagets föreslagna villkor är ett lämpligt sätt att i viss mån kompensera för det intrång i höga naturvärden som verksamheten medför. Domstolen bedömer att det är lämpligt att det också framgår av villkoret att området runt sälgen ska markeras och lägger till detta i villkoret.

Enskilda brunnar

Bolaget har föreslagit att det ska bestämmas ett villkor om skadeförebyggande åtgärder för skador på enskilda brunnar i området. Anita Blomqvist, Kristoffer Önnerlov, Bodil Mikaelsson, Johnny Önnerlov, Stellan Renman, Glenn Hedman, Beatrice Stenberg och Tomas Holmström har godtagit ett sådant villkor men invänt att det bör göras ett tillägg som innebär att orden *den/de sätter i sitt ställe* läggs till

efter *bolaget* där det förekommer i villkoret. Bolaget har motsatt sig ett sådant tillägg.

Enligt mark- och miljödomstolen kommer det villkor som bolaget har föreslagit även att gälla för *den* eller *de* som bolaget sätter *i sitt ställe* utan ytterligare tillägg eller justeringar av villkoret. Det finns därför inte skäl att frångå vad som har föreslagits av bolaget. Bolagets förslag till villkor kan godtas.

Anita Blomqvist, Kristoffer Önnerlov, Bodil Mikaelsson, Johnny Önnerlov, Stellan Renman, Glenn Hedman, Beatrice Stenberg och Tomas Holmström har vidare framställt ett yrkande om att bolaget ska ställa ekonomisk säkerhet innan verksamheten sätts igång för nya dricksvattenbrunnar. Säkerheten ska användas om de nuvarande vattentäkterna blir förorenade på grund av gruvverksamheten. Enligt mark- och miljödomstolen bör skador som uppkommer på enskilda brunnar regleras i den ordning som följer av det ovan nämnda villkoret om skadeförebyggande åtgärder eller annars i enlighet med miljöbalkens bestämmelser. Det finns därför inte behov av att besluta om en ekonomisk säkerhet innan verksamheten påbörjas. Ett sådant villkor kan därför inte godtas.

Utsläpp till vatten

Flera motparter har uttryckt synpunkter avseende föroreningar i utsläpp till vatten. Även om vattnet från verksamheten inte ska påverka miljökvalitetsnormen eller bedöms påverka Natura 2000 området Vindelälven med biflöden ska utsläppen av föroreningar regleras i vattnet som släpps från verksamheten.

Bolaget har föreslagit slutliga villkor för reglering av begränsningsvärden för fem stycken metaller, arsenik, pH, suspenderade ämnen samt mineralolja. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har menat att bolagets initiala förslag på begränsningsvärden, som avsåg lösta halter (filtrerade prover), är alltför generösa och riskerar att förorena Kvarnbäcken och Vargbäcken. Hav har vidare anfört att användande av bästa möjliga teknik ska återspeglas i begränsningsvärden och att om bästa möjliga teknik används kan värden som motsvarar nivåer för liknande verksamheter som återfinns i MWEI BREF innehållas. Länsstyrelsen har menat att

begränsningsvärdena ska gälla totalhalter dvs. ofiltrerade prov. Bolaget har senare kommit att ändra sina förslag till att gälla ofiltrerade prover. I samband med detta höjde bolaget det tidigare föreslagna villkorsvärdet för bly och menade att detta beror på att betydande skillnader föreligger mellan filtrerade och ofiltrerade halter av bly vid genomförda tester. HaV har efter bolagets justeringar avseende begränsningsvärden inte lämnat några ytterligare synpunkter.

Länsstyrelsen har upprepade gånger poängterat att bolaget ska beskriva sin vattenreningsteknik tydligare och redogöra för vilka kompletterande tekniker som kan sättas in vid behov. Bolagets vattenhanteringsmetod bygger främst på att anlägga avskärande diken för att förhindra att vatten från omgivningen belastar reningsanläggningen. Den aktiva reningsanläggningen utgörs av klarningsbassänger vid respektive verksamhetsområde med en återanvändning av vattnet så långt möjligt. Bolaget har senare kommit att presentera en kompletterande reningsteknik som kan kopplas på vid behov. Denna består av uppsamlingsbrunn varifrån vattnet kan pumpas till en mobil containerbaserad reningsanläggning. Bolaget har vidare beskrivit att en sådan containerlösning skulle kunna bestå av försedimentering av suspenderat material och pH-justering, kemisk fällning följt av sandfilter samt vid behov ytterligare fällnings- och filtreringssteg.

Avseende kadmium från Vargbäcken har länsstyrelsen menat att bolagets förslag på 8 µg/l är för högt och att bästa möjliga teknik ger betydligt lägre halter och att en rimlig begränsningsnivå är 2 µg/l. Bolaget har vidhållit att deras förslag är rimligt och att det faller in i intervallet för bästa teknik i enlighet med MWEI-BREF som är 2-20 µg/l på filtrerade vattenprov. Domstolen konstaterar följande. Bolaget har föreslagit slutliga villkor som begränsningsvärden. Bolaget har redovisat belastningsberäkningar som redovisar beräknade halter i recipienterna. Några halter från pilotförsök eller andra erfarenheter som kan ha dragits från provbrytningar har inte lagts fram. Bolaget har genomfört provbrytningar i både Vargbäcken och Fäbodtjärn. Domstolen bedömer utifrån vad som har lagts fram i målet att det inte finns underlag för att bedöma att bolaget är i behov av en begränsningsnivå på 8 µg/l. Kadmium är en tungmetall och mycket toxisk och utsläpp av denna ska så

långt möjligt begränsas. Domstolen fastställer länsstyrelsens förslag. Det finns också teknik att rena kadmium ytterligare och det har inte framkommit i målet att detta skulle vara orimligt.

Avseende övriga begränsningsvärden har länsstyrelsen avslutningsvis inte haft några större synpunkter utan har godtagit bolagets slutliga förslag. Domstolen ansluter sig också till detta och fastställer begränsningsvärdena.

Domstolen bedömer att det är rimligt med en konstruktion av villkoret så att begränsningsvärdena för månadsmedelvärde inte får överskridas fler än två gånger per år såsom också länsstyrelsen har föreslagit och inte tre gånger som bolaget har föreslagit. Havs- och vattenmyndigheten har yrkat att begränsningsvärden ska innehållas 12 av 12 månader. Domstolen anser dock att ett visst utrymme för överskridanden kan behövas då flöden av vatten och innehållet i detta beror av årstid, temperatur, nederbörd, snösmältning och processer i avfallet. Med ett årsmedelvärde som inte får överskridas finns det även en begränsning totalt sett även för de två månader som tillåts överskrida månadsmedelvärdet. Vidare förtydligar domstolen i villkoret, i förhållande till förslaget, att årsmedelvärden avser kalenderår.

Bolaget och länsstyrelsen synes vara överens om intervallet för provtagningen. Domstolen ansluter sig till detta.

Vad gäller pH gör domstolen en något annan konstruktion av förslaget. Domstolen bedömer att ett medelvärde på pH inte är relevant i sammanhanget då pH är ett logaritmiskt mått och ett medelvärde ger inte den effekt som avses med att reglera pH. Då är det mer lämpligt med en konstruktion av villkoret att, om de angivna pH värdena under- eller överskrids mer än ett visst antal gånger så ska tillsynsmyndigheten kontaktas för vidare hantering.

I övrigt har det inte framkommit synpunkter från någon motpart om att andra parametrar än de bolaget har föreslagit bör villkorsregleras. Inte heller domstolen

bedömer av underlaget att det framkommit skäl att reglera andra parametrar. Det förhindrar inte att kontrollprogrammet inkluderar en uppföljning av andra parametrar.

Kontrollprogram

Domstolen noterar att bolaget har åtagit sig att provta och analysera vatten från Vindelälven uppströms Vargbäcken och nedströms Kvarnbäcken innan verksamheten påbörjas. Vidare har bolaget åtagit sig att genomföra biologiska undersökningar av kiselalger i Vindelälven uppströms Vargbäcken och nedströms Kvarnbäcken innan verksamheten påbörjas. Domstolen bedömer att inget av dessa åtaganden behöver fastställas som särskilda villkor utan är tydliga ändå och kan följas upp i ett kontrollprogram.

Vidare har bolaget åtagit sig att genomföra vattenprovtagning av enskilda brunnar. Frekvensen för detta och omfattningen får fastställas i kontrollprogrammet.

Vad gäller vibrationer från verksamheten har bolaget bedömt att detta inte ska utgöra något problem för närboende. Därmed har bolaget inte heller föreslagit något villkor avseende detta. Bolaget har ändå åtagit sig att i samband med att verksamheten påbörjas ska vibrationer kontrolleras vid närmast belägna bostäder. Resultatet av dessa mätningar ska sedan avgöra behovet av eventuella vidare kontroller.

Bolaget har lämnat in ett förslag till kontrollprogram. Mark- och miljödomstolen har inte i detalj tagit ställning till den närmare kontroll som kan komma att behövas av verksamheten och utsläppen från denna. Villkor avseende detta är oftast frågor som tillsynsmyndigheten är bäst lämpad att besluta om. Därför ska tillsynsmyndigheten ges delegation avseende dessa frågor.

Skyddszon

Botnia har föreslagit ett villkor om att dagbrottets skyddszon ska märkas ut på ett betryggande sätt så att ingen människa av misstag kommer in i zonen.

Remissinstanserna har inte haft någon invändning i den delen och det föreslagna villkoret kan enligt mark- och miljödomstolen godtas.

Boende i Vindelgransele har föreslagit att det ska sättas upp skyddsstängsel kring vatten

Avfallshanteringsplan och efterbehandling

Bolaget har i ansökan lämnat in en avfallshanteringsplan inklusive en efterbehandlingsplan. Länsstyrelsen har haft synpunkter på efterbehandlingsplanen och bolaget har justerat denna något under handläggningen. Länsstyrelsen har därefter inte haft några ytterligare synpunkter på den konceptuella efterbehandlingsplanen.

Bolaget har föreslagit ett villkor om att utvinningsavfall i huvudsak ska hanteras i enlighet med vad som anges i avfallshanteringsplanen. Av 23 § utvinningsavfallsförordningen framgår att den som bedriver en verksamhet som ger upphov till utvinningsavfall ska ha en avfallshanteringsplan. Vad innehållet ska vara i en sådan plan framgår också av lagtexten i samma förordning. Domstolen anser att det framgår i tillräckligt tydlig omfattning vad som krävs av verksamhetsutövaren i dessa avseenden genom författningsregleringen och att något villkor inte är nödvändigt i detta sammanhang.

Bergskant vid Vargbäcken

Vad avser den brant som uppkommer till följd av brytningen vid Vargbäcken intill dagbrottets nordöstra sida så har bolaget, länsstyrelsen och markägaren haft olika synpunkter på hur denna ska efterbehandlas. Bolaget vill placera stora stenblock vid kanten för att uppmärksamma branten. Markägaren har uttalat ett önskemål om stängsel vid kanten. Länsstyrelsen har ansett att kanten ska släntsprängas. Bolaget har menat att det metasediment som uppkommer vid en sådan släntsprängning är potentiellt syrabildande och att det därmed uppkommer en onödig miljöpåverkan från metasediment som kommer att behöva läggas på upplag. Bolaget har dessutom menat att ett stängsel inte är långsiktigt hållbart och ansvaret för att underhålla ett

sådant stängsel inte kan åligga bolaget i en framtid då marken återgår till markägaren.

Domstolen konstaterar att branten vid dagbrottets kant kommer att ha en höjd på ca 15 meter och utgör därmed en risk för fallolyckor för de som rör sig i området. Även domstolen anser att bolaget ska återställa slänten på ett sådant sätt att risken för olyckor minskar. Varken länsstyrelsen eller markägaren har ansett att en efterbehandling med stenblock är lämpligt, främst av det skäl att snödjupen ofta är stora i dessa områden varvid stenblock kan bli översnöade och därmed inte tillräckligt synliga. Inte heller domstolen bedömer att stenblock är en lämplig lösning av den anledningen. Stängsel är inte heller en långsiktig lösning. Domstolen bedömer att det är lämpligt att fastställa ett villkor om att bolaget ska efterbehandla branten för att minska olycksrisker. Domstolens uppfattning är att någon form av snedsprängning alternativt trappsprängning är lämpligt. Domstolen lämnar dock en delegation till tillsynsmyndigheten att bestämma den slutgiltiga utformningen (se nedan under avsnittet *Delegation*).

Om det bortsprängda berget utgörs av potentiellt syrabildande berg ska det läggas i dagbrottet. Dagbrottet kommer sedan att återfyllas med vatten vilket innebär en syrefri miljö under vattnet som förhindrar vittring.

Efterbehandlingsplan

Av 29 § utvinningsavfallsförordningen framgår att en avfallshanteringsplan ska ses över så snart det finns anledning till det och minst vart femte år. Ändringar i planen ska snarast anmälas till tillsynsmyndigheten. Domstolen har tidigare konstaterat att efterbehandlingsplanen såsom den ser ut nu, behöver justeras utifrån vad som beslutas i denna dom. Domstolen konstaterar att det i nuvarande efterbehandlingsplan saknas redogörelser för kvalificerad täckning av sandupplag från Fäbodtjärn, efterbehandling av bergskanten vid Vargbäckens dagbrott samt att det ska ske samråd med samebyarna vid utformningen av de slutliga efterbehandlingsåtgärderna för området. Domstolen beslutar mot denna bakgrund om ett villkor om att en uppdaterad efterbehandlingsplan ska ges in vart femte år

eller dessförinnan om behov finns och att den första uppdateringen ska omfatta det som nu saknas.

Bolaget har föreslagit att ett villkor om att en slutlig efterbehandlingsplan ska ges in till och godkännas av tillsynsmyndigheten. Domstolen bedömer att villkoret är relevant och fastställer det. Den detaljerade planen ska innehålla en utförlig beskrivning av hur de metoder som beskrivs i efterbehandlingsplanen ska genomföras och kontrolleras.

Delegation

Mark- och miljödomstolen får enligt 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta villkor av mindre betydelse. Bolaget har föreslagit att tillsynsmyndigheten ska få besluta villkor i fråga om hantering av kemikalier och avfall enligt villkor 2 och 3, begränsning av damning enligt villkor 6 och uppföljande kontroller och åtgärder vid låga pH-värden i enlighet med villkor 31 och 34. Några invändningar har inte framförts mot förslaget som bör godtas.

Botnia Exploration har även föreslagit att tillsynsmyndigheten ska få besluta villkor för det fall det sker en förändring av samebyarnas byområden. Det kan enligt domstolen i förtydligande syfte finnas anledning för länsstyrelsen att meddela och klargöra för bolaget vilken sameby som berörs av villkor 14, 16 och 18-20 för det fall områdesindelningen förändras. Ett sådant villkor bör därför godtas.

Enligt mark- och miljödomstolen bör tillsynsmyndigheten dessutom få besluta villkor om de uppdaterade och slutliga efterbehandlingsplaner som bolaget ska ge in samt om kontrollprogram. Sådana delegationsvillkor bör därför fastställas. Som anges ovan ska bergskanten till dagbrottet i Vargbäcken antingen slänt- eller trappsprängas i syfte att minska den olycksfallsrisk som annars skulle uppkomma. Enligt mark- och miljödomstolen bör tillsynsmyndigheten även få besluta villkor om dels den närmare utformningen av bergskanten, dels genom villkor bestämma om kanten ska slänt- eller trappsprängas inom ramen för delegationsvillkoret för efterbehandlingsplaner. Ett sådant villkor ska därför fastställas.

Igångsättningstid och arbetstid

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att frånga vad bolaget har föreslagit beträffande igångsättningstid för den miljöfarliga verksamheten och arbetstid för den tillståndsgivna vattenverksamheten. Bolagets förslag bör därför godtas. Det kan i förtydligande syfte tilläggas att den del av tillståndet som avser anrikningsverket hänför sig till den tillståndsgivna verksamheten i Vargbäcken och därför också omfattas av den ovan angivna tiden.

Underrättelse av tid för ianspråktagande

Tillståndet för respektive gruva är tidsbegränsat till tolv år från det att tillståndet har tagits i anspråk och anrikningen får ske under maximalt 18 år från det att anrikningen har påbörjats. Botnia har föreslagit att bolaget ska underrätta mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten när tillståndet för respektive gruva tas i anspråk, samt även när tillståndet för anrikning i Vargbäcken tas i anspråk. Länsstyrelsen har inte haft någon invändning mot förslaget. Enligt mark- och miljödomstolen bör underrättelse ske endast till tillsynsmyndigheten, i enlighet med vad som framgår av domslutet. Domstolen ser dock för egen del inte något behov av en underrättelse.

Oförutsedd skada

Om de vattenverksamheter som avses med tillståndet medför skador som mark- och miljödomstolen inte har förutsett får den skadelidande framställa anspråk på ersättning. Sådant anspråk ska, i enlighet med vad bolaget slutligen har föreslagit, framställas till domstolen senast tio år från utgången av den i domen bestämda arbetstiden.

Jaktfrågan

Kristoffer Önnertlov har begärt att berörda jaktlag ska kompenseras för bortfall av jaktmarker till följd av att bolaget tar marken i anspråk för den ansökta gruvverksamheten. Bolaget har motsatt sig yrkandet. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning ligger frågan om compensation för förlorad jaktmark inte inom ramen för den nu aktuella tillståndsprövningen i målet. Frågan bör

lämpligen lösas i ett annat sammanhang t.ex. i samband med markanvisning eller genom överenskommelser i fråga om jaktarrende.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsens, Anita Blomqvists, Kristoffer Önnerlövs, Stellan Renmans, Johnny Önnerlövs och Glenn Hedmans ersättningsyrkanden är medgivna och ska bifallas. När det gäller Jonathan Önnerlövs ersättningsanspråk har bolaget ifrågasatt milersättningen men medgett det yrkade beloppet såsom det har summerats. Yrkandet ska därför bifallas.

Kammarkollegiet har under handläggningen i målet yrkat ersättning för rättegångskostnader vad gäller vattenverksamhet med ett belopp som senare skulle anges. Kammarkollegiet har dock inte inkommit med något preciserat belopp till domstolen. Bolaget har bestritt Kammarkollegiets yrkande just med hänvisning till att beloppet inte är tillräckligt preciserat. Eftersom Kammarkollegiet inte har angett något preciserat ersättningsbelopp kan yrkandet enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte bifallas. Ersättningsyrkandet ska därför avslås.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ändra vad som genom beslut den 3 september 2018 har bestämts om prövningsavgift i målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga C (MMD- 01)

Överklagande senast den 11 januari 2021

Magnus Bygdemark

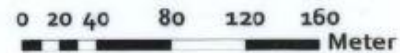
Camilla Wolf-Watz

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Magnus Bygdemark, ordförande, och tekniska rådet Camilla Wolf-Watz samt de särskilda ledamöterna Lars Löfgren och Åsa Hanæus.

FÄBODTJÄRN

- Verksamhetsområde
- Befintliga diken
- Nya diken
- Uppsamlade diken
- Vattenledningar
- Igenfyllning av diken
- Arbetsvägar
- Vägbom
- Brunn - befintlig
- Brunn - ny
- Myr/tjärn

VARGBÄCKEN

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.